

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A közoktatási költségvetés.

Budapest, április 9.

(n.) Közéletünkre mindent a világon inkább lehet reá fogni, mint azt, hogy egyhangu; de hogy változatosságában valami nagyon gazdagon hintené az örvendetes jelenségeket, azt jóakarói éppen oly kevéssé állítják, mint ellenségei. Amit róla Arany János évtizedekkel ennekelötte írt, hogy benne az emberek „civódnak, káromolnak, könyöklök egymást és tapossák“, az ma sokkalta inkább talált, mint ennekelötte valaha. Esztendőnkint egy-egy napon azonban közéletünkben is beáll a treuga dei és az ország fokozott és feszült figyelemmel lesi a szót a Sándor-utcai Házból. E napok egyike az, amelyen egy nagy horderejű, messzire kiható nemzeti munkában lankadatlan hűvvel fáradozó államférfiu híven ad számot egyeszeitől sáfarkodásáról. Ez a nap a magyar kulturának nagynapja, amelyen Wlassics Gyula miniszter a magyar közművelődés egyévi haladásának hü képét festvén, egyidejűleg a jövőre tervezett alkotásainak vázlatát is az ország színe elé terjeszti.

A mostani nemzedék fiatalabbja is bizonyára élénken emlékezik arra az időre, mikor a költségvetési tárgyalások legadázabb tusái a közoktatási tárca keretében vívottak és vége-hossza nem akadt az inkriminációknak és rekriminációknak: nem nagy hasznára az ügynek és nem nagy épülésére a muzsáknak, akik a fegyvercsörgés között, jól nevelt muzsához illően, elhallgattak. Wlassics expozéit azonban politikai hitvallásra való tekintet nélkül a legnagyobb elismeréssel és a legmelegebb méltánlyással fogadja az egész Ház; alkotásait pedig élénk rokonszenvvel kíséri a nemzet minden rétege.

Nem csoda, ha ezek a kedvező körülmények fokozottan nemes hévvel lelkesültek a minisztert ama kedves tervének megvalósítására, hogy a magyar nemzeti közművelődésnek kell a magyar nemzeti jólétnek, a népjólétnek felépülnie. Ma már szerencsére mi is tudjuk, hogy a közoktatásügy csak egyes társadalmi osztályok javát szolgálja és hogy az erre a célra fordított összeg a leghálátlanabb befektetés. Kulturpolitikusok és a legkiválóbb nemzetgazdák egyaránt megingathatlanul vallják, hogy fokozott népjólétet csak fokozott népműveltség teremthet és hogy egy országnak boldogulása és igaz jóléte nem kevésbé függ a helyes és egészséges irányú és fejlődésű szellemi élettől, mint a jó gazdasági viszonyoktól. Az iskola a legbiztosabb, legelősebb fegyvere az államnak minden belső bajokkal szemben. Az az állam, amely iskolákat épít, a saját jövőjét építi és mennél több és jobb iskolát épít, annál szilárdabb fundamentumát teszi le jelenlegi jólétének és jövőndő nagyságának; mert az iskola érdeke sulypontja az állam érdekének.

A magyar nemzeti kulturának ilyen eszményileg tökéletes alapon való kiépítéséhez azonban tisztán látó, elfogultságtól ment, világosan gondolkozó fő szükséges. Ilyen a Wlassicsé, akit kicsinyes nézőpontok nem tévesztenek meg, olcsó dicsőséget kínálójelzők nem vonzanak és aki erejét és tehetségét nem meríti ki aprólékoskodásokban, de a reszortjába vágó egyes ágazatoknak a többi rovására való becézgetésében sem. Aki hétéves miniszterségének alkotásain szemlét tart, lelki örömmel és megnyugvással észlelheti, hogy a magyar kulturának hatalmas koncepciója építkezését céltudatos, biztos kéz vezeti, mely a részletek fontosságával épp

ugy tisztában van, mint az egésznek magasztos rendeltetésével.

E felfogáshoz híven, az óvodától kezdve fel az egyetemig, nincsen olyan fokozata közoktatásügyünknek, amelyen Wlassics egy és más üdvös reformot életbe nem léptetett volna. És ami egész munkásságának jellegzetes vonása, abban rejlik alkotásainak fokozott értéke is: a szigorú, vaskonzekvenciával keresztültüvtt rendszerességben. Wlassics érdeme, hogy iskolai intézményeink különböző fokozatai között ledőltek a hermetikusan elválasztó kínai falak és hogy megszűntek azok az egymást büszke fölényvel lekicsinylő szeparatistikus törekvések, melyekben a különböző foku iskolák maguknak évtizedeken keresztül tett-tesztettek. Wlassics miniszter világszó látása mindjárt kormányzata kezdetén észrevette ennek az állapotnak visszás és kóros voltát, és több éven át folytatott céltudatos, kitartó munkával sikerült neki egységet hozni az eddig laza szervezetbe, melyben ma már egyenesen lüktető, egészséges élet pezseg. Egyszerű, összeolvadt, szilárd szervezetet alkotnak a korábban széttagolt óvoda, elemi iskola és az ismétlő iskolák, melyekhez a mostanában keletkezett új tanterv, képesítő szabályzat és rendtartási szabályzat a gyakorlati életre való vonatkozásában és kihatásaiban közelebb hozta az azelőtt teljesen elszigetelt és különvált tanítóképzést is. De nemcsak a népoktatási intézetek hozattak közelebb egymáshoz. Az elemi népiskola új tanterve és a középiskolai új tantervek között is létesültek érintkezési pontok, melyek okosan hidalják át azt az óriási szakadékot, mely a népiskola és a középiskolai tanítási rendszer között tátongott: sok szülő és sok gyermek keserűségének ezt a kiapadhatatlan kuforrását. A régi, kissé savó-izú tantervek helyét is

TÁRCA.

ÚJ VILÁG.

— Történelmi regény. —

Írta: JÓKAI MÓR.

Negrotin nem szólt semmit. Hagyta Tihamért kérkedni. Ő tudta jól, hogy micsoda állapotok regnálának a lipovai uradalomban, s hogy néz ki az ősi kastély egy év múlva a pazarló, vén földesur halála után. Az ő önkéntes csapatjában szolgáltak azok a béreslegények, akik a lipovai uradalomból szöktek ide. Azokat Negrotin a kapituláció napjai alatt mind visszazsögödtette. Nagy szükség lehetett rájuk. Tőlük tudott meg mindent.

Hagyta Tihamért menni a saját esze után. Neki megvolt a maga terve.

A válságos napokban csináltatott magának egy faluraváló öltözetet. Egy jó, bő dőkát, nehéz azur posztóból, elől négy zsebbel, hátul kettővel, belől is kettővel, bő nadrágot és hosszuszárú bagaria-csizmát. Kiegészíté a viseletet a szürke báránybőr-süveg, s a derekat szorító marokinbőr-tűsző. E nélkül nem tökéletes az ember.

Ebben az öltözetben aztán, amint a fegyvert és katonaruhát letette, elindulhatott Tózsó barátjával együtt üzletet csinálni. — Lippayékkal nem is találkozott többet.

Legelőszőr is a városban felvásárolt minden patkánymérget, rézgálicot, perzsaport, ami csak

kapható volt. Egy derék rattlerkutyt is magához csatolt. A vásárosoknál tömérdek szerszámot szerzett be.

Ezt mind szekerére rakva, amibe két mokány ló volt fogva, áthajtatott a vágdunai hidon az izzai pusztára.

Ott volt most a drága világ, jobban mondva: olcsó világ.

A várfeladás után fölöslegessé vált a megszálló seregnek egész felhalmozott élelmikészlete. Annyi ezer szarvasmarhaszállító társzeker, őrlésre szánt gabona mind nyűgnek maradt hátra. Az osztrák csapatok déli szállásaikra, a muszkák haza Oroszországba siettek s gyors kótyavetyére bocsátottak mindent. Valóságos prédálás volt.

Sok jó ember köszönheti a gazdagságát annak, hogy jókor megjelent ezen az olcsó vásáron.

Tózsó remekbe ragyogtatta ez országos vég-eladásnál a tudományát. Összevásárolt Negrotin számára legelőbb is öt társzekeret, mindegyikhez négy igás ökröt. Tíz kapituláló önkéntes, megannyi béreslegény, készen állt a szolgálatra. A szekereket megtraktált buzával, rozssal. Mire lesz ez jó? Egy haterzerholdas uradalomba gabonát szállítani százmérszámra!

Ez hát a próza?

Dehogy a próza! Ez a poézis. Kitalálni fantázia világot is mellett egy soha nem látott eleven állapotot: megsejteni az új világot és előre elhelyezkedni benne.

Tózsónak még arra is volt gondja, hogy mikor a kimustrált katonalovakra került a sor, a

Plutót visszavásárolja Negrotin számára. Az a harapós fenevad nem kellett senkinek. Azt azután odakötötték Negrotin szekereinek a saroglyájához. Nyergét, szerszámát eldugták egy búzás zsákba, mert azon már tilalom volt.

Natalia pénztét egy osztotta fel Negrotin, hogy abból százezer forintot átadott Tózsónak: vigye el Pozsonyba, ott tegye be a takarékpénztárba. Ez volt az az összeg, amit a várkompanyóság a barakkokért kifizetett. A visszakerült százezer forintot osztrák bankjegyekben, amikről rajta és Tózsón kívül (és még talán egy ember) senki sem tudott, magánál tartotta; ugyisintén a Rothschild-sorsjegyeket, amikről még Aramicnak sem volt tudomása.

Még egy dolga volt gondja Negrotinnak. A barakkokat ingyen vesztegették, a szétbontási árban. Egyet megtartott belőlük. Hogy mire lesz az jó, azt ő tudta. Annak az elszállítására megint kellett négy társzeker. Azok elé már bivalyigás fogat került. Ezt a muszkák hagyták itt. Ehhez négy faragó embert kellett szögödtetni.

Ezzel „Isten hozzád fűgét mutató szűz!“ Komáromi köbül faragott hadnemző.

Ekkor aztán a kilene társzeker elindulhatott az ó-gyallai országúton a nagy expedicióra a lipovai uradalom felé, versenyfutásra kelve Lippay Tihamér négylovas hintájával, aki Tata felől kerül haza.

Amint a fegyverlerakás végre lett hajtva, Lippay Tihamér azon módon prémes huszár-bekecsestül, kardostul felkapott az utazó-hintájába, maga a kocsisülésbe, gyeplút, ostort kezébe

az egész vonalon erősen kidomborodó nemzeti érzést lehellő új tantervek váltották fel.

Wlassics kulturpolitikai élelétésének egyik legnemesebb vonása a szabadelvű, elfogulatlan ítélet minden irányban. Noha indokolt esetben lelkes híve az államosításnak ott, ahol a szükség diktálja, — és noha kormányzata alatt a népoktatás államosítása olyan arányokat öltött, amilyent még remélni sem igen lehetett, még sem mondható exkluzív állami-iskola-ímádonak. Az iskola legelső és legfőbb, leglényesebb kritériuma az ő szemében nem az államiság, hanem a jószág. A jó iskola fenntartásának szíves készséggel van segítségére, bármily jellegű is az. Minden nagyobb szabású reform életbe léptetése előtt meghallgatja a legközelebb érdekelt szakkörök véleményét, még pedig nem is kizárólag csak az állami szakköröket; mert nem akar a jó iskolából állami privilégiumot csinálni, ellenben erősen ambicionálja azt, hogy amennyire csak módjában áll, hozzájárulhasson ahhoz, hogy a magyar állam területén minden iskola jó iskola legyen. Mivel pedig a felekezeteknek is az az elsőrendű fontosságú érdekük, hogy iskolai intézményeik az államiak mellett helyüket derekasan megállhassák, ennél fogva azzal honorálják a miniszter előzettségét, hogy az állami reformok javarészt önszántukból átplántálják a saját iskoláik életébe is.

A népek versenyében a kultúra mezeje lesz az a csatatér, amelyen az ujkor államalakulásainak nagy harca vívatni és eldőlni fog. Az egyes államok kulturális érdekeikért hozott óriási áldozatait és az a mohó vágy, melylyel a nagy néprétegek milliói is szinte ösztönzerű, erős törekvéssel igyekeznek a műveltség áldásaitól részesül kienni, igazolják a fentebbi tételek igazságát. Wlassics miniszter nem írta a pax szót zászlajára; nem hirdeti azt magáról és nem hirdeti. De minden cselekedete ékesen szóló tolmácsa annak, hogy lelke mélyén erős meggyőződéssel él az a hit, hogy ama nagy harcra, a győzelemre való kilátás reményében, csakis a béke jelszava alatt lehet nemzetét sikeresen előkészítenie.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, április 9.

A t. Ház ma végre nemcsak a konverzióval, de egy füst alatt a kereskedelmi tárca költség-

vetésével is végzett. S még csak meg se kellett magát erőltetnie. A rendesnél jóval korábban be-rekesztődhettek az ülés.

A konverzió körül már csak egy kis utó-észtározás folyt. A tegnapi gyanúsítás helyett, mely a zárt ülésben csütörtököt mondott, mára szünetelt egy másik. Kovács Pál ugyanis utóljára még azon a címen követelte a szerződés betervezését, hogy talán annak is van olyan melléke-ára kikötve, mint a Wekerle-féle konverzió, melyért esérébe meg kellett ígérni az — egyhá-
politikát. Hát ezt a mai gyanúsítást már igazán általános derűtlenség közben végezte ki a pénzügy-miniszter ur. S miután a néppárt máig meggondolta a dolgot s nem tett kísérletet a névszerinti szavazásra, most már gyors tempóban ment a tárgyalás. Általánosságban tulnyomó többséggel fogadták el a konverzió-javaslatot s a részleteknél is csak egy stiláris módosítással volt szerencsése Simonyi-Semadám Sándornak. De azért volt a részletes vitá-nak is egy kis érdekessége, mert Barta Ödön nagyon okosan felhívta a pénzügyminiszter figyelmét, hogy a házas katonatisztek kauciója jobbára a konverzióba belevett papirokba van fektetve, már pedig ezen a ponton a kisebb kamatozásból kellemetlen bonyodalmak fejlődhetnek. A pénzügyminiszter meg is köszönte a figyelmeztetést és kilátásba helyezte, hogy a kérdéssel foglal-kozni fog, esetleg törvényhozási uton is rendezni kívánja.

S ezzel a konverzió-javaslat el volt intézve. A kereskedelmi tárca folytatódó tárgya-lása során Horánszky Nándor kereskedelmi miniszter nagy melegséggel s általános helyeslés közben nyilatkozott az államvasuti alkalmazottak javadalmazásának ügyéről, melylyel a legnagyobb szeretettel óhajt foglalkozni. A jó és rendszeres szolgálati pragmatika elkészítését is kilátásba helyezte, de azt kétségbe vonja, hogy — amint Vázsonyi Vilmos a minap állította — külön rovatot vezetnének a tisztviselők protektorairól és vallásáról. Ha volt protekciós rendszer, azt meg fogja szüntetni. Mikor pedig később Vázsonyi Vilmos felajánlotta, hogy bemutató olyan szolgálati táblázatot, melyre rá van vezetve, hogy ki protegálta az illető tisztviselőt, a miniszter nyomban kijelentette, hogy utána néz a dolog-nak és akkor tüzetesen is nyilatkozni fog. De a mai vita során is kitűnt, hogy az új miniszter szeretettel gondol az államvasutak derék tisztviselői karára s ügyük most a legjobb kezek-ben van.

Volt még egy kis vita a vasúti szállítások,

a vonatok menetsebessége, a romlandó áruk va-sárnapi kiraktározása, a felekezeti tanítók és kórházi orvosok szabadjegye dolgában, de ez csak hosszadalmas volt, nem érdekes. Vége-zetül pedig részleteiben is elfogadta a t. Ház a kereskedelmi költségvetést s így holnap már a kultusz-tárca kerül sorra...

A képviselőház ülése április 9-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf Apponyi Albert.

A kormány részéről jelen vannak: Szöllősi Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Flósz Sándor, Horánszky Nándor, Cseh Ervin.

A konverzió.

Kovács Pál nem szavazza meg a törvényjavaslatot, mert nem ismeri a konverzió feltételeit. Nincs semmivel indokolva az, hogy oly előnyöket nyújtsunk egy pénzesopornak, amely már is monopopolizálni kezdi az ország pénzügyeinek intézését. Utal a fővárosi kölcson történetére. Itt nagy haszontól estek el a pénzintézetek az által, hogy a főváros vezetők körei, átátván a szítán, aláírás útján csináltak meg a kölcson. Még pedig kitűnő eredményel. Ugyanezt megcsinálhatná a kormány is. Elhisi azt, hogy a pártkasszába nem fojt be pénz a konverzióból eredő nyereségből, de gyanítja azt, hogy a szerződésen kívül mellékkikötvények szerepelnek. A Wekerle-konverzió megkötésekor is az egyházközpontjai törvények megvalósítása volt kitűzve feltételül. (Derűtlenség.) A javaslatot nem fogadja el.

Lukács László pénzügyminiszter: Kizárólagosságról szó sincs; ily kizárólagosságot a kormány sem a szerződésben, sem a szerződésen kívüli a bankosopornak nem biztosított. Es ha van mégis valamelyes kizárólagos jellege a dolognak, az semmi egyéb, mint ami a dolog természetéből rejlik: hogy egy ily nagy, óriási művelet keresztülvitelére nem könnyen alakulhatnak csoportok és így a dolog természete hozza magával, hogy egy ily hatalmas csoport bizonyára kedvezőbb helyzetben van ily üzettel szemben, mint volna minden más. Kizárólagosságról azonban a szerződésben vagy a szerződésen kívül szó sincsen.

Semmitől mellékkikötvények ebben a szerződésben nincsenek. Tegnapi utaltak arra, hogy talán a pártkasszát érdekel, valamely kikötmény foglaltat-nék a szerződésben, amit a miniszterelnök a leghatá-rozottabban megfogadott. Ma egy még horribilisebb ideát lanszított egy szónok: hogy a Wekerle-féle konverzió alkalmával bizonyos kikötések történtek volna a bankosoporttal az egyházközpontjai törvényjavaslatokra vonatkozólag. Valamint az egyik, egy másik állítás is határozottan a mesék országába tartozik. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

Már tegnap is történt utalás arra, hogy egy egy-szerű kölcsönkötést sem követelt soha a képviselő-ház, annál kevésbé egy konverziós szerződést, mely még sokkal nagyobb mértékben érdekl, nem a bankosoportot hanem az országot első sorban. Már azokból az adatokból kivehető az a körülmény, hogy az állam és pedig nemcsak az államkincstár hanem az állampolgárok összesége, azon körülményvel fogva, hogy itt a bud-get megkönnyebbitéséről van szó, a legnagyobb mértékben van érdekelve a konverzió sikeres keresztül-

véve, Natáliát maga mellé ültetve. A libériás kocsis a saroglyás ülésbe került, benn a hintóban Aramics Cyrill és a Katona Katka helyezkedtek el kényelmesen. Követte a hintót a bricska, három lóval, azon volt a felhal-mozott podgyász; a bakon a konyhás kocsis meg a Pista hajdu.

Igy repültek aztán nagy esengetyűszóval és ostordurrogatással végig a poros országúton, hogy az emberek kiálltak a csodájukra a házuk kapu-jába s összesapták a kezeiket: nini, egy eleven huszár!

Az egész uton csupa kecsgetéssel tartá Tihamér Natáliát. Minő uri mulatságok, váloga-tottak, várnak ő rájuk az ősi kastélyban.

— Az én tervem szerint egy napot, a mait, Tatán fogjuk eltölteni. Egyrészt azért, hogy az itteni jó ismerőseinket meglátogassuk. Hiszen emlékezel rájuk. Milyen szívesen fogadtak ben-nünket. Amikor még csak menyasszony és vőle-gény voltunk. Illő, hogy bemutassuk nekik ma-gunkat mint házastársak. Nagyon örülni fognak. De másrészt azért is itt kell egy napot eltársi-nyáznunk, hogy a Pista a bricskával előremehes-sen s a podgyászszal elébb megérkeznek, mint magunk. Irtam haza egy levelet; nem a tisztartó-nak, mert az megteszi, hogy a nyolc zsebe közül az egyikbe felbontatlan beledugja s ott felejt, hanem a kanoclistának, a Rubiánkának. Az egy klasszikus fickó. Majd meglátod. Beszél minden-féle nyelven, hogy senki sem érti; de azért meg-esküszik rá, hogy angolul vagy olaszul volt. Minden állatnak a hangját tudja utánozni, kivált a leölt sertésnek az ordítását. És a mellett minis-trál a pópának, olyan hangon, mint egy igazi részeg

kántor. Tűzijátékot is tud csinálni. Megirtam a Rubi-nak, hogy megérkezésünk szívesetelére lovas-bandé-riumot küldjön élénk s eszterre tűzijátékot ren-dezzen. Majd meglátod, milyen rakétákat tud az feleregetni, csak úgy szórják a csillagot. A berosasszonyok, lányok pedig álljanak sort a diadalkaputól a kastélyig, virágcsokrokkal a ke-zükben.

Natalia mindent igen költői eszmének tar-totta s nagy hálát érzett magában, hogy férje ily gyöngéd módon igyekszik az ő örömeiről gon-doskodni.

Dél tájon érkeztek meg Tata városába s nagy esengetyűszóval robogtak be a legelőkelőbb vendéglőbe, ahol Tihamér három szobát paran-csolt a maguk számára. Azokban rang és nem szerint elhelyezkedtek.

Alighogy kitapogták a lábukból a zsisba-dást, bekocogtatott a vendéglős, aki alázatos hajlongások között egy nyomatott úrlapot pre-zentált Tihamérnak.

Tihamér végignézett csunya tekintettel a gyanus cédulán, az volt a címe, hogy „Meldungs-zettel.”

Igy nézhetett Lehel vezér a német Kon-rádra, mielőtt kürtjével agyonkölöntötte. — Niksz tájcs! — kiáltá haragosan, s hátat fordított a vendéglősnek; aztán ment ki az ajtón, rendeleteket osztani kocsisoknak, pincéreknek, lovak ellátása, ebéd elkészítése felől. Csak ugy esőrómpölt utána a kardja a folyosón és lépcső-kön végig.

(Folytatása következik.)

Hegyek között.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Pásztor Árpád.

(Hóldvilágos táj. Hegyek mindenfelől. Lenn a völgyben egy-szerű kis falu. Faszindelyes. A hold már nyugvóban. Kis kerítés, közepen kapu. A kerítés és a hegyek közt vezető uton bundával, fején hegyes sapkával átbundukol az éjjeli ór. A kapunál megáll, hámat fúj tükébe s hosszu, vontatott hang-gon kiabál.)

Éjfél után három óra.

A hold hajlik nyugovóra,

Nemsokára kél a nap,

Mindenki munkába kap,

Emberek, ébredjétek! (Ébballag.)

(Az eresz alatt levő ágyról feltápnakodik egy legény. Misa-nak hívják. Bocskor van rajta, tót nadrág és katonabuz-paróli nélkül. Fején széles karmájú tót kalap. Nyújtózkodik a hold felé.)

Misu:

Óreg hold! Hűha. Három óra. Otre indu-lunk. (Beküldi az első ajtón.) Tanitóné asszonyság! Tanitóné asszonyság!

A tanitóné (belsőlről):

Igen, kelünk már!

(Künn a ház előtt egy csoport tót munkás megy el baltákkal, mezei szerszámokkal. Egyikük beküldi.)

— Dobro ranu vinsuljem!

Misu:

Pan boh daj!

(Az első ajtóból 15—17 éves cseleddány, Zauszka jön ki, a kuthoz megy, beereszi a vödört.)

Misu:

Jó reggelt, Zsuzska!

Zsuzska:

Jó reggelt!

Misu:

Felkeltek már?

vitele által és eltekintve a konzorciumtól nemcsak az államkincstárnak, de minden egyes állampolgárnak érdekében áll az, hogy a konverzió zavartalanul és kelő sikerrel vitessék keresztül. Ez az oka és semmi egyéb annak, hogy a szerződésnek egyes pontozatai nyilvánosságra nem hozhatók. A törvényjavaslatból és annak indoklásából nyilvánvaló a konverzióval összefüggő, s hogy 0-3% az a kamatmegtakarítás, amelyet mint minimumot okvetlenül el kell érünk. Kiszámították a rendelkezésre álló adatok alapján azt is, hogy mennyi lesz a tőkeemelkedés. Tehát világos dolog, hogy két adatnak ismeretében ismeretes egyszerűsége az átvételi árfolyam is. Tudják azt is, hogy a postatakarékpénztár részesedik ebben az üzletben, tehát az államkincstár nemcsak az 1%-on felüli nyereségben, hanem az összes nyereségből participál 15% erejéig. Míg régebben a kincstárnak és a konzorciumnak osztókösdése a 1-4 percentsen határon felül kezdődött, ez alkalommal el 1 percentsen felül kezdődik. Egyezőval mindazoknak az adatoknak birtokában vannak, amelyekből megítélhetik, hogy jó-e a szerződés, vagy sem.

A ház elfogadja a törvényjavaslatot s elveti Várady Károly és Rakovszky István határozati javaslatát.

(Részletes tárgyalás.)

Barta Ödön a 7. §-nál kifejti, hogy a beváltandó regálékötvények s a kidoosátandó járadékok kamatainak különbsége miatt városok s községek elcsesnek jövedelmi forrásukról. Felelősi azt is, hogy a tiszti kaucióként lelett kötvények a konverzió után kisebb kamatu járadékkal fognak beszeréttetni. Ez a körülmény is zavart okozhat s azért intézkedést kér.

Csarnoch János a kegyeletes alapítványok és intézetek sorsát ajánlja a pénzügyminiszter figyelmébe. Ezek ugyanis nagyobb mennyiségű regálékötvényvel bírnak s a beváltás után károsulni fognak. Méltányos volna az ily intézeteket alkalomlag kárpótolni. (Helyeslés balfelől.)

Lukács László pénzügyminiszter: Barta Ödön eszméjére nézve megjegyzi, hogy az budget-esztétikai szempontból előnyös dolog volna, de másrésztől valami nagyobb fontosságai ez a dolog nem bir, mert ezek az adóselevek, amelyek az állam a bevonandó városi regále helyébe kibocsátani fog, közforgalom tárgyát nem fogják képezni, minék következtében azok a tözselei árfolyam-kimutatásokban nem is fognak többé szerepelni. Fognak ugyan szerepelni a mi költségvetésünkben valamely alakban, nem fognak azonban olyan nyilvános okmányokat, adóseleveket képezni, hogy annak alapján azok, akik a mi adósságraik iránt érdeklődnek, a mi állami adósságaink minősége ellen alapos kifogást formálhassanak.

Ami a második kérdést illeti, t. i. a katonai házasági óvadék kérdését, erre a kérdésre, megvalviva, — nem gondolt, amilyenl azonban okvetlenül foglalkozni fog, és miután nem gondolná, hogy erre vonatkozólag valami törvényhozási intézkedésnek a szüksége merülne fel, rajta lesz, hogy ez a kérdés adminisztratív uton olyképpen oldassék meg, hogy a konverzió folytán az illetőkre nézve semmiféle bonyodalom vagy nehézség ne származzék. (Általános helyeslés.)

A törvényhozásnak, illetőleg a kormánynak, a midőn e javaslatot koncepciólta, nem volt szándékában a városoknak, vagy községeknek privilegiúmot adni. Ha itt a kivételek terére akartunk volna vagy akarnánk átmenni, akkor valóban egy olyan ténre jutnánk, amelyen nagyon nehéz lenne az eligazodás, nagyon

nehéz lenne megvonni a határokat, hogy meddig terjeszkedjünk, hogy melyek azok az intézetek, amelyek ezt joggal igényelhetik és melyek azok, amelyeket ez nem illet meg.

A kegyeletes alapok birtokában levő kötvényezett kötvények egész mennyisége 43 millió koronát tesz ki. Az ezután első kamatösszeg, miután az háromtized százalék, a 120.000 koronát alig haladja meg, tehát 120.000 korona a kamatosökkenés, amely a kötvényezett kötvények után az egész ország területén bekövetkezhetik. Az egész kérdés anyagilag nem bir nagy fontossággal, elvi szempontból azonban igen fontos.

Angyal József a 9. §-nál szabatoság kedvéért stílusát módosítást terjeszt be.

Simonyi-Bemadam Sándor módosítást nyújt be, amely kizárja azt, hogy egyházi javak részvétele konverzióban feletes hatóság nélkül is megtörténhethik.

Lukács László pénzügyminiszter: Mindkét módosítványt elfogadja. (Helyeslés.)

Csávolszky Lajos a 10. §-nál a pénzüzetekben elhelyezett kötvények sorsáról tudakozódik s kérli, hogy nem érinti-e azokat a konverzió.

Lukács László pénzügyminiszter: A Hitelbank, valamint a többi bankok is a náuk elhelyezve volt részleteknek túlnyomó nagy részét részint visszafizették, részint felhasználák, mert a december utolsóján mutatkozó pénzárti átlagban benne foglaltatnak azok az öszszegek, amelyek az egyes kupónbeváltó-intézeteknek, kupónbeváltás céljára pár nappal előbb rendelkezésére bocsátatnak és ez az oka, hogy a december utolsóján mutatkozó állapot mindig sokkal magasabb, mint a normális állapot. A Hitelbank azonban a pénzügyminiszterünknek bankjára is és mint ilyen tel van jogosítva bizonyos fogyasztási adópénzeknek beszedésére is. Ezek is ott gyülekeznek. Azután ott gyűlnek össze a seiyemgombók eladásából származó olasz líraösszegek, ott gyűlnek össze különböző más tranzakciókból származó pénzek is és folyó-számlán kamatoztatnak az állam javára. Ez az oka annak, hogy a Hitelbanknál jelentékenyebb öszszegek állanak rendelkezésre mint a többiekénél, de egy negyedrésze az öszszegeknek sem áll a bankoknál rendelkezésre, mint amennyi 1900-ban volt. Ami azt a kérdést illeti, hogy mennyi a kamat az ilyen elhelyezett pénzek után, erre megjegyzi, hogy az arányosság után amely itt az országban nem igen kamatoztatható, rendszeren kisebb a kamat, a papirpénz után ellenében jóval magasabb kamatot szoktunk számítani.

Molnár Jenő: Mennyivel?

Lukács László pénzügyminiszter: Ez megállapodás tárgya legfőbb esetben és rendszeren a bankkamattal alatt szokott lenni egy bizonyos töredékel.

Csávolszky Lajos: Mennyivel?

Lukács László pénzügyminiszter: ... ami tekintettel arra, hogy ezek nyolcnap felmondásra elhelyezett pénzek, a dolog természetéből önként következik. Ez idő szerint valamely jelentékenyebb pénzárti készlet, olyan öszszeg, amely a bankoknál volna elhelyezhető, nem áll rendelkezésre.

A ház részleteiben is elfogadta a törvényjavaslatot.

A kereskedelemügyi tárca.

Fapp Elek az államvasutak tételénél a vasuti mizériákról panaszokodik, főleg a teherszállítmányok lassúsága ellen. Kevés a wagonparkja is a magyar államvasutaknak, s a gazdák sokan panaszokodnak a

miatt. Magasak a szállítási díjak is s sürgős leszállításukat óhajtja. Hibáztatja a kormány egész tarifapolitikáját s ezt adatokkal óhajtja bizonyítani. A tételt nem fogadja el.

Horánszky Nándor kereskedelemügyi miniszter: Különleges kocsik meg lettek rendelve, most a teherszállításnak eredeti száma, amelyek a nagy beruházási költségnél lettek megrendelve, 6000-et tettek, ez a 6000 most leszállított 3000-re; ami itt pénz megmarad, az fordítatik először személyszállító kocsikra, annak utána kalauzkocsikra és végül különleges kocsikra. Kocsisülkséget most már aligha fog bekövetkezni azon megrendeések folytán, amelyek a teherszállításra vonatkozólag immár tényleg megtörténtek. A dolog ma úgy áll, hogy a teherszállításnak száma a megrendelt 3000 darabbal együtt mintegy 62 000 darabra megy, ez pedig körülbelül 2 millió tengely-kilométer lebonyolításra minden körülmények közt elegendő. Kalamitás tehát, amely öszszel előállhatna, a legnagyobb termés esetén sem fog fenforogni. Egyébiránt, ha fenforogna, azért vannak a kölcsönkocsik, hogy ezek segítségével is enyhítsük az akadályokat.

Fapp Elek: A pályák is el vannak sokszor foglalva! Azért nem megy a kocsik, mert a katonákat várják!

Horánszky Nándor kereskedelemügyi miniszter: Nagyon ritkán fordul ez elő; de meglehet, hogy nagyon sporadikusan megtörténik. A közlekedést magát a hadgyakorlatok nem igen szokták akadályozni, vagy legfeljebb párnapra fordulhat elő oly eset, amely ilyen akadály természetével bírhat. Az a feladata a tarifapolitikának, hogy minden konjunktúrát, ennek minden változását megfigyelje és gyorsan segítségére menjen. A tarifapolitikának bizonyos reviziójára van szükség, ezt elismeri, már meg is ígérte. Egyebek között azt is állította Fapp Elek, hogy gabonapiacainknak elvésétése főleg a tarifapolitika helytelenségien fordul meg. Ezt a nézetet nem oszthatom. Megfordult az a tengerparton, az amerikai és az argentinai versenyek következtében, amelyet leküzdeni semmiféle tarifapolitikával nem lehet. Németország abban a nézetben van, hogy ezt a versenyt semmi néven nevezendő tarifapolitikával a világon leküzdeni nem lehet.

Thaly Kálmán: Nem leküzdeni, csak enyhíteni!

Horánszky Nándor kereskedelemügyi miniszter: Azért terveztetnek ott azok a nagy agrár-vámok, amelyeknek segítségével a maguk gazdasági viszonyain lennteni akarnak, mert azt látják, azt tapasztalják, hogy tarifa-politikával ezt a konkurenciát szabályozni teljesen lehetetlen.

Hogy Magyarországból Osehországra a tarifátételek magasabbak, mint a német kikötők bármelyikéből Osehországra, azt egészen természetesen tartja. Egyszeren azért, mert a német kikötőkől a szállítás egészen Osehorszázig az Eibán keresztül vizen megy le. (Igaz! Ugy van! a jobb oldalon. Ellentmondás a bal oldalon.) A vizi szállítással pedig semmiféle vasuti szállítás nem versenyezhet.

A tarifa reviziójára vonatkozólag ígérletet tett és azzal legközelebb foglalkozni is fog és hogy az azzal a reaktiók kérdése is szóba fog kerülni, az a dolog természetében fekszik, valamint az is, hogy ezt helyesen és pedig akként kell kezelni, hogy, ahol erre szükség van, ott az a gazdasági viszonyokat támogatása is, ahol azonban nem szükséges, az kiküszöböltessék.

(A vasutasok ügye.)

Szól végül a vasuti alkalmazottak helyzetéről is.

Zsuzska:
Fel.
Misu:
Nehéz lesz a vödör, segítsek?
Zsuzska:
Csak hadd, elbírom magam is.
Misu:
Már pedig én segíték. Egész éjjel hűvös volt az eresz alatt, hadd melegedjek föl! (Oda-megy, átölti a lányt.)
Zsuzska (évdőre):
No... Misu... Ne! Nem tudok így.
A tanítóné:
(Öreg, 50 körül levő asszony. Egyszerű, szegényes ruhában, de igen tiszta.)
No játszatok! Zsuzska, hozd be a vizet, Jób már felkelt. (Zsuzska bemegy.)
Misu:
Hát a fiatal ur most Pestre megy?
A tanítóné:
Igen. A gimnázium oskolákat már kijárta, most Pestre megy az egyetemre. Orvos lesz.
Misu:
Öszt, tekintetes asszony, meddig fog ott tanulni?
Tanítóné:
Ot évig!
Misu:
És azért kap ö ott pénzt?
Tanítóné:
Nem. Még neki kell pénz. Mi is adunk vele most husz forintot.

Misu:
Ej! Ej!
Tanítóné:
Meg az apja is ad neki írást egy pesti barátjához. Ot évig tanul, aztán haza kerül s ide-haza ö lesz minden.
Misu:
Hej! Mégis jó az, ha a jó isten valakinek olyan fejet adott, hogy anyni iskolát járhat.
Zsuzska (kiszóll):
Tekintetes asszony! Megég a liba, már pörkölődik!
Tanítóné:
Oh istenem! (besiet.)
Zsuzska (a küszöbön áll. Cipőt tisztít):
Egészen új fekete ruhát vettek a fiatal urnak. Abban megy Pestre. De szeretnék én is Pestre menni!
Misu:
Gyere velem. Tavaszra odamegyek építeni s te fogod a maltert vinni. Gyere Zsuzska, szép élet lesz.
Jób:
(Kilép az ajtón, fekete, vidéki szabású szalonna-ruha van rajta. Két sor gombbal. Lában papucs.)
Mevan már a cipő?
Zsuzska:
Meg! (Eléje teszi, bemegy a házba, Misu a ház mögé kerül.)
(Jób zsebkendőjét kiveszi, a padkára teríti. Ráül s felhuzza a cipőjét. Közben kijön apja, a tanító. Az asszonynál körülbelül nyolc évvel idősebb. Fehér szakáll. Fején kis, kerek bársonysapka. Szájában pipa. Nézi a fiát s mikor az felkel s topeg cipőjében, hogy jó-e, megszólal.)

A tanító:
Én alig hordtam. Eppen jó lesz neked. Érett-séged előtt csináltattam Kubinban. Ha vigyázol rá, nyárig is eltarthat. Aztán fiam, légy takarékos, tanulj szorgalmasan s pályázz valami stipendiumra. Tizenkilenc éves vagy már. Meg kell élned. Mi szegény emberek vagyunk, örülünk, ha magunknak akad. De ami tőlünk telik, mindennel megsegítünk. (Zsebébe nyul, egy kis könyvet vesz elő.) Es itt van ez a könyv. Olvasgasd reggel és este és tartd meg lelked józanságát.
Jób (átveszi):
A biblia!
A tanító:
Ezzel a könyvvel indultam el én is tizenhárom esztendőskoromban az apai házból, ezzel keljen utra a te fiad is.
A tanítóné (jön):
Jób! Fiam! Hát ezt a könyvet elviszed-e? Azt mondtad.
Jób (kiveszi kezéből):
Igen, mama.
A tanító:
Mutasd! Heine, Buch der Lieder!... Verssek, versek! S ezt szeretted úgy, mint a bibliát?
Jób:
Nagyon szeretem.
A tanító:
Látom, a te fiad már biblia nélkül indul a világba.
(Zsuzska kis kendőt hoz ki, odaadja a tanítónénak. Bemegy.)
A tanítóné:
Gyermekem, itt van szétvágyva egy szűl liba. Mára és holnapra elég lesz. Van benne kalács

(Halljuk! Halljuk!) Hogyha tisztán ölméletről volna szó és ezt az elméletet a gyakorlati megoldásnak nem kellene követnie, akkor ezzel a kérdéssel nagyon egyszerűen lehetne elbánni és azt igen egyszerűen lehetne megoldani. De minden lépés ezen a területen megmozdulás, rengeleg anyagi következményekkel jár. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Mert ha már az a kis javítás is amelyet a mostani költségvetés tartalmaz, két millió koronára rug, amelyben pedig még semmi más nincsen, mint előléptetés, továbbá némi javítás a rangfokozatokban és annak utána új állásoknak kreálása, akkor, hogyha ezt az egész kérdést fel akarjuk oldani és az egész vonalon segíteni akarunk, már ebből is látható, végeredményében mire van szükség. Ahol 6000 hivatalnokról, ahol 11.000 altisztól és 19.000 szolgáról van szó, ott ennek a kérdésnek anyagi megbolygatása a legkisebb mértékben is végkövetkezményekben roppant összeget fogna képviselni. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

Nessi Pál: Ne adjunk annyit az osztrákoknak, akkor majd erre is jut!

Horánszky Nándor kereskedelemügyi miniszter: De ez nem azt teszi, hogy ezzel a kérdéssel ne foglalkozunk. Azzal foglalkozni kell és megígérte már első felszólalásában, hogy ez egyike lesz legsürgősebb feladatainak. Meg fogok tenni mindent, ami az ország anyagi viszonyai mellett megtehető oly súlyosabb áldozat nélkül, amely megzavarhatná az államháztartásnak egyensúlyát, amit természetesen övünk kell. (Általános helyeslés.) Szóltam Vázyonai a protekció kérdéséről is, állítván, hogy e tekintetben abban a matrikulációban, amely az alkalmazottak szolgálati viszonyait tartalmazza, egy rovat, egy rubrika létezik, amelyben olyan bejegyzés is foglaltatik, hogy melyiket ki ajánlja és milyen vállaláshoz, vagy lekezelhez tartozik az illető. Ilyen magán ajánló matrikula egyáltalában nincs. (Feltöltések a bal- és szélsőoldalon: *De van!*) A kinevezés és az előléptetés a vasutak igazgatásánál az utasításokban akként van berendezve, hogy az első három fokozaton a kinevezés, az előléptetés és az elmozdítás a miniszter számára van fenntartva, a többi pedig az igazgatóság össztelése kezeli. Hogy a nála levő ilyen anyakönyvben semminemű ilyen feljegyzés nincsen, arról tanúságot tehet. Azonban, hogy az össztelés előtt fekvő ilyen valamely anyakönyvben volna ilyen feljegyzés, azt nem tudja, de kizártnak tartja.

Zboray Miklós: Leteszem a Ház asztalára! (Iratot nyújt át a miniszternek.)

Horánszky Nándor kereskedelemügyi miniszter: Hogy itt olyan rovat: „ki ajánlotta”, az, azt konstátom magam is. De én azt gondolom, hogy ez nem protekcióra irányuló hivatalos berendezkedési ténnyel bíró dolog. Ajánlatok történnék nagyon sok oldalról és valószínűnek tartom, hogy az ilyenek egyszerű feljegyzések is lehetnek, de nem olyan természetűek, hogy azok az előléptetésnél tényleg irányadók is legyenek. (Mozgás és zaj a szélsőoldalon.)

Nessi Pál: Nem valóik oda! (Ugy van! Ugy van! a baloldalon.)

Zboray Miklós: Ilyen protekciós rendszert meghonosítani nem szabad! (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőoldalon.)

Horánszky Nándor kereskedelemügyi miniszter: Szabad-e vagy nem, az más kérdés. A protekciónak barátai egyáltalában nem vagyok, miután én előttem csak három szempont az irányadó minden előléptetésnél: az egyik a szolgálati érdem, a másik az eltöltött idő, a harmadik pedig a kiválóság: én a magam részéről ezt fogom követni (Általános helyeslés.) s amennyire tölem függ, ez a szellemet az egész vonalon meg is fogom valósítani. (Általános élénk helyeslés.) Mert azt tartom a magam részéről is, hogy egy olyan nagy státusra, mint a minő a vasuti alkalmazottak statusa, deprimálabb valami nem lehet, mint az, ha azok gyakorlatilag érzik és tapasztalják hogy az előléptetésnél nem a szolgálati érdem, nem az odaadás és hűség, hanem döntők olyan befolyások, amelyeket ezektől az ügyektől távol kell tartani. (Általános élénk tetszés.)

A vasuti alkalmazottak mozgalmának — így folytatja a miniszter nem ellensége, hanem nagy gyakorlati eredményének nem tartja, mert vagy megvan a miniszterben a jóakaratt és az odaadás ez érdekek iránt és akkor ezt minden mozgalom nélkül is meg fogja fontolni vagy nincsen meg és akkor hiábavaló minden mozgalom, mert az az ő eljárást irányítani nem fogja. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Van és lehet mozgalom, amely arra irányul csak, hogy a tisztviselő anyagi helyzete javíttassék és ez irányban bizonyos kérémeiket terjesztették elő. Ezt jogosnak tartja, akadályozni egyáltalán nem akarja és nem is fogja. Van azonban és lehet olyan mozgalom is, amely már a bizalmatlanság jellegével bír azok ellenében akik az ügy intézésére hivatva vannak. Ezt sem akadályozza, de valami nagyon jó benyomást nem tesz, ha ennek kérti akkor, midőn a kérelem bázisát és motivumát a bizalmatlanság képezi. Ez az illetőknek sem fekszik érdekelben, az ügynek sem fekszik érdekelben és ilyen mozgalom, bár nem akadályozandó, de valami nagy gyakorlati haszonnal nem jár. Van azonban és lehet a mozgalomnak egy harmadik fajtája is, amely már egyenesen agitációteremtés. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Ilyent megütni sehol, tehát a szolgálati ágánál sem lehet, mert a vasuti alkalmazottakra az országnak nagy vagyona és ezeknek ölete van bízva és itt azután csakugyan jótékony szigorú és fegyelmező gyakorlati szükséglet. (Hosszantartó élénk tetszés a jobboldalon.) Eppen azért minden olyan mozgalom, amely pressziót akar gyakorolni, akár erkölcsileg, akár szolgálatilag, nem helyes és azzal szemben a legmegerősebb álláspontot foglalja el. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Nessi Pál: Hát a szegény vasuti pénztárosnőknek nincs kegyelem?

Horánszky Nándor kereskedelemügyi miniszter: Hogy a vasuti alkalmazottakra vonatkozólag szolgálati pragmatika nem létezik, az tévedés, mert szolgálati pragmatika van: hogy jó-e vagy nem jó-e, az más kérdés, de tényleg van.

Kifogásolták az előléptetéseket, mert azoknak visszaható erő nem tulajdonították. Ez tényleg így van de a miniszter másképp nem is tehet. Ugyan mit szólnának ahhoz, ha egy meg nem szavazott költségvetés alapján, különösen ott, ahol új állások rendszerezéséről is van szó, a kinevezéseket olyan módon létesítik, hogy azoknak visszaható erejük legyen?

Ez nem a kormány hibája, hanem hibája a mi viszonyainknak és a mi parlamenti tárgyalásainknak, hogy tudniillik költségvetésünkkel nem vagyunk olyan időben készek, hogy ezek az előléptetések kellő időben és kellő módon megtehetőek lennének. A takarékegyletek és a jogvátszati egyletek kártékony működését megszüntetni. Sem módja, sem joga. Odaig gyámkodni, odaig belenyúlni azok viszonyába nem lehet.

A vasuti pénztárosnők helyzete szerfelett nehéz,

elismeri, hogy nem részesülnek olyan dotációban, amelyet szolgálatuk méltán megérdemel. Ennek azonban két oka van. Az egyik az a rengeleg létszám, amelyvel lépten-nyomon találkozunk s amelyvel szemben az igények legkisebb részét sem vagyunk képesek kielégíteni.

A másik ok ismét a pénzügyi kérdés, a nyugdíjkérdésnek olytán rendezése ugyanis, amely az államra még nagyobb terhet róna, meggondolandó dolog.

A székegy vasutak építésének kérdését nagyfontosságúnak tartja, miután azonban e tárgyban az interpellációjára a választ nemokára meg fogja adni, e kérdésre is ki fog terjeszkedni. (Helyeslés.)

Szóba hozta László Mihály a balatonparti vasút kérdését is. Ez régi kérdés, amelynek az a baja és hibája, hogy maguk az érdekeltek egyáltalában nem tudnak olyan akciókat kifejtetni. (Igaz! Ugy van! jobboldalon.) amely lehetővé tenné a balatonvidéki vasút létrehozatalát. Az állam maga nincs olyan helyzetben, hogy ezt a vasutat megépítse, ez idő szerint legalább az államnak erre pénze nincs. A balatoni hajózás tekintetében az a megbeszélés, amely közelebb tartott, úgy látszik, sikerre vezetni nem fog.

Egyébként a költségvetési tétel elfogadását ajánlja (Általános élénk helyeslés és éljenszés.)

Binók az ülést öt percre felfüggeszti.

(A kvótázottság.)

Szóll Kálmán miniszterelnök: T. Ház! A Magyarországnak és Ausztriának között fennforgó közúti kiadásokra a hozzájárulási arány törvényesen meg van állapítva folyó évi június hó 30-ikáig, akkor lejár. En a törvény értelmében szükségesnek tartom, hogy az előkészítő lépések megtörténjenek arra nézve, hogy, mint a törvény rendel, a két állam között egyezkedés útján kísértessek meg a kérdés megoldása.

Mint a múlt esztendőben is tettem, határozati javaslatot vagyok szerencsés a t. Ház asztalára letenni, melyben kérem a t. Ház, hogy az 1867-ik évi XII. törvényeikk 19. §-a értelmében méltóztatassék egy országos küldöttség megválasztását elrendelni, mely az Ausztria részéről kiküldendő hasonló bizottsággal tárgyal, úgy, mint mindig szokott történni. Ezen bizottságba a képviselőház azt a tőrendház öt tagot szíveskedjék választani. Ezt a határozati javaslatot kérem nyomatni és annak idején a napirendre tüzetni és tárgyalás alá venni.

(A vita folytatása.)

Vázyonai Vilmos az államvasutak tételénél személyes kérdésben szól és erősíti, hogy a minősítvényi táblázatban megvan az a rovat, amelybe azt írják, hogy az illető tisztviselőt ki ajánlotta. A minisztert ebben a dologban helytelenül informálták s így informálták a tisztviselők mozgalmá ügyében is.

Horánszky Nándor kereskedelemügyi miniszter: Csak azt vagyok bátor megjegyezni, hogy nekem még meggyőződés kell szerezem arra nézve, hogy mi a természeté és jelentősége annak a rovatnak, mely rovatba ez a két szó „ki ajánlotta” be van jegyezve. Ennek lehet, sőt talán van is legális és megengedhető jelentősége, lehet azonban oly jelentősége is, amelyet én sem tartanék helyesnek és ez utóbbi az volna, ha a privát ajánlatoknak protekcióra

is. Oszd el ne rontsd a gyomrod. Itt van, fiam, édes fiam! (Sirmi kezd.)

A tanító:

Nesze fiam husz forint. Minden szükséges garasunkat felretettük, hogy neked utraválót adhassunk. Ot forint a vonat. Marad még tizenöt. Ha okosan beosztod, két hónapig megélhetsz belőle Pesten s két hónap alatt szerzedhetsz magadnak kondiciót.

Zsuzsika (kiszól):

Az ingeket hova tegyük?

A tanítóné:

Jövök már! (Bemegey.)

Jób:

Vigyáznál fogok magamra, édesapám. Tudom, hogy mi az élet. Eddig is csaknem a magam erejéből nevedtem föl. Dolgozni fogok.

A tanítóné (belülről):

Apa! Apa!

A tanító:

Igen! (Bemegey.)

Jób:

(A husz forintot tárcájába teszi, miközben Irma jön. Egyszerű ruha, lányos, tiszta, nyílt tekintet, szőke haj, homlokán kívül simán hátrafésülve. Kezében egy szál rózsá.)

Irma:

Jó reggelt, Jób.

Jób:

Irmácska!

Irma:

Ugy-e, ma elutazik?

Jób:

Ot óraker, mert nyolceker megy a vonat s akkorra Kubinban kell lenni.

Irma:

S aztán többé nem is fog engem látni s nem is fog rám gondolni.

Jób:

Dehogy nem, Irmácska! Magammal viszem a verseket, s ha csak egy csöpp szabad időm is lesz, százszor és százszor is elolvasom. S mikor hallom a zengő rimeket, mikor olvasom a nap-sugaras sorokat, kire gondolnék, ha nem magára, Irma, aki maga is egy kis költemény.

Irma (zavartan játszik a rózsával):

Én meg, mint magával is, delután, mikor bezárjuk a postát, felmegyek a helyek közé, ki a kopasz szikláig s ott leülök. Emlékszik-e, milyen szép ott? Csend van. Csak a dolgos tót lányok kiáltanak át egymásnak egyik esuesről a másikra. Lenn, messze, sőtét fényördök alján az Arva folyik s úgy érezem majd, hogy túl a fenyőkön, túl az Arván, túl az egész mindenségben, ami az én könnyeimben át látszik, van Budapest. S ott él maga, Jób! Nem tudom, mért, de félek attól a nagy várostól. Olyannak képelem, mint két hatalmas kart, mely magába zárja és soha többé nem eresztí vissza. Jób! Isten vele.

Jób (megfogja a kezét):

Nem! Nem Isten vele! Várjon, Irmácska, vissza fogok jönni magáért s mikor biztos kenyerem, erős fészkelem lesz, elviszem magamnak, az én asszonyomnak. Egyetlen gyönyörű emlékem a multból, várj meg! (Magához öleli.)

Irma (sírva):

Aztán Pesten vannak más lányok is. Szébbek, mint én, finomabbak és tudnak zongorázni.

Jób:

Olyan, mint te, nincs több az egész világon.

Irma:

Itt van hát, Jób, fogja ezt a rózsát. Ezt

adom emlékül. Az utolsó. Napok óta gondozom, vigyázgatók rá. Ejszakánként begöngyölgettem, hogy ne esipje meg a dér, hogy ne hullassa el levelét. Ott nőtt az én ablakom alatt. Minden reggel elsőnek öt köszöntöttem. Szépnek, illatosnak nőtt fel ebben a szegény földben, most le-tépték tőveről és maga elviszi idegenbe, messzi. O, ne dobja el, vigyázzon rá és meglátja, esoda történik. Ha visszatér hozzám, újra harmatos, illatos, nyíló lesz, mert, Jób, ez az én szívem. Itt van, magának adom!

Jób:

Köszönöm! (Magához öleli a lányt, szenvedélyesen megcsókolja. Főlkél a nap.)

Misu (jön):

(A szerelmesek szétröbnek.)

Jól van, jól mladi pán. Mikor én ilyen fiatal voltam, én is csak úgy bolondoztam a lány-szivekkel. Ma esküdtem, hogy szeretem, holnap otthagytam... Mindjárt megyünk, a szomszéd-ban már befogtak.

A tanító (a házból jön):

Jó reggelt, Irmuska. Szép, hogy eljött bu-csuzkodni. Lásza, ez a rossz fiu ithagy minket, elmegy Pestre, mert nagy ur akar lenni.

Jób:

Majd visszajövök.

Zsuzsika (jön egy csomaggal):

Indulunk, fiatal ur! (Misu kis koffert visz a vállán, Zsuzsika után el.)

Tanítóné:

Minden rendben van, fiam. Vigyázz magadra, ne keveredj rossz emberek közé. Színházakba ne menj, csak a Nemzetibe, mert elrontanak. Kávészé- házba ne járj, írj minden nap levelet, mert mi

leendő hivatalos berendezése lenne. Első sorban tehát meg kell győződnöm arról, mit jelent ez a rovat, vajon privát egyének ajánlata fogadatik-e el hivatalosan olyan természetűnek, amelynek alapján előléptetések történnek, vagy pedig más szolgálatai viszonyból folyik-e ennek szüksége; ezután fogok csak véleményt alkotni.

Ami tisztviselőim információját illeti, erre nézve hátor vagyok meggyezve, hogy én arra nézve, hogy ilyen rovat fogadatik-e valamely matriculában, vagy nem s annak mi a jelentősége, információit sem nem kértem, sem nem kaptam. Ennek következtében tehát nem lehet mondani, hogy én helytelenül hibásan, vagy hamisan lettem informálva. Ezt csak akkor lehetne mondani, ha én valamely tisztviselőmmel e tekintetben hivatalosan érintkeztem és akkor kaptam volna ilyen információt. Ilyen nem történt s ezért azt gondolom, tisztviselőim akként aposztrofálni sem nem helyes. Sem nem igazságos. (Helyes és jobbföld.)

Báró Solymossy Odón ha visszapillant az utolsó években elhangzott felszólalásokra, első sorban szeme elé kerül az iparfejlesztési akció, amelyet a kormány a nagyiparban és kisiparban egyaránt iniciált. Különösen az egyes határszéli városok és vármegyék területén szükségietek akarja itt a kormánynak, az iparfejlesztés kapcsán, figyelmébe ajánlani. A közlekedési politikának ezeket a vidékeket állandó figyelemben kellene részesíteni s rajta kellene lennünk, hogy a határszéleket, olcsó vasuti szállítási és utazási díjtelek révén, mentől jobban összekapcsoljuk Budapesttel. Csak Sopronmegyéről szól, amelynek lakossága a vasuti situáció miatt inkább Bécsbe, mint Budapestre utazik ha be akar vásárolni. Indítsanak reggel hatodíj órákor Sopronból s valamivel előbb Szombathelyről egy gyorsított vonatot, a két vonat Győrben találkozzék s innen Budapestre jöhetne egy-két óra alatt. Így Sopronból egy nap leforgása alatt megjárhatóvá tennék a fővárost. A vasuti megállóhelyekkel is baj van. Mert ezek nincsenek felelőrnéző alkalmakkor járó-készülékekkel, hogy ezek teleit utján tudtára adhassák a legközelebbi állomásoknak, melyik vonat mennyi késéssel érkezik be. Kéri, hogy a telekezt tanítóknak is adjanak vasuti utazási engedélyt. A tételt elfogadja.

Majör Ferenc sürgöti a szabadidegyek számának korlátozását, de a kórházi orvosok részére számbavehető vasuti kedvezményt kéri. A vasuti menetrend nyomtatási jogát nem szabad egyeseknek adni, hanem nyomassa azokat ki az államvasut s a hasznot csatolja a vasuti tisztviselők segítő-alapjához.

Várady Károly a szabósi vasutak kedvezőtlen menetrendi beosztásának javítását kéri.

Thaly Kálmán a villamos vasutak kocsiparkjának növelését sürgeti.

Ráthay László figyelmébe ajánlja a miniszternek, hogy a vidéken van egy állomás, ahol egyetlen külföldi ióur kedvéért áll meg a gyorsvonat.

A tételt elfogadják.

Elfogadja a Ház a költségvetés többi tételeit is. Csörghő Gyula előadó ismerteti a kereskedelmiügyi miniszternek a központi statisztikai hivatal 1902. évi munkatervéről szóló előterjesztését.

A Ház általános helyesléssel elfogadja.

Neumann Armin betervezi és ismerteti a kereskedelmiügyi miniszternek az ipari munkának vasárnapi szüneteléséről szóló 1891. évi XIII. t. c. 3. §-a alapján kiadott rendeletről szóló jelentését.

Trubiny János helyteleníti, hogy a vasuti szállítást ünnepnapon is kiadják. Ezt a rendeletet egy

már öregek vagyunk, ki tudja, mire visszakerül, talán már nem találás itt minket. (Sir.)

Irma:

En mindig várni fogom.

A tanító:

Kis lányom, tartson meg a te istened mindig ilyen jónak, ilyen fehérek. Fiam! En már nem adok tanácsokat, elég nagy vagy ahhoz, hogy jelöld ki a magad élete utját. Legyel tisztesség ember s az isten megsegít.

Tanítóné (könnyezve):

Jób... Itt van még egy forint.

Jób (a nyakába borul):

Anyám, édes, jó anyám!

Misu (ostorral):

Hajhó! Jöjjenek már!

Jób:

Isten vele, Irmuska! (Kéz fognak, a lány mintegy lebölvöve megy vele a kapuig. Ott megáll s utána néz. A fiu balján megy az anyja, kendőjével a szemét törölgeti; másik oldalán az apja.)

A tanító:

Ne éjszakázz gyermekek, mindig csak napal tanulj... (Ezenközben elmennek.)

Zouzsa:

(A kapunál áll Irmával s mikor már a csöport eltűnik, utánuk kiált): Mladi pan! Szaszlivu cesztu vinsuljem!

Irma:

Isten vele... Isten vele! (Sirva a kerítésnek dől.)

államtitkár azért adatta ki, mert egy ízben a részére érkezett szállítmány megromlott.

Koránssy Nándor kereskedelmiügyi miniszter: Egészügyi és kármentesítési szempontok voltak irányadók e rendelet kibocsátásánál, mert éppen ünnepnapokon a leggyakoribban az ilyen küldemények és ha azok ki nem adtak, megromlásnak vannak kitéve. Itt nincs semmiféle olyan tendencia, amely oda irányulna, hogy a munkások szüntetését bármilyen irányban akarná lazítani, amely azokat a szempontokat, amelyek szerint a törvény megalkottatott, hatályon kívül helyezni akarná. Itt egy közvetlen szükségéről van szó és ezt akarta a rendelet is szolgálni. (Helyes és jobbról és a közepén.)

A Ház a jelentést magáévá teszi s ezzel az egész kereskedelmi tárca tárgyalását befejezi.

Elnök indítványára a legközelebbi ülésre, mely holnap délelőtt lesz, a konverzióról szóló törvényjavaslat harmadik olvasását s a közoktatásügyi tárca költségvetésének tárgyalását tűzi ki a Ház. (Helyeslés.)

BELFÖLD.

Minisztertanács. Ma délután minisztertanács volt, amelyen a kabinetnek a fővárosban időző valamennyi tagja résztvett.

Változások a főispáni karban. A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király gróf Bethlen Miklóst, ki eddig Hunyadmegye főispánja volt, Torontálmegye főispánjává; továbbá Déry Zoltánt Szolnok-Doboka vármegye főispánjává kinevezte, miután báró Bornemissza Károlyt, a szolnok-doboka vármegyei főispáni állástól felmentette. Az erre vonatkozó királyi kéziratok így szólnak:

A belügyminisztérium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére idős báró Bornemissza Károly, Szolnok-Doboka vármegye főispánját ezen állásától saját kérelmére felmentem és helyébe Déry Zoltán főbírbírtokost Szolnok-Doboka vármegye főispánjává kinevezem.

Kelt Bécsben, 1902. évi április hó 6-án.

FERENCZ JOZSEF, s. k.

Szél Kálmán, s. k.

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán idős báró Bornemissza Károly, Szolnok-Doboka vármegye főispánjának, ezen állásától saját kérelmére történt felmentése alkalomból, hű és buzgó szolgálatai elismerésül, Lipót-rendem lovagkeresztjét díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1902. évi április hó 6-án.

FERENCZ JOZSEF, s. k.

Gróf Széchényi Gyula, s. k.

A belügyminisztérium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére gróf Bethlen Miklóst, Hunyad vármegye főispánját, ezen állásától való felmentése mellett, Torontálmegye főispánjává kinevezem.

Kelt Bécsben, 1902. évi április hó 6-án.

FERENCZ JOZSEF, s. k.

Szél Kálmán s. k.

Mindkét kinevezést nagy és méltó megelégedéssel fogadja az illető vármegyék közvéleménye. Déry Zoltán egy cikluson keresztül, 1892-1896-ig országgyűlési képviselő volt. Majd Maros-Tordamegye alispánja lett és ezt az állást töltötte be a mult év végeig, midőn a tisztújítások többé nem vállalta el az alispáni állást. Egyénisége vármegyeszerte tisztelt és szimpatikus, úgy, hogy kinevezését még ellenzéki körökben is szerencsésnek tartják. Torontálmegye új főispánja, gróf Bethlen Miklós tulajdonképpen visszakerül régi vármegyéjébe, Torontáiba, melynek régebben főjegyzője volt. Az ottani állapotok kizárták, hogy a megyei közéletnek bármely ma aktív szereplője legyen főispánná; ellenben szerencsés dolognak ismerték fel szelében, hogy gróf Bethlenre biztat a vármegye kormányzatát, akinek ott régebből gyökere van s akinek erőlye és avatottsága köztudomású.

Goldis püspök utódja. A Politikai Értesítőnek írják Aradról: Goldis József aradi görög-keleti püspök halálával a püspöki szék megüresedett. Az új püspök választására a határidőt a folyó hó 15-ére összehívott aradi szentszék fogja kitűzni. A törvény értelmében a püspöki széket három hónapon belül kell betölteni. Valószínű, hogy a püspökválasztást a május hó 4-én kezdődő rendes évi egyházmegyei zsinat utolsó napján az e napra összehívandó rendkívüli zsinaton tartják meg. A püspökségért két jelölt fog küzdeni: Mangra Vazul nagyváradi vikárius és Hamzsea Agost archimandrita. Mindkettőnek van pártja, valószínűbb azonban Mangra megválasztása.

A főváros részvételtartása Tisza Kálmán övezvényes. A főváros törvényhatósága legutóbbi közgyűlésén tudvalevőleg a főpolgármester indítványára elhatározta, hogy Tisza Kálmán övezvényes részvételtartatot küld. A tanács tegnap küldte el a részvételtartatot, amelyben többek között a következőket mondja:

A hazafiai fájdalom őszinte érzésével értesültünk ama valóban lejutó csapásról, mely nagyméltóságodat és családát szeretet érének, Tisza Kálmán urnak. Magyarország volt miniszterelnökének ez évi március 23-án bekövetkezett elhunytával érte. Tisza Kálmán ugyanis mint a kormány elnöke, úgyis mint belügyminiszter kiváló érdemekkel viseltetett székesfehérváronk iránt s Budapest fejlődésére irányzott minden törekvésünkben bennünk mindenkor hathatósan támogató volt. Epp ezért a székesfehérváros közönsége hálával és kegyelettel fordul a ravatal felé, melyen a nagy halott teteme nyugodott és igaz részvételt a hátrahagyott család felé, amelynek gyengéd szeretete annyi öneládozással igyekezett enyhíteni végső szenvedését. Amidőn nagyméltóságodat tiszteltteljesen értesítették, hogy átváta a kiváló államtérfin iránti hálás kegyelet érzésétől, a megboldogultnak a haza és a székesfehérváros körül szerzett érdemeit, valamint elhunytától érzett mély fájdalomunkat mai ülésünk jegyzőkönyvében megörökítettük és a székesfehérváros tanácsát utasítottuk, hogy Tisza Kálmán emlékének méltó módon leendő megörökítése iránt tegyen javaslatot, egyszersmind mély gyászában fogadja nagyméltóságodat szülői jóvá őszinte részvételnél nyújtását ama forró óhajtatunk kapcsán, vajha nagyméltóságodnak mélyen sebzett szívére enyhülést nyújtana az általános részvét, mely a nagy férfin elhunytja nyomán országszerte megnyilatkozott.

Két petíció. A királyi Kuria II. választási tanácsa ma folytatta a Wolfner Tivadar gődöllői mandátuma ellen beadott petíció tárgyalását.

Dr. Darvai Fülöp védő újból felvetette tegnap félbehagyott védelmének fonalát s arra az állápontra helyezkedett, hogy a kérvényben felhozott vesztegetési esetek csupán relatív érvénytelenségi okokat képeznek a Wolner többségét nem aterálják, de különben nincsenek összeütközésben a képviselő ténykedésével. Csupán két abszolút okot hoz fel a petíció Zsoldos János úpesti főjegyzőre nézve, de fegyelmi hatósága ezeket megfogadta.

Vig Viktor hosszasan felelt a védelemnek; kifejté, hogy a felsorolt törvénytelenségek igenis megtörténtek, amint azt a kérvény ismertetése során előadta. De ha nem történtek volna meg, akkor a védelemnek éppenséggel nincs oka félni a vizsgálattól, sőt egyenesen érdekében áll a vizsgálatnak folytatása. De ő azt hiszi, hogy a bizonyítás a kérvényben felhozott vádakot igazolni fogja s ezért kéri a vizsgálat elrendelését.

A védelem rövid viszonzválasza után elnök kijelentette, hogy holnap délelőtt fél 12 órákor fogja kihirdetni a Kuria határozatát.

Az első választási tanács folytatta a báró Dániel Tibor mandátuma ellen beadott petíció tárgyalását.

Dr. Farkas János, a választók védője folytatta védelmének előterjesztését, amelynek keretében a felhozott vádakot egyenkint tagadja. Végül kéri a Kuria, hogy a kérvényt utasítsa el. A tárgyalást holnap folytatják.

Nyilatkozat. Barta Odón képviselő ur felkért bennünket a következő sorok közlésére:

Tisztelt szerkesztő ur! Az Egyetértés mai száma egy újdonság alakjában azt a hírt bocsátotta világára, mintha én a konverzió-javaslat tárgyalása alkalmával Lukács pénzügyminiszter ur és köztem leoloyt poléma miatt a pénzügyminiszter urat provokáltam volna. Végtelenül sajnálom, hogy ez úgynek ilyenét botyogatás nyilatkozatra kényszerít de ezen hír cáfolatának hagyása akaratom ellenére főremagyarizásokra adhatna alkalmat, mert ime, a kitűnően tárgyalogás Esti Újság már vezérelkezik is és bírálja a tel sem merült lovagias adért. Minthogy az országgyűlési napló hitese tudósításaiból láthatólag, a leoloyt poléma a parlament vita színterén túl nem ment, személyes kérdésben történt felszólalásom pedig argumentáción megvédésén túl nem terjeszkedett s annak más célja nem is volt; az említett hírt kénytelen vagyok helytelen információból merítettnek nyilvánítni. Hiszem, hogy az Egyetértés szivesen fogja tévedését helyreigazítani s ennek nyomán a közönség is elvárhatja, hogy az Esti Újság is lássa be tévedését, mely nemcsak ezen kacsa meghízalalásában, hanem abban is nyilvánul, hogy más felszólalók támadásait nekem tulajdonítja, holott azt, hogy beszédem egy hajszálnyira sem tért le a tárgyalogás bírálat teréről, a kormányhoz legközelebbi áló összes sajtó-organumok is elismerték. Budapest, 1902. április 8. Tisztelttel Barta Odón, orsz. képviselő.

KÜLFÖLD.

Crispi emlékiratai. Nápolyból jelentik, hogy Crispi emlékiratai ügyében már ítélt az ottani törvényszék. Giannatario előadó azt ajánlotta, hogy az emlékiratokat oldják fel a zár alól s teljes egészében szolgáltassák ki Linguaglossa hercegnek, Crispi leányának. A törvényszék azonban kimondta, hogy a kormány a rendelkezési jog.

A manduriai szerződés aláírása. Pékingi távirat szerint *Leszar* orosz követ, *Csing* herceg és *Vangvansau* ma délután aláírta a Manduriai szerződés utolsó paragrafusait azt rendelik, hogy a ratifikációnak három hónapon belül kell megtörténnie. Oroszország kijelenti, hogy kész a vasutakat a kínaiaknak visszaadni azzal a feltétellel, hogy az angolok lemondanak a csillit vasut katonai igazgatásáról. A brit követ a vasutak igazgatójával tárgyal olyan egyezmény dolgában, amely szerint a vasut visszaadása után a brit érdekeltség résztvenne a vasut igazgatásában és a bevételek és kiadások ellenőrzésében.

A *Times* jelenti Tokióból, hogy a japán sajtó örömmel fogadja a Manduriaszagra vonatkozó szerződést, mely helyreállítja a bizalmat Oroszország jóhiszeműsége iránt és megerősíti a békeremőnyeket.

A Balkán zavarosa. Ha hitelt adhatunk a porta kommunikációknak, úgy a Balkán csöndes és nyugodt. Azt jelenti Konstantinápolyból, hogy sem általános, sem részleges fölkeltéstől nem kell tartani. A porta és a hadügyminisztérium jelentése szerint *Szamszi* bég tábornok Novibazárban helyreállította a nyugalmat. Az ipeki rendzavarásokról szóló jelentés állítólag tévedésen alapult, az ott említett rendzavarások Novibazárban történtek. A szírmai konzulnak az a jelentése, hogy hat redif-zászlóaljat mozgósítottak, helytelen. Csak 980 nizam-ujoncot küldtek ki, akik a szalonikii harmadik hadtesthez tartoznak. Legközelebb még 500 embert küldenek ki. Rodostóból egy zászlóalj ment a bolgár határőrség megerősítésére. Az egész török birodalomban egyetlen redif-zászlóaljsincs mozgósítva. A harmadik hadtest parancsnokságának előterjesztésére közigazgatási és pénzügyi okokból lemondtak nyolc ilave-zászlóaljnak a behívásáról, úgy hogy most csak 24 ilave-zászlóaljav van mozgósítva, amelyek a tulajdonképeni Macedóniában vannak elhelyezve a vasuti vonalak és a bolgár agitáció gécpontjai mentén. A valloni kereskedők táviratát intézték a szultánhoz, amelyben elpanaszolják, hogy az albán bandák izelel megakadályozzák a kereskedést és veszélyeztetik jövőjüket, amiért is segítséget kérnek. Mindezek a hírek a portától érkeztek, tehát nem egészen hitelesek.

Pétervári, április 9.

A *Novosti* szerint, ha a Balkán-zavargások tovább tartanak, Oroszországnak és Ausztria-Magyarországnak katonai demonstrációt kell csinálnia, amelynek célszerűségét a francia-török konfliktus bebizonyította.

Tripolisz megszállása. A római *Tribuna* ma egy határozott hangú kommunikációban azt hirdeti, hogy az olasz kormány nem gondol és soha nem is gondolt arra, hogy expedíciót küldjön Tripoliszba. Ez a cáfolat a legesélyesebb mértékben sem alkalmas annak a ténynek megdöntésére, hogy Olaszországban lázasan készülnek egy tripoliszi expedícióra.

Bülow kancellár Bécsben.

Budapest, április 9.

A német birodalom kancellárja ma este Bécsbe érkezett, hogy ott néhány napot töltsön, s gróf *Goluchowski* külügyminiszterrel értekezzen. *Bülow* kancellár husvéti-vakációs utja így nagyjelentőségű politikai utazássá csúszdett ki. A velencei üdülésből az olasz külügyminiszterrel folytatott tárgyalások lettek, s ezek közvetlenül maguk után vonták a bécsi látogatást, amely talán teremben sem volt akkor, mikor a kancellár Berlinből elindult. Annyi bizonyos, hogy mostanig semmi hivatalos helyen sem szóltak erről a látogatásról, s általánosan azt hitték, sőt jelentették is, hogy *Bülow* Velencéből egyenesen visszatér Berlinbe. Bizonyos, hogy gróf *Bülow* utóbb akár diplomáciai uton, akár személyes találkozás alkalmával értesítette volna külügyminiszterünket a Prinettivel folytatott tanácskozásokról; de hogy most még ugyszólván melegében kívánja vele közölni a velencei megbeszéléseket, ez a körülmény kiváló fontosságra utal nemcsak a Velencében folyt, de főképp a Bécsben folytatandó tárgyalásoknak. Ez utóbbiak nyilván a finalizálás vannak hivatva megadni annak, amiben *Bülow* és *Prinetti* Velencében előzetesen megállapodtak. E finalizálás sürgősségére látszik egyezségmind utalni a bécsi látogatás. S ez a sürgősség a hármasszövetség megújítását illeti. *Bülow* — mint saját nyilatkozatai nyomán diplomáciai körökben erősítik — azt a benyomást

nyerte Velencében, hogy ott kedvező a hangulat a hármasszövetség megújítására. Olaszországban, még pedig nem csupán a hivatalos körökben, át vannak hatva a hármasszövetség jelentőségétől s abban a meggyőződésben vannak, hogy e szövetség azt a feladatát, hogy békeszövetség legyen és a békét Európában fenntartsa, még a jövőben is hivatva van teljesíteni: szóval, Olaszország hajlandó fenntartani a hármasszövetséget és megújítani az eddigi szövetségi viszonyt.

Ezzel a benyomással érkezik *Bülow* kancellár Bécsbe, ahol bizonyára személye szerint is szívesen látják és ahol külügyminiszterünkkel fontos elintézni valója van a kereskedelmi szerződés dolgában. Az e körül mutatkozó nehézségek eloszlatásához csak akkor lehet majd hozzájárulni, ha a vámtarifa fölött folyamatban levő tárgyalások eredményesen végződtek s az új vámtarifa sorsa Németországban véglegesen eldőlt. Hogy a kancellár és a külügyminiszter kölcsönös jóakarattal fognak e kérdésben egymással tárgyalni, az kétségtelen, de döntés köztük a monarchia kereskedelmi politikájára vonatkozólag nem jöhet létre, mert ebben a magyar kormány és az osztrák kormány szava lesz az irányadó.

Bülow bécsi látogatásáról alábbi távirataink számolnak be.

Bécs, április 9.

Gróf *Bülow* német birodalmi kancellár ma este egyenyle 10 órakor ideérkezett. A pályaudvaron a német nagykövetség személyzetével teljes számban jelent meg. Gróf *Bülow* a vonatról le szállva, legelőször báró *Podewil* bajor követet üdvözölte, aki bemutatta a kancellárnak a fogadására megjelent diplomáciai testületet. Gróf *Bülow* mindenkiel kezet szorított és néhány barátságos szót váltott a nagykövetség tagjaival. A bajor követtel feleslegesen egészege felül tudakozódott. Mindezekre felült a kancellár jó kedve.

Az üdvözlés után gróf *Bülow* *Wedel* nagykövetségi tanácsos oldalán (*Eulenburg* herceg nincs Bécsben) kifelé indult. A kancellár bő, barna, kockás angol szövetből készült szárnyas kabátot, könnyű, puha nemezkalapot, fekete nadrágot és sárga cipőt viselt. Vastag setapalcájával egyre ballancirozott. Az átlomás előtt a nagykövetség kocsjára szállt és a hotelbe hajtatott.

Gróf *Bülow* ma Velencéből vissza akart térni Berlinbe, de egészen váratlanul megváltoztatta utazási programját és Innsbruckból Bécs felé folytatta útját. Feltűnőnek találják, hogy *Bülow* nem akart időt veszteni, hogy a napirenden levő fontos és az utóbbi időben annyit vitatott kérdésekről *Goluchowski*val személyesen tárgyaljon. A bécsi látogatás így jóformán kiegészíti a velencei találkozást s nagy meglepetéssel tölti el az összes bécsi politikai köröket. *Bülow* Bozenben egy óra hosszú tanácskozott *Eulenburg* herceg bécsi nagykövettel. Péntek reggelig marad itt. A holnapi nap jó részét *Goluchowski*val fogja tölteni s valószínűleg a királynál is lesz külön kihallgatáson. *Bülow*, beavatott helyről szerzett értesülés szerint, azért jön Bécsbe, hogy a tárgyalást, amelyet Velencében Prinettivel megkezdett, itt folytassa. Minden valószínűség szerint a hármasszövetség megújításáról és a vámpolitikai természetű nehézségek elhárításáról lesz szó.

Bécs, április 9.

Hivatalos részről közlik, hogy ez a bécsi látogatás egészen természetesen folytatása és kiegészítése azoknak a tanácskozásoknak, amelyek *Bülow* és *Prinetti* közt Velencében végbementek. A kancellár velencei utjának a hármasszövetség és a kereskedelmi szerződések megújítása volt a célja s így a bécsi látogatás nélkül a velencei találkozó nem lett volna teljes eredményű. *Bülow* Olaszországban kedvező hangulatot talált a hármasszövetség megújítása számára s kétségtelen, hogy az létre fog jönni.

A sajtó számottevő organumai *Bülow* látogatásában kedvező jelét és bizonyítékát látják annak a benső viszonyoknak, amely Németország és Ausztria-Magyarország között fennáll. A német kancellár haladéktalanul tudomására akarta hozni Bécsben az illetékes köröknek a velencei találkozás eredményét.

Bécsi levelezőnk e közlésekkel szemben, amelyek félhivatalos részről indultak ki, magánértesülések alapján a következőket jelenti:

Bülow váratlan megérkezése egyáltalán nem jelenti azt, mintha a hármasszövetség megújítása befejezett dolog volna, sőt inkább ennek az ellenkezője lehet következtetni, tudniillik arra, hogy *Bülow* a fennálló akadályokat jött elhárítani. Eddigelő a tárgyalások sem írásbeli, sem szóbeli megállapodásra nem vezettek. A pourparler-n tul nem haladt a dolog és mindezeknek az alapján megállapíthatók a következő tények: Olaszország a szövetségi szerződés struktúrájának olytén megváltoztatását követeli, amely összeegyez-

tethető legyen az Olasz- és Franciaország között újabb létrejött viszonyokkal. Követeli továbbá Olaszországtól az új hármasszövetségi szerződés közzétételét és az Ausztria-Magyarországgal fennálló gazdasági és kereskedelempolitikai ellentéték kiküszöbölését. Hogy e térer nagyok a nehézségek, az közismert tény. Olaszországban türelmetlenül várják a kereskedelmi és a hajózási szerződés megújítását, mert e nélkül a termelési és ipari térer nagy bizonytalanság uralkodik. A politikai barátsággyal egymagában nem éri be Olaszország és Ausztria-Magyarországnak előreláthatólag sok és nagy áldozatokat kell hoznia vámtarifájában a hármasszövetség létrejövetele céljából. Nagyon valószínű mindazonáltal, hogy a hármasszövetség végül mégis meg fog újítani.

Forradalmi mozgalom Brüsszelben.

Budapest, április 9.

Belgiumban két esztendő óta újult erővel küzd a szocialista-párt az általános választójogért. Ez a harc sohasem volt oly heves, mint most. Valóságos forradalmi a színeze, sőt a szocialista-párt nagygyűlélyus vezére, *Vander velde*, kijelentette, hogy most kezdődik a végleges agitáció és az erőszak most segítségére fog jönni az ésszerűeknek. Ez a beszéd tegnap este hangzott el a brüsszeli Népházban. Az ülésen több spanyol republikánus képviselő is jelen volt. A gyűlés után mintegy 1500 szocialista összetűzött a rendőrséggel. Két rendőr és egy szocialista megsebesült. A szocialisták azután *Albert* herceg palotájára felvonultak, de a rendőrség segítséget kapott és megtámadta a tömeget. Három tüntető megsebesült. A csendőrség segítségével sikerült a rendőrségnek a tömeget szétosztatnia. Ma már a király személye ellen is tüntettek.

Több tizedéji városban is voltak tüntetések az általános választójog érdekében s ott is voltak rendezések. Gentben a pályaudvaron nagy néptömeg várta a Brüsszelből visszatérő képviselőket. A klerikális képviselőket rendőrök és csendőrök kísérték lakásukra. A pályaudvar környékén levő utcákon ismétetlen verekedésre került a dolog. Este szocialista gyűlés volt, amely után nagy csoportok jártak be az utcákat. A rendőrség revolverrel állta útját a tömegnek és háromszor felszólította a tüntetőket, hogy oszoljanak szét. A harmadik felszólításnál *Anseele* szocialista képviselő a tüntető és a rendőrség közé állott és kérve-kérte pártfeleit, hogy oszoljanak szét, amit azok meg is tettek.

La Louvièreben a tüntetők fel akarták gyújtani egy klerikális újság szerkesztési helyiségét, de a tüzet rögtön eloltották.

Antwerpenben szintén a vasutnál várták a szocialistákat Brüsszelből hazatérő képviselőket és a klerikálisokat szitkokkal fogadták. Ott is összetűzték a tüntetőket a rendőrséggel, de komolyabb sérülés nem történt.

Brüsszel, április 9.

A spanyol köztársasági képviselők, akik tegnap résztvettek a népházban tartott gyűlésen, ma délelőtt a rendőrségtől azt az értesítést kapták, hogy ma délután el kell hagyniok Belgiumot és 1 órakor Párisba utaznak. Egy szocialistákából álló tömeg, melynek élén vörös zászlót vittek, a déli pályaudvarra kísérték és óvációban részesítette őket az elutazás alkalmával. Ugyanabban a pillanatban a király, aki *Biarritz*-ből érkezett vissza, távozott a pályaudvarról. A tömeg körülvette a király autómobilját és lobogtatta a vörös zászlót, éltette az általános szavazati jogot és a köztársaságot. Senkiksem tartóztattak le.

Brüsszel, április 9.

A képviselőházban *Fourmont* szocialista szóvá tette a spanyol köztársasági képviselők kiutasítását, mint amely eljárás a vendégszeretet minden szabályainak kigunyóása, amelyért minden tisztességes ember meg fogja róni a kormányt. A belga demokrácia — ugymond — üdvözli a spanyol képviselőket. Végül a sürgősséget indítványozza egy e tárgyra vonatkozó interpelláció részére. Van den *Hensel* igazságügyi-miniszter kijelenti, hogy rendelkezésére áll a házának. A ház elhatározza, hogy az interpelláció tárgyalását a napirend elintézéséig elhalasztja.

Brüsszel, április 9.

A klerikális kormány ellenállása következtében, amelylyel mindenáron meg akarja hiúsítani az általános szavazati jog behozatalát, forradalmi mozgalom készül. Mikor *Lipót király* ma *Biarritz*-ből a déli vasuton megérkezett, több ezer főnyi tömeg tüntetett az általános szavazati jog mellett. A király kocsiját a munkások egészen a palotájáig követték. Az ellenzék küldöttséget készült meneszteni a királyhoz, hogy figyelmeztesse a kiterőfelben levő forradalmi mozgalomra.

Brüsszel, április 9.

Egy *La Louvière*-ben tartott gyűlésből visszavérte a múlt éjjel több ember többször rádtól a plébá-

nára és a segédlelkész házára, anélkül hogy valaki megsebesült volna. Antwerpenben különös védelmi intézkedéseket tesznek. A klerikális képviselők védelmére azoknak lakásait és a pályaudvart rendőrok őrzik.

Nagy botrány a Reichsrathban.

— A Budapesti Napló táviratai. —

Bécs, április 9.

Ma olyan botrányok mentek végbe a Reichsrathban, amelyek szilajság és elkeseredés tekintetében sem maradtak amazok mögött, amelyek Badeni kormányzásának utolsó idejét emlékeztették. Az asztalfiókok, a vonalozók, a sipok s az elnöki csengettyűk, botok, esernyők, sőt egy vasrud is derekasan megtették ugyanazt a szolgálatot a nagynémetek kezében, mint öt év előtt a zivataros éjszakai üléseken. A nagynémetek végül a szoros értelmében megrohták és megostromolták az elnöki emelvényt. Jellemző, hogy a német pártok magára hagyták a nagynémetek csoportját. A botrány akkor érte el tetőpontját, mikor az elnök kezéből kiragadták a csengettyűt, verdesték vele az elnök asztalát és végül az elnök feje fölött a terem közepére hajították. Abból indult ki a botrány, hogy a cseh és német ipariskolák létesítése céljából beadott határozati javaslatok fölött a nagynémetek a szavazás különválasztását követelték. Az elnök a háztól akart erre engedélyt kérni. A nagynémetek tomboltak és zugtak: Pfuj, Vetter!

Iro: Ez aztán a pártatlan elnök!

Malik: Zaccok beszélőgepel! (Zaccok a Reichsrath alelnöke.)

Az elnök most el akarta rendelni a szavazást, azonban a nagynémetek olyan lármát csaptak, hogy az elnök szava elveszett a zajban. A padfőleket verdesték, dobogtak, a fiókokat kihuzták és visszacsapták, botokkal döngözték a padot és kemény táblájú könyveket vagdosztak az asztalhoz. Berger hosszú ezüst sipot hozott magával és iszonyuan sipolt. Hanich a futószőnyegeket tartó vasrudak közül kihuzott egyet és azzal csapkodta a padot, hogy csak ugy rengott. Malik röpiratokat, Hofer nagy könyvköteteket hoztak magukkal és versenyeztek, melyikük tud nagyobb lármát csapni. Herzog mesteri módon rántotta föl az asztalfiókot és mindannyiszor visszalökte; mikor már belefáradt a keze, a lábával rugdosta vissza a fiókot. Stein és a többi nagynémet képviselő volt a kórus. Ütem szerint zuditották az elnökre a legocsmányabb szitkokat.

Az elnök folyvást csengetett, a többi párt pedig nyugodtan ült a padokban és elképpedve nézte a feneketlen kavargást. Később a nagynémetek dühe a többi német párt ellen fordult.

— Ez az az éles oppozíció! Nagybirtochosok! Alválo árulók! Hoch Lueger! Pfuj, pfuj — kiáltották a nagynémetek a német pártoknak.

Wolf tiltakozott a szavazás ellen.

Wrabets (Wolfhoz): Fogja be a száját és ne csináljon gyerekes vicceket!

Wolf: Elnök ur, én az ülés felfüggesztését indítványoztam!

Hiábaváló volt az elnök minden erőfeszítése, a nagynémetek mindenáron az ülés félbeszakítását akarták kieroszakolni. Schönerer jelt adott s erre a nagynémetek zugva és szüntelenül kiabáltak: Bezárni az ülést! Hozzanak rendőroket!

Iro: Hol a kormány?

Hanich: Pfuj Lueger!

A keresztény-szocialisták, élükön Strobachal, tul akarták kiabálni a nagynémeteket: Elnök ur, szavazzunk! Ne hederítsen Schalkra! Schalk ugyanis az elnöki emelvényen tanácskozott gróf Vetterrel.

A nagynémetek folyvást követelték az ülés bezárását.

Hofer új könyveket hozott a padokat verdesni, mert az előbbieket rongyokra szakadták. Hanich, aki a vasrudal csapkodta az asztalt, fúrdhatatlan volt. A fülkésítő tombolás közben Stein az ülésteremből kisetett a folyosóra és a szolgálknak azt paranosolta, hogy egy közellevő hangszerkeskedésben vásároljanak neki fúvóhangszereket. Ezek a szolgál csehek voltak és természetesen nem mutattak erre hajlandóságot. Azzal mente-

getöztek, hogy nem szabad az ajtóknál elmozdulniok. Stein trombita nélkül tért vissza a terembe és stentori hangon folytatta az ordítózat.

Az elnök belefáradt a csegengetésbe és hátra-dülve karosszékekben, mozdulatlanul, mereven nézte a kavargást. Egy pillanatra csend támadt. Gróf Vetter szólni akart, de újból kitört a láрма, még pedig most már kizárólag az elnök ellen irányult a nagynémetek tombolása.

Lindner bottal hadonászva fenyegette az ősz elnököt, aki felállott és ugy rázta a csengettyűt. A zajban elrendelte a szavazást a határozati javaslat felett. A képviselők felállottak, a nagynémetek pedig torkuk szakadtából kiabáltak. Most már a német néppártiak is segítettek a nagynémeteknek. Mint egy adott jelre megkezdődött az ostrom az elnöki emelvény ellen. A nagynémetek a terem közepére és onnan az elnöki dobogóra tödultak.

Iro ért fel elsőnek, megragadta az elnöki csengettyűt és két keze kapva azt, az elnök asztalát csapkodta vele. A többiek az iratokat kapták fel és a levegőbe hajították. Közben Iro gróf Vetter fejefölött messze elhajította a csengettyűt. Némelyek szerint az elnök fejéhez akarta vágni a csengettyűt, de nem találta el.

Ebben az általános zűrvárvan az elnök fél órára felfüggesztette az ülést.

Szünet közben a pártok elnökei gróf Vetterrel tanácskoztak. A miniszterek a botrány alatt nem voltak a teremben, mert éppen minisztertanácsot tartottak.

Közel másfél óra hosszat tartott a szünet. Az elnök lemondással fenyegetőzött arra az esetre, ha nem jön létre megállapodás. A pártvezérek valamennyien azon voltak, hogy helyre kell állítani a nyugalmat, csak Lueger kardoskodott amellett, hogy nem szabad tagítani. Azt tanácsolta, hogy mindenáron meg kell tartani a szavazást, még pedig oly módon, hogy a képviselők álljanak sorfalat az elnöki emelvényig és így egyenként jelentkezzenek a szavazók az elnöknel, a sor közt elhaladva. Daszynsky Lueger eljárását alattomosnak mondta és figyelmeztette, hogy ily módon veszendőbe megy az egész parlamentarizmus.

Nagynehezen sikerült megállapodásra jutni. Az elnök újból megnyitotta az ülést és Bareuthernek adta át a szót, aki hangsúlyozta, hogy a szavazás érvénytelen volt és hogy a nagynémetek felháborodása nem az elnök személye ellen irányult.

Ezzel a pártatlanul botrányos ülés bevégeződött.

(Az ülés.)

Bécs, április 9.

A beérkezett irományok között van Choc indítványa a képviselői mandátumnak állami hivatalokkal és különféle más állásokkal való inkompatibilitása tárgyában, Döls indítványa a dunai gőzhajózási társaság államosítása tárgyában; Heller és társai interpellációja az egész minisztériumhoz az osztrák és a magyar kormányok közötti közös miniszterekkel, valamint a két kormányok egymás között való tárgyalásai dolgában. Az interpellálók szégyenletes állapotnak mondják, hogy az osztrák publicitás ilyen esetekben hivatalos és félhivatalos közleményekre és a magyar kormány jelentéseire van utalva és hogy a K. k. Correspondenz-Bureau és vele az osztrák napisajtó arra a szomorú szerepre van kárhoztatva, hogy a magyar jelentéseket közölje és terjessze. Minthogy ez az eljárás legnagyobb mértékben árt Ausztria presztízusának, másrészt pedig az osztrák minisztériumnak ugyanolyan közegek állnak rendelkezésére a nyilvánosságának a közös ügyekről való tájékoztatása végett és a magyar publikációk nem is Budapestről jönnek, hanem Bécsben adatkak ki, s mint-hogy végül e tekintetben már régen orvosást ígértek, az interpellálók a következő kérdéseket intézik a kormányhoz: van-e a kormány tudomása erről az eljárásról, amely reá nézve éppugy, mint egész Ausztriára nézve sértő, és hajlandó-e a kormány valahára intézkedni, hogy ez a visszásság megszűnjék? A beérkezett irományok között van továbbá a miniszterelnök átvirta, amelyben a házat felszólítja a delegáció és a kvótakülönbség megválasztására.

Az elnök bejelenti, hogy a választást legközelebb naprendre tűzi.

A ház azután folytatja az ipari oktatás és a szakiskolák költségeinek tárgyalását.

Leeher azt hiszi, hogy a miniszterelnök tegnap beszéde a ház egy k oldalán sem tett nagyon kedvező benyomást. A kormányelnöknek a szép

cstitűtő és ígérő-szavakról valahára át kell térnie a tettek mezejére. A németek nem mondhatnak le és nem is akarnak lemondani arról a kultúráról, amelyet a német városokban évezredes munkával teremtettek és minden körülmények között védekezniök kell az ellen, hogy a városok német karaktere mesterséges kö igazgatási rendszabályok révén elveszzen. A belátásnak és higgadságnak az a politikája, amelyet a miniszterelnök tegnap újra ajánlott s amelyet a németek helytelenül felogott hazafiságból évtizedeken át követtek, odajuttatta a németeket, ahol most vannak. A németeknek a szláv pártok példára mindenképp a ridég visszautasítási politikájára kell áttérniök, ha fenn akarják tartani nemzeti-ségüket. Hoffmann-Wellenhof tegnap nyilatkozata az alpesti és sudéti tartományok németei között való közösségről a pártban a legnagyobb megelégedéssel találkozott s azért teljes mértékben csatlakozik hozzá. Szóló a kereskedelmi szakképzés reformját követeli.

(A botrány.)

A napirenden a Budweisban felállítandó községi ipariskolára vonatkozó költségvetési tétel állott. A németek a cillii-gimnázium eltörlése miatt meg akarják tagadni ezt a tételt, vagy legalább azt akarják elérni, hogy ha ez az ipariskola már egyáltalán felállítandó, az ne Budweisban, hanem Dél-Csehország egy másik városában állítsák fel, de csak azon feltétel mellett, ha egy csehországi német városban, pl. Egerben egy német ipariskola felállítatik.

Ploy elő is terjeszt egy erre vonatkozó indítványt, mely szerint a budweis iskolával egyidejűleg az égeri ipariskola is létesítendő.

Ez az indítvány nagy vihart támaszt. A nagynémetek szitkozódni kezdenek.

Az elnök többször megpróbálja, hogy megszavaztassa a házat az indítvány ügyében.

Vadul kiáltják feleje:

— Pusztuljon az elnök! Dobjuk ki a kapitányt! (Gróf Vetter valamikor kapitány volt.) Vonja ki a kardot, kapitány ur!

Nagy mozgás közepette elrendelte az elnök a szavazást. A katolikus néppárt és a keresztény-szocialisták a nagynémet indítvány ellen szavaznak.

Schönererek kijelentik, hogy ök a Ploy indítványa felett való szavazást minden körülmények között lehetetlennek teszik és a már rég nem alkalmazott segédészközközkhöz nyulnak.

Kihuzták a padfőleket és azokkal dörmöbölnek a padfeleken, botok kerülnek elő és azokkal csapdosnak könyvekre és irományokra, füttyszó hallatszik és leirhatatlan zaj támad.

Az elnök hiába rázza a csengettyűt. Szavát senki sem érti. A nagy lármában összegabalyodnak egyes képviselők, az egész ház egy nagy csoporttá verődik össze, melyben csak száz és száz képviselő gesztikulációja látszik és százaknak érthetetlen lármája hallatszik.

A keresztény-szocialisták láthatólag a nagynémetek ellen fordulnak és egyre azt kiáltják az elnök felé:

— Leszavazni, leszavazni!

Gróf Vetter elnök néhány jobboldali képviselővel értekezik és magához inti a gyorsirokat. Ugy látszik, a nagy zaj dacára elrendelte a szavazást, mert egyszerre az látható, hogy a jobboldalon számos képviselő felemelkedik a helyéről.

Schönererek látván, hogy itt pucos készül, fenyegető magatartást tanusítanak.

— Ez család, ez gazdaság! — kiáltják az elnök felé.

— Ez a szavazás nem ér semmit.

— A szavazás eredményét nem fogja kihirdetni.

Hanich és Stein a magukkal hozott vasrudakkal eszevesztetten csapkodják a padokat.

Berger sipokat oszt szét nagynémet társai közt, kik félórásosztat fülkésítő zajt csapnak.

Iro és Berger hataimas ugrással fönn teremnek az elnöki emelvényen.

Berger vadul hadonázik vasrudjával és már-már ugy tetszik, hogy a rudad lecsap az elnök fejére.

Iro az elnök mellé kerül, az asztalról felkapja a csengőt és az elnök feje fölött hozzádobja az emelvény fölött levő falhoz.

Gróf Vetter elnök ebben a helyzetben sem veszti el lélekjelenlétét. Nyugodtan állva marad és bovárja a vihar végét.

Közben a keresztény-szocialisták fel akarnak rohanni az emelvényre, hogy az elnököt kimentsék a dühöngő nagynémetek közül.

Berger azonban azzal fenyegetődik, hogy a vasrudal agyonver mindenkét, aki közelébe merészkedik.

Minthogy a zaj nem áll el, a szitkozódások is folyton megújulnak, az elnök feláll, kijelenti, hogy az ülést félóra-ra felfüggeszti és kiset a teremből.

(Békítő értekezlet.)

Az ülés felfüggesztése után az elnöki irodában összegyűltek az összes klubok elnökei a nagynémet kivételével.

Vetter elnök-rekapitulálta a házban lefolyt jeleneteket és kijelentette, hogy nem maradhat meg továbbra a házban, ha az összes klubok elnökeitől meg nem kapja azt a nyilatkozatot, hogy nem vétett a házszabályok ellen.

Stürgkh kijelentette, hogy meggyőződése szerint az elnök egészen korrektül járt el.

Foaok teljesen csatlakozott ehhez a véleményhez.

Luiger hangoztatta, hogy nem szabad kapitulálni a nagynémet obstrukció előtt és azt sem tartja aggályosnak, hogy az obstrukció megtörésére a látma közben szavazzanak. Együtt ajánlotta, hogy az elnöki emelvény körül korlátozatosan.

Daszynsky ellenzi az ilyen eszközöket és utal arra, hogy az ilyen obstrukciót sem kísérelték meg erőszakosan megtörni.

Stürgkh, Fuaue és Kaiser azt ajánlották, hogy rekeszszék be a ház ülését, mert az idő ugyanis előrehaladt. Stürgkh megjegyezte, hogy ő értekezett a nagynémetekkel. Ezek kijelentették, hogy további viharos jelenetektől tartózkodni fognak, ha alkalmat adnak nekik, hogy nyilatkozatot tegyenek a szavazás módja ellen.

Az értekezletet az erre vonatkozó tárgyalások céljából egyenlőre félbeszakították, s az újból való megnyitása után megegyeztek abban, hogy a ház ülését berekesztik, miután a nagynémeteknek adták a szót egy nyilatkozat megtétele céljából, melyben Vetter grófnak elégtételt nyújtanak.

(A megkövetés.)

Háromnegyed hat órákor az elnök újra megnyitja az ülést és kiemelt, hogy a tárgyalást az idő előrehaladottsága miatt berekeszti.

Bareuther ismétli, hogy az elnök azzal, hogy a szokás ellenére nem akarta megengedni a megosztott szavazást, a nagynémeteket kényszerítette volna, hogy a német ipariskolával együtt a cseh ipariskola létesítését is megszavazzák. A nagynémetek azonban mindaddig, míg a cillii tétel benne lesz a költségvetésben, soha sem fogják megszavazni valamely cseh intézet létesítését. A nagynémeteket tehát az elnök eljárása háborította fel. Bármilyen éles volt azonban a védekezés alakja, az elnök személye ellen nem irányult.

Különféle formalitások után az elnök véglegesen berekeszti az ülést.

Bécs, április 9.

Az alkotmányhú nagybirtokosság a következő kommnikét adta ki: Az alkotmányhú nagybirtokosság ragaszkodik ahhoz az elvhez, hogy minden nemzetiégi kérdésben híven támogatja a német pártokat, de a nemzetiségi kötelezettségekkel a felelősségnek ugyanolyan súlyával az állami érdeket állítja szembe és oda fog hatni, hogy a momentán nehézségek elháríthatassanak. Az alkotmányhú nagybirtokosság a sikeres működésnek biztosítékát abban látja, hogy a német pártok közöttösen érdekeik fölött, a teljesíthetetlen kívánásokról lemondanak és a jelen és a jövő követelményeit nyomatékosan és erőlesen képviselik.

A délafrikai béketárgyalások.

— A Budapesti Napló táviratai. —

Budapest, április 9.

Amsterdamból ma megerősítik azt a hírt, hogy Rosebery Dél-Afrikába utazik, hogy saját tapasztalatai alapján jelentést tegyen Edvárd királynak, aki nagyon ingerült a béketárgyalások lassu menete miatt és most már sürgősen kívánja a békét. Környezete előtt többször azt mondta a király, hogy áldani fogja a napot, amelyen vége lesz a háborúnak. Ezek a hírek, miután Amsterdamból érkeztek, még megerősítésre szorultak. Ugyanily forrásból jelentik, hogy az európai boer-bizottság a csatáren harcoló boer vezérektől olyan híreket kapott, amelyek szerint helyzetük oly kedvező, mint első győzelmi idején. Azt táviratozták a harctérről, hogy Kitchener környezete nagyon meg van rémülve a boerok diadalai és Edvárd király ingerültsége és lehangoltsága miatt.

London, április 9.

Brodrick hadügyminiszter utasította Kitchener, hogy Krutzingerrel, akit a katonai bíróság felfüggetelt, a legnagyobb udvariassággal bánjon.

London, április 9.

A legújabb kimutatás szerint az angolok március 31-én a Delarey ellen vívott harcban huszonöt halottat és negyvenkilenc sebesültet veszítettek; az április elsőjén Leeuwenkop mellett vívott harcban pedig veszteségük tizenhat halott és ötvenhat sebesült volt.

London, április 9.

Balfour tegnapi nyilatkozata ellenére, hogy a béketárgyalásról nem jöttek újabb hírek, a ma

reggeli lapok azt jelentik, hogy a béke megkötése már legközelebbre várható.

Bloemfontein, április 9.

Kitchener engedelmével De Wet tábornok egyik testvére, aki azelőtt Oranje főparancsnoka volt, Oranje területén boer csapatot alakított angol szolgálatra. Aki ehhez a csapathoz csatlakozik, a háboru befejezése után külön támogatásban részesül a farmra való visszatérés tekintetében.

Köln, április 9.

A rajna-vesztfáliai evangélikus munkásegyletek képviselője kihallgatáson volt Krügernél, aki kijelentette, hogy állandó összeköttetésben van Transvaallal. Ma még jobban meg van győződve a boerok sikeréről, mint azelőtt. A boerok főkövetése a függetlenség, de a boer kormány kész lemondani Witwatersrandról. Krüger szerint jelenleg több harcosuk van a boeroknak, mint a háboru elején.

London, április 9.

A Standardnak táviratozzák Brüsszelből: A béketárgyalások ugyan még nem akadtak meg, de azért a helyzetet itteni politikai körökben már pesszimistákusan kezdik megítélni. Steyn makacsodása különösen hátráltatja a tárgyalások befejezését.

London, április 9.

A béketárgyalásról semmi sem hallatszik. A Times kigunyolja azokat a lapokat, amelyek amsterdami táviratok alapján azt akarják elbitetni, hogy Anglia minden koncesszióra hajlandó és hogy az angolok azok, akik a békét keresik.

London, április 9.

A tőzsdén ma mindenféle hírek voltak elterjedve a béketárgyalásokról. Lehetetlen azonban azoknak a helyességét megállapítani, mert a kormány minden felvilágosítást megtagad. Hír szerint az Oranje szabadállambeli boerok ellene szegülnek Transvaal képviselői békülékeny javaslatainak.

London, április 9.

Az itt keringő híreket illetőleg, melyek szerint a béketárgyalások előrehaladnak, a Reuter-ügynökség arról értesül, hogy a híresztelések minden alapot nélkülöznek és tiszta szóbeszédnek alapulnak. A londoni hivatalos körökhöz nem érkezett hír a béketárgyalások állítólagos előrehaladásáról.

London, április 9.

A Reuter-ügynökség jelenti Pretóriából: Steyn elnöknek szembejaja támadt és attól lehet tartani, hogy megvakul.

HIREK.

Budapest, április 9.

— BUDAPESTI NAPLO. Március 31-én az előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. Gróf Majláth Gusztáv erdélyi püspök Budapestre érkezett. — Báró Pasetti római osztrák-magyar nagykövet ma Rómából Nápolyba utazott.

— Az új triestri püspök. Rómából táviratozták, hogy a Popolo Romano jelentése szerint monsignore Nagel, a Santa Maria del'Anima rektora van kiszemelve új triestri püspöknek.

— Edvárd király koronázása. A skótok meg akarják keseríteni az angol király koronázási ünnepélyét. A skót hazafiás társaság tiltakozik a király címe ellen a VII. számot. A mostani uralkodó az első az Edvárdok között, aki a királyságok egyesítése óta Skótszágban is uralkodik. A mozgalom vezetői azt hangoztatják, hogy a VII. Edvárd címmel a skót alattvalók dicsőséges történelmét akarják kisebbiteni.

— Kossuth szobra. Ma Arad város közgyűlése tette magáévá lelkes határozatban a fővárosi Kossuth-szobor ügyét. A tanács javaslataira egyhangulag kimondotta, hogy a fővároshoz átiratot intéz, melyben felkéri, hogy Kossuth szobrának haladéktalanul hírdessen pályázatot a mauzóleum helyett. Együttal elhatározta a közgyűlés, hogy az átirathoz való csatlakozásra felhívják az összes törvényhatóságokat.

— A szultán állapota. Konstantinápolyból jelentik hogy az Agence de Constantinople hivatalos török részről fölhatalmazást kapott annak a kijelentésére, hogy a szultán egészségéről terjesztett rossz hírek mind alaptalanok. A szultán a legjobb egészségben van.

— Merénylet egy miniszter ellen. Rövid távirat jelenti Turimból, hogy ott a Piazza Cavouron tegnap egy Babrolati nevű egyén merényletet követett el Giolitti olasz belügyminiszter ellen. A merénylőt, aki nyilván zavarodott elméjű, azonnal letartóztatták és kihallgatás alá vették. A merénylet részleteiről nem érkezett hír.

— Az új eskütéri híd. Pár héttel ezelőtt riasztó hírek keltek szárnyra az új eskütéri hídról s a hírek megerősíteni látszik az a körülmény, hogy az új híd az építési és felszerelési munkálatokat teljesen abbahagyták. A hidrester senkinek sem szabad rálépni. Az abszolút n ugalom a vizsgálat megjelítéséhez, illetve a rendellenes mozgás okának és természetének megállapításához szükséges. Bodala Lajos ügyvezető tanár akit a mérések keresztülvitelével megbízott a miniszter, a legfőbbkétséget mérőkészüléket helyezte el a budai híd fő lánckamarájában. A vizsgálat eredményét titokban tartják és csak a mérések teljes befejezése után fogják publikálni. Műszaki körökből azonban kiszivárgott hogy az eddigi süppedés, illetőleg csuszamlás csupán 9—10 milliméterre rug és így veszedelemtől szó sem lehet. A további csuszamlás esetleg a hidalap íregének ólommal való kitöltésével meg lehet akadályozni, amely munkálatnak a keresztülvitel csupán pénzkérdés. De nem valószínű, hogy erre a műveletre szükség lenne. De ha rá kerülne a sor, a híd teljes elkészítését és megnyitását ez sem hátráltatná. A hidest felszerelése két-három hónap alatt elkészül és a kitűzött időben, az év október havában az új hídát okvetlenül átadják a közforgalomnak.

— Beöthy László lemondása. Széll Kálmán belügyminiszter, mint halljuk, érdemlegesen elintézte már Beöthy Lászlónak azt a felterjesztést, amelylyel igazgatói állását és kevés híján öt évre szóló szerződését a miniszternek rendelkezésére bocsátja. A miniszter elvi döntése az, hogy a felajánlott lemondást elfogadja. Az ügy formai elintézése a szerződés felbontásával járó pénzügyi rendezkedés létrejötte után azonnal be fog következni.

— Az egyetemi alapvizsgák díjai. A tudomány-egyetem jogi karának dékánai hirdető tábláján a napokban függesztették ki Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter leiratát, amelyben az alapvizsgálatra jelentkező, de attól visszalepő diákoknak befizetett vizsgálati díjáról határoz. A leirat, mely Concha Győző jogkari dékán hiteltelisi aláírásával jelent meg a fekete táblán, a következő:

A budapesti magyar királyi tudományegyetem jog- és államtudományi karának, a tekintetes tanács által 1902. január hó 7-én 2276. szám alatt eltem terjesztett jelentéséből arról értesültem, hogy igen sok jöghalgtató alapvizsgálatára júniusban kér határidőt, azután visszalepő s vizsgálatát szeptemberre halasztja. Ezáltal a vizsgák száma szeptemberben annyira fölemelkedik, hogy e miatt az előadások nem kezdhetőek meg a szabályszerű időben. miattal a különben is rövid első félév tanítási idejéből egy rész veszendőbe megy. Miután a jog- és államtudományi kar jelentése szerint, ezen könnyelmű visszalepésnek egyik fő előmozdítója az a gyakorlat, mely szerint az egyszer lefejtett vizsgadíj a vizsgáról való visszalepés esetében a következő vizsgákban való jelentkezésre is följogosít, míg ha az indokolatlan visszalepés esetében a lefejtett vizsgadíj a jelentkezőre néve elveszne, a visszalepések nem lennének oly gyakoriak, fölhatalmazom a budapesti magyar királyi tudományegyetem jog- és államtudományi karát, hogy jövőben az alapvizsgálatok valamelyikére jelentkező, de a vizsgától kielégítő indok nélkül visszalepett jöghalgtatók által lefejtett vizsgálatdíjakat az egyetemi jötköny és tudományos egyesületek javára bevonja és az illetőket, ha egy későbbi határidőben újból alapvizsgálatra jelentkeznek, a díjak újbóli lefejtésére kötelezze. Annak megítélését, hogy valamely jelölt kellően indokoltan maradt-e el alapvizsgálatáról, az egyetemi jog- és államtudományi karra bízom s már ezuttal kijelentem, hogy a megjelölt karnak íly tárgyú határozatai ellen nem fogok folyamodásokat előadni. Felhívom a tekintetes tanácsot, hogy ezen intézkedésemet az egyetem összes jöghalgtatóinak alkalmas módon tudtára adja. Budapest, 1902. február 27-én. Wlassics s. k.

— Benjamin Constant nagybeteg. Benjamin Constant, Franciaország világhírű festője, mint Párisból jelentik, a halállal vírvődik s orvosi minden reményről lemondtak, hogy a nagy művész élve fogja elhagyni a betegágyát.

— Százéves siketnéma intéset. A váci siketnéma intézete most fogja megünnepelni fennállásának százéves fordulóját. A jubileumnak az intézőség maradáno emléket is akar állítani. Jólétsi Chászár András ugyanis, aki ezt az intézetet alapította, egy nagy értékű könyvtárat hagyott hátra. Ezt a könyvtárat eddigelő Rozsnyón, az ottani evangélikus esperességgel kezelte. A siketnéma intézet igazgatója azzal a kéréssel fordult Rozsnyóra, hogy az esperesség engedje át a könyvtárat az intézetnek és az esperesség ezt meg is tette. A váci megbízottak most Rozsnyón tartózkodnak, hogy a könyvtárat átvegyék és azt Vácra szállítsák.

— Felfüggesztett tisztviselők. Megirtuk annak idején, hogy dr. Korbay Károly szalmári rendőr-főkapitányt és Sós János rendőrfogalmazót a főispán

rendetlen pénzkézeltés és hanyagság miatt felüggesztette állásuktól. Az illetők megletebbézték ügyüket a belügyminiszterhez, aki a felüggesztést helybenhagyta.

— **Kaempfkapitány.** Nagyváradon elhunyt fiatalon, férfikora delén egy a középkerületben itt maradt rettenthetetlen lovag. Kaempff Róbert volt a neve s százados volt a harminchetedik gyalogezredben. Lovas bravúrai emlékeztettek a Sándor gróf vakmerő tréfáira, de a kapitány abban különbözött a magyar gróftól, hogy nemcsak a nyeregben volt vakmerő, hanem a maga két lábán is. Nagyváradnak valósággal legendás figurája volt és az idegeneknek megmutogatták az utcán a daliás kapitányt: — ez az a Kaempff. Az a Kaempff tudniillik, aki egyszer lábain korcsolyával leugrott a Kőrös hidjáról a befagyott folyóra. A korcsolyának persze nem sok hasznát vette, mert mind a két lába eltört. Ez a stikli fogadásból esett meg, egy másik halálgrást azonban tisztán csak azért cselekedett meg, hogy fölvegye egy szép asszony zsebkendőjét a földről. A tisztai kaszinó erkélyén állott s ott vette észre, hogy ezredesének lenni a gyalogjárón sétáló felesége elejtette a finom csipkekendőt. Pillanatig se gondolkodott, hanem leugrott az erkélyről, fölvetve a földről a kendőt, hogy átnyújtsa a szép asszonynak. Ebben az esetben elég olesón menekült. Csak kifecamította a lábát. Egy másik verzió szerint azért ugrott le az erkélyről, hogy tüzet adjon az éppen Nagyváradon inspicáló tábornosernagynak. Szóval: az a legendás alak lett, akinek az élményeihez többféle mesét is kitalál a hagyomány. Nevezetes bravúra volt az, hogy egyszer a nagyváradi állomástól Komádiig a vonat előtt lovagolt a töltésen. S miután ennyit kopogtatott be hozzá a sokszor provokált ellenség — és a daliás, rettenthetetlen kapitány meghalt az ágyban, polgáriasan, nyugodalmasan, teljes-séggel nem stilszerűen — harminhét esztendőskorában.

— **Az Újságírók Egyesületéből.** A Budapesti Újságírók Egyesületének évi közgyűlése óta ma volt az első választmányi ülés. Vészi József elnök az ülés megnyitása után melegen üdvözölte a nagy számban egybegyűlt választmányi tagokat, s arra kérte őket, hogy az egyesület vezetőségét támogassák nehezk munkájában. A zajos helyesléssel fogadott üdvözlő beszéd után Szatmári Mór írótkár terjesztette elő a folyó ügyeket. Bejelentette, hogy Secelláry György országgyűlési képviselő ezer koronát adományozott az egyesületnek. A választmány a nagylelkű adományért hálás köszönetét fejezte ki, s erről jegyzőkönyvi kivonatan értesít az adományozót, az ezer koronát pedig a segítő-alap igazgató-csoportja. Bemutatta ezután a Felvidéki Közművelődési Egyesület átiratát, a melyben azt kéri, hogy az Alldeutscher Verband tervezett magyarországi utja ellen a miniszterhez intézett feliratot pártolja. A választmány a maga részéről is helyeseli a Felvidéki Közművelődési Egyesület mozgalmát s a kérelemnek készséggel tesz eleget. Huszár Ilona bárónő női festő-iskolájában három helyet ajánl fel díjtalanul, amit a választmány köszönettel vett tudomásul. Elhatározta ezután a választmány, hogy az egyesület alapszabályait módosítani fogja, többek között oly értelemben, hogy a választmányi tagjainak számát harmincötől negyvenötöre leemeli s e végből legközelebb rendkívüli közgyűlést hív egybe. Megalkította aztán a segítő-alap igazgató-tanácsát. Elnökévé Hoitsy Pál alelnököt küldötte ki s az igazgatótanács tagjaivá megválasztotta: Bajza József, Bleicher Miksa, dr. Bródy Lajos, Csiklay Lajos, Gerő Ödön, Lyka Károly, Rajna Ferenc, Seress László, Singer Zeigmond, dr. Szalay Mihály és Szerdahelyi Sándor választmányi tagokat. A segítő-alap igazgató-tanácsának hivatalból tagjai: Szatmári Mór írótkár, dr. Fekete Ignác ügyész, Dióssy Béla pénztárnok és Kálnoki Henrik ellenőr. A folyó ügyek elintézése után szóba került az Otthon-kör tegnapi választmányi ülés és Rákosi Jenő nyilatkozata. Többen szólalnak fel, s hangsúlyozták, hogy az egyesület a békés együttműködés érdekében évek óta mindent elkövetett, mostani fellépése csakis provokálásra történt, az egyesület álláspontját Vészi József elnök a közgyűlésen elmondott beszédében helyesen stipulálta, s ezért az Otthonban tegnap elhangzott nyilatkozatra az egyesület nem reagál.

— **Házasság.** Kápolnai Adolf íróvárosi nyomdajelöltje eljegyezte Seidner Helén kisasszonyt, Seidner Dávid terménykereskedő leányát Besztercebányáról. Baumgarten József Balassa-Gyarmatról tegnap vezette oltár elé Waldmann Jankát, özvegy Waldmann Adolfné leányát.

— **Szerencsétlenség egy ércöntőben.** Sheffieldből jelentik, hogy ott az ércöntőben ma robbanás történt, midőn 14 tonna olvasztott érc ömlött az öntőgödörbe. Harminc munkást elöntött a folyó érc és ezek súlyos égési sebeket szenvedtek. Közülük többenek a felgyógyulása kétes.

— **A főherceg kezessége.** Bécsben ma reggel hire jár, hogy a Reichsrath mai ülésén néhány képviselő interpellációt fog intézni az igazságügyminiszterhez, amelybe bele van vonva a királyi család egyik tagja, Ferenc Szalvátor főherceg. Az esetet így mondták el: Ilsenburg-Birstein herceg nemrég pénzvárában egy Umlauf nevű pozsonyi pénzkölcsönzőhöz fordult, akitől harmincezer forintot kért kölcsön. Umlauf elutasította a herceget kérelmével, aki Ferenc Szalvátor királyi hercegre fordult, hogy érdekében járjon el Umlaufnál. A királyi herceg, aki Ilsenburg-Birstein hercegnek rokona, levelet írt Umlaufnak, amelyben kijelentette, hogy kezességet vállal a hercegnek adandó harmincezer forintért. A herceg ezután meg is kapta a pénzt, de a lejáratkor nem rendezte a váltót és Umlauf az illetékes bíróságnál a első elrendelést kérte a herceg vagyónára. A bíróság elutasította ezt a kérést. Umlauf ezután a főudvarmestert hivatalhoz fordult, amely szintén elutasította a kérést mert a királyi herceg nyílt adóssággal vállalt kezességet, holott Ilsenburg herceg a kölcsön fölvételekor váltót volt kénytelen kiállítani, ami által a kölcsönösszeg fedezetet nyert. Az ezután megindított keresetet az első- és másodfoku bíróság elutasította és csak a harmadofoku bíróság döntött oly értelemben, hogy Ferenc Szalvátor főherceg köteles Umlaufnak a harmincezer forint tőkertartozást a fősziporodott kamatokkal és perkoltségekkel együtt megfizetni. Az interpellációk ezek után azt kérdezik az igazságügyminiszteről, mit szándékozik tenni, hogy a lakosságnak az alsófoku bíróságokba vetett bizalmát efféle döntések meg ne rendítsék?

— **Óriási katasztrófa a japáni partokon.** Jokohamából borzasztó elemi csapás híre érkezik. A japáni partok mentét valóságos végigsöprte a ciklon. Amit az útjában talált, megsemmisített. A telegramm szerint már eddig negyven hajó elsüllyedését konstataáltak és több ezer emberélet esett áldozatul a viharak.

— **Orvosok gyűlése.** A Józsefvárosi Orvostársaság ma tartotta a betegsegélyző egyletek ellen indított mozgalom tárgyában, folytatlagos közgyűlést. A Józsefvárosi Orvostársaság, ez év február havában elhatározta, hogy felszólítja az összes budapesti gyakorló orvosokat, akik egyleti állást be nem töltenek, hogy adjanak reverzálást az iránt, hogy egyleti állást a jövőben nem fogadunk. Ha ezek a reverzálások begyűltek, akkor az egyleti orvosok biztosítva lévén az iránt, hogy állásaikat mások be nem töltik, felléphetnek az egyletek intézőségei ellen jogos követeléseikkel. Így szólt az indítvány, melyet annak idején dr. Hofbauer Imre adott be az Orvostársaságnál s melyhez nemcsak a józsefvárosi, hanem a VII. kerületi kivételével az összes budapesti kerületi orvostársaságok csatlakoztak. Az ügyet ezután az Országos Orvos-Szövetség felszólította. Átadták a budapesti főkészövetségnek, mely azt e hó 11-ére tűzte ki közgyűlésének napirendjére. A józsefvárosiak mai ülésén az iránt tanácskoztak, mi tervök legyenek az esetben, ha a budapesti főkészövetség ez ügy továbbintézésének elhalasztását indítványozná.

A mai gyűlést dr. Kéty Károly udvari tanácsos, elnök távollétében, dr. Elmer János alelnök nyitotta meg. Dr. Barsi Jenő úgy véli, hogy a budapesti főkészövetség, miután mindaddig nem nyilatkozott, hogy az orvosok ez ügyben milyen álláspontot öbajt eloglalni, jogosan vádolható a titkolódzás gyannújával s ezért, mivel az ügyet eljelti nem akarja, ajánlja, hogy a józsefvárosi orvostársaság mondja ki:

Ha a budapesti főkészövetség április 11-iki közgyűlésén az elhalasztás mellett foglalná állást, úgy a kerületi orvostársaságok vezessék tovább a mozgalmat. Ha pedig a főkészövetség az ügy továbbvitele mellett nyilatkozna, akkor egy végrehajtó bizottság azonnali megalakítását fogja indítványozni.

Dr. Hofbauer Imre élénk színekkel esetelet a budapesti orvosok nagy többségeinek anyagi helyzetét. Odajutottunk — ugymond — hogy létezik már orvosi proletariatus egy országban, melynek közegészségügye a lehető legrosszabb. A fővárosban 1300 orvos lakik, ezek közül praktizál 500, a többi vegetál s mindez csak azért, mert a gyógyítást iparrá avaták, kiadták a munkát és a gyógyítást a betegeknek s ezek szegénykenyérén dolgoztatnak diplomás segéd-munkásokkal — az orvosokkal. Az állam, a törvényhozás összetett kézzel szemléli, mint nyomorog az a kaszt, mely első sorban ott szolgálja. Kéri az egybegyűlteket, jelenjenek meg a főkészövetség közgyűlésén mennél számosabban s juttassák diadalra az orvosi felszabadultságot szent zászlaját. Dr. Korma Arthur szerint az egyletek azok, amelyek az orvostól elveszik a kenyeret. Dr. Freund Arthur, a budapesti főkészövetség választmányi tagja, bizonyítgatni kísérel, hogy a szövetség a helyes uton halad, de szavai az elkeseredés zajában elvesznek. Csillag, Bród, Horovitz és Kormóczy hozzájárulása után a gyűlés ellogadta Barsi Jenő indítványát.

— **Szomorú adat.** Iglóiról táviratozzák: Az iglói fősorozáson 559 hadkötést hívtak fel. Ebből mindössze 180-an állottak elő és ezek közül besoroztak 47-et. Távol maradt 379, akik majdnem mind Amerikába költöztek.

— **A Liptóvárosi Orvostársaság** holnap, csütörtök este 7 órakor tartja alakuló közgyűlését az V. kerületi Polgári Kör (Nádor-utca 31.) disztermában. Az orvosi kar fontos érdekeit szolgálja ez a szervezkedés, amelynek előkészítésében dr. Lichtenberg Kornél állt a végrehajtó-bizottság élén. A közgyűlés tárgysorozata a következők:

Megnyitó-beszéd, tartja Lichtenberg Kornél; alapszabály-tervezet megvitatása; önkiválasztás; két elnökhelyettes választás; titkár, jegyző, pénztáros választás; husz választmányi tag választás.

— **Sztrájk Hódmezővásárhelyen.** Hódmezővásárhelyen az écs- és kőműves-segédkek kimondták az általános sztrájkot és naponta tüntető körmeneteket rendeznek. A mesterekkel folytatott egyezségi tárgyalások, melyeken Lukács György főispán és Szalay főkapitány is jelen voltak, nem vezettek eredményre, mert sem a mesterek, sem a segédkek nem hajlandók engedni követeléseikből. Az építkezések szünetelnek. Rendzavarás eddig nem történt. Tegnap este beszüntette a munkát a vásárhely—makó—szentmiklósi vasút több munkása is, mert a vállalkozó munkabéreiből nincsenek megelégedve.

— **A régi levelező-lapok.** A posta- és táviratigazgatóság a következő figyelemztelést teszi közre: A vidéki közönség egy részének tájékozatlansága következtében meg mindig nagy számmal érkeznek Budapestre négyfiliéres levelezőlapok, amelyek egyfiliéres póttjegygyel nincsenek ellátva, s ennek folytán a kézbesítés alkalmával csak pódtijjal megerhelve kézbesíthetők. Az ebből származó kellemetlenségek és kezelési nehézségek megszüntetése céljából főkértem a közönséget, hogy a négyfiliéres régi kiadású levelezőlapokat a postára-adás alkalmával egyfiliéres póttjegygyel saját érdekében okvetlenül lássa el.

— **Sikasztó színesz.** A rendőrség letartóztatta ma este Kausinger Sándor hírdetési ügynököt, aki még nemrég Rónai Sándor név alatt színész volt vidéki színtársulatoknál. Linhart színházi festő bízta meg Kausingert, hogy a Vigszínház vasfüggönye számára hírdetéseket gyűjtson s ő a pénzt is felszedte mindjárt a hírdetéseket s azt a saját céljaira fordította. Az így elsikasztott összeg több száz forintot rug. Kausingert az Elemér-utca 5. szám alatt lévő lakásán tartóztatták le ma este a detektívek. Átdadják az ügyészségnek.

— **Ipari érdekek.** A budafoki társaskörben Francois Lajos, pezsgőgyáros érdekes előadást tartott a magyar ipar érdekében. Foglalkozott azzal, hogy a pezsgőgyártás nem találkozik náunk azzal a méltányolással, amelyet a külfölddel való versenyképessége révén megérdemelne. Kifejtette statisztikai adatok számbavételével, hogy a pezsgőgyártás számos iparágat lendítene föl anélkül, hogy állami szubvencióra volna szükség. A magyar pezsgőgyártásnak nagy hátránya az az érthetetlen előélet, amelyvel a magyar pezsgő iránt viselkednek. Franciaországban a legjobb bor ára hektolitereként 10 és 20 frank között van, ezért konkurránát a francia pezsgő a magyarral. A káros versenyen csak az segíthetne, ha a vámtól métermázsánkat 50 koronára emelik föl. Ezzel sok ember munkához és keresetbe jutna. A magyar ipar érdekeinek hazafias támogatásától áthatott, kitűnő előadást a nagy számú hallgatóság figyelmese érdeklődéssel hallgatta és a felolvasónak lelkes tetszéssel adózott.

— **Szocialista községi bíró.** A Békésmegyei Közlöny írja, hogy a Várkonyi által akcióba vitt szocialisták nemcsak a gazdasági téren, hanem a község beléletében is igyekeznek magukat érvényesíteni. E tekintetben meglehetősen sikert értek el Szeghalmon, mert a legközelebb megtartott előljárási választáson az ő jelöltjük nyerte el a törvénybírói tisztiséget. Csányk Jenő fősolgabíró szigorú törvényes álláspontra helyezkedett és a nép akarátát tiszteletben tartva, nem élt azzal a jogával, hogy a szocialisták jelöltjét a kandidációból kihagyva, neki tetsző egyéneket jelöljön. Az ő törvénytelenségeket tulajdonítandó, hogy a törvénybírói állás a szocialista érzelmi és gondolkodású B. Bomogyi Sándorral lett betöltve kit — észlelve a közhangulatot a fősolgabíró — közfelkiáltással megválasztottnak jelentett ki.

— **Elöntött bánya.** Morva-Ostravából jelentik, hogy a Frigyes-tárna légkamrájában ma reggel víz hatolt be, amely csakhamar két méternyi magasságra emelkedett. Három munkás a vízben lelte halálát.

— **Agyonütött betörő.** Chicagóban egy rendőrt betörők ildözése közben agyonütötte Hopkins Józsefet, a chicagói betvenhatározó dolláros postalópasz tettesét. Hopkins országos hírv betörő és banktolva volt. Csak mikor meghalt, derült ki, hogy felesége és gyermeke is volt. A felesége nem is sejtette, hogy Hopkins betörő, s nem nyugtalankodott miatta soha, mikor üzleti ügyekben el kellett utaznia. Hopkins Pálos-Parkban nagyon becsülték és szerették, nagy szerepe volt a közéletben, minden jótékonycra sokat áldozott s a maga költségén.

— **Április tizenegyediké.** Április 11-ikén, pénteken délelőtt 10 órakor, a nemzeti ünnep alkalmából, a budavári koronázó Mátyás-templomban ünnepi szent mise lesz. A misén résztvesznek a miniszterek a főrendiház és képviselőház tagjai, a hatóságok fejei és más előkelőségek.

A nemzeti ünnep alkalmából a vakok budapesti királyi országos intézetében pénteken délelőtt 10 órakor alkalmi ünnepélyt rendeznek. Az ünnepélyen *Pivár* Ignác igazgató és *Sera* Lajos tanár tartanak beszédet, a növendékek szavalnak, az intézet ének- és zenekara pedig hazafias dalokat ad elő. Az ünnepélyen vendégeket szívesen látnak.

A II. kerületi polgári fiú-iskolában is megünnepelik az 1848-iki nagy nemzeti vívmányok törvénybe iktatásának évfordulóját. Az ünnepélyen *Sesseny* Mihály igazgató megnyitja, *Nagy* Pál tanár pedig ünnepi beszédet mond; a tanulók szavalnak és az ifjúsági dalkör hazafias dalokat énekel.

— **A glasgowi football-katasztrófa.** Az angol lapok rémesen írják le a glasgowi katasztrófa részleteit. Szombaton délután mérkőzés egyással az Ibrox-parkban Anglia és Skócia válogatott csapata s vagy 60–70.000 néző verődött össze a mérkőzésre. A rengeteg tribünök 80.000 ember befogadására készültek. Alig hogy kezdetét vette a mérkőzés, a tömeg áttörte a korlátot, mely a játéktér körülveszi, ami miatt husz percet ennakadt a játék. Gyalogos és lovasrendőrök rontottak erre a tömegre, amely ijedten nyomult fel a tribünökre, ahol borzastól tolongás támad, az elülők sorokban ülők dühösen tiltakoztak az invázió ellen és narancsokat, mi egyebet csapdostak az irtalmatlanul gázolóik fejéhez. A tribün legfelső része egyszerűen 20–25 méternyi hosszúságban leszakadt s akik rajta állottak, lezuhantak a tíz méternyi magasságból a gerendák és vastagszatók közé. Borzastól riadalom támadt erre. A tribünön olyan ijedség terjedt el, hogy az emberek egymásnak mentek s hanyat-homlok törtettek volna le; a szerencsétlenül jártakkal senki sem törődött. Nemsokára visszatért azonban az emberekre a hidegvér s a sebesültek segítségére siettek. Százával fetrengtek a szerencsétlenül jártak és jellemző az angol football-mérkőzések méreteire, hogy míg a sok sebesült egylevő jajtásban tört ki, a tribün többi részén még sejtetnie sem volt a történetről senkinek. Azon sem törődött meg a közönség, amikor egymásután szállították rögtönzött kólyákon a sebesülteket. És az is nagyon jellemző az angol sportszelleme, hogy mikor már köztudomásra jutott a szerencsétlenség, a rendező-bizottság a közönség kívánságára való tekintettel, mintha semmi sem történt volna, nyugodtan kiadta a rendeletet a mérkőzés folytatására. Pedig szemtanuk beszélik, hogy rémes látvány volt az a tribün báta mögött. Csatafene képzete volna magát az ember. A sebesültek halálhürgése egybevegyült a nézők éljenzésével és ujjongásával, amelylyel az első goait köszöntötték.

— **Tíz egy moszkvai börtönben.** *Moszkvából* jelentik, hogy azoknak az egyetemi hallgatóknak egy része, akiket a legutóbbi zavargások miatt a rendőrségi fogházba szállítottak, tegnap meggyújtotta a fogházban levő butort, hogy az így támadt zavarban megszökhesse. A tüzet hamarosan észrevették s a tüzoltók eloltották. A vizsgálat megállapította a gyújtogatást, mire a diákokat megbotozták.

— **Somosy mulató.** A királyi utcai Somosy mulató a hó 15-ikén kedden ismét megnyílik. *Albrecht* Ferenc igazgató vendégszerelésre szerződött a brünni cseh operatársággal, melynek száz tagja van. A kitűnő társaság színe hozza a *Dalibor*. Az eladott menyasszony című és egyéb dalműveket. A mulatót a színelőadások alkalmából átalakították.

— **Bendöri hírek.** Ma délelőtt a bécsi-úti vámnál *Podamek* Ignác mázolósegéd egy létráról leesett és kiütötte a kezét-lábát. A mentők a Szent-János kórházba vitték. — Tegnap este az óbudai rakpart mellett álló uszályhajón tűz támadt, de mire nagyobb veszedelmet okozott volna, eloltották. A tűzörségnek már nem akadt dolga. — *Hersfeld* Hermann kereskedőnek a Lujza-utca 4. szám alatt lévő lakásáról tegnap egy álkuos betörő 6 korona készpénzt és különböző értékes tárgyakat ellopott. A rendőrség keresi a betörőt. — *Jelinek* József 539. számú hordárt a telessége elhagyta és a Cserbát-utca 54. számú házába költözött. A részeges hordár ma felkereste az asszonyt és vissza akarja vinni. Az asszony ellenkezett, mire *Jelinek* az asszonyra támadt, aki férje útlegel elől elmenekült. *Jelinek* utána, de üldözés közben lecsuszott az emeleti lépcsőről oly szerencsétlenül, hogy nyomban meghalt. Holtestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

(x) **Figyelmeztetjük** az igen tisztelt megvásárló közönséget, hogy amikor nem közvetlenül *Mauthner* Ódán cs. és kir. udvari magkereskedésénél Budapesten felelős közléseket, hanem vidéki kereskedőknél, akkor kérjenek csak *Mauthner-féle* magot és ügyeljenek arra, hogy minden tasakon és zsákon látható legyen a *Mauthner* név vagy a cég ólomzár, mert amelyeken a cég neve, illetve ólomzár nem fordul elő, az nem *Mauthner-féle* mag.

(x) **Női kalapok.** Legfinomabb és lelegezánsabb eredeti párisi mód kalapok, valamint saját készítményű kalapkülönlegességek jutányosan kaphatók: *Friedmann* Sándor jur., IV. Zsibárus-utca 1.

(x) **Gebauer Károly** cs. és kir. szabad. első hazai ércokpor- és gyáskocsi-gyárának temetkezési intézete, Budapest, VII. Erzsébet-körút 26.

(x) **Fratelli Desinger** küld Fiuméből 4 1/4 kgr. legfinomabb Santos-kávét 5 forint 46 krért bérmentve és elvámolva.

(x) **Az Állatkertben** a vasárnap oly nagy sikert aratott légpha ós ernyőúgrással máma csütörtök délután 5 órakor megismélti rendkívüli mutatványait.

Pesti diákok.

— Jelenet. —

Egy gimnazista: Hallottad?
Egy másik: Mit?
Az egyik: A legújabb szenzációs hírt.
A másik: Hja ugy? Hogy Fedák Sári nem megy férjhez? Már tegnap hallottam.

Az egyik: Nem ezt akartam mondani. A latin nyelvről van szó.

A másik: Ugyan, ne unass.

Az egyik: Csak azért mondom, mert örömhír.

A porosz egyetemeken nem követelik a tanulókat a latin bizonyítványt. A latin haldoklik. S miután a latin Németországban haldoklik, legközelebb haldokolni fog Ausztriában, s természetesen nálunk is.

A másik: Bánom is én. Mit szólsz Bárdi Gabihoz? Gyönyörű volt Ádám és Evában.

Az egyik: Nagyon fess volt. Megérjük, hogy kiküszöböljük a gimnáziumból a latin nyelvet. Csej, huj!

A másik (blaziertan): Talán örülsz?

Az egyik: Még ne is örülsz?

A másik: Minek? Edes öregem, nekem mindegy, van-e latin, vagy nincs. Aprópó, te mégis Bécsbe megnézi Küry Klárát?

Az egyik: Hogyne. És ha a latint eltörlék, bizonyára valami más, hasznos nyelvet tanítanak helyette. Franciát például. Minek is a latin?

A másik: Bárdi Gabi mégis csak Kolozsváron marad.

Az egyik: Ez is meglehető. Nem lesz többé baj a szintaxisal.

A másik: Fedák még jobb a Fifiben, mint Lotti ezredeseiben.

Az egyik: Nem lesz Livius, Cicero, Cornelius Nepos, Horatius...

A másik: Nem lesz Küry, amíg Bécsben van.

Az egyik: Te mindig másra gondolsz.

A másik: Csak nem fogok a latin nyelvre gondolni.

Az egyik: Ejnye, de cinikus vagy!

A másik: Manapság? Csak nem leszek szentimentális? Aprópó: ma is olvastam egy verset valami Szabolcskától...

Az egyik: Ki az?

A másik: Valami költő. Ugy végződik a verse, hogy:

... Mi van azon sirnivaló,
Hogy a ménes ott deleget
Valahol egy csárda mellett...

Micsoda furcsa vers! Ezen hatódom én meg? Hát fényleg, mi van azon sirnivaló? Hát van azon sirnivaló? Aztán ne legyen cinikus az ember...

— o. —

FŐVÁROS.

(*) **A főváros és március 15-ike.** Az idén történt meg először, hogy a főváros iskoláiban március tizenötödikét nem ünnepelték meg. A VII. kerületi első számú iskolaszéknek tegnap tartott ülésén *Hédy* Gyula erősen elítélte, hogy Budapesten csak a főváros iskoláiban nem ünnepelték meg március tizenötödikét. Az iskolaszék elhatározta, hogy előterjesztést tesz a tanácsnak, amelyben kéri, mondja ki a tanács határozattal, hogy március tizenötödikét a főváros valamennyi iskolájában ünnepeljék meg.

(*) **A VII-ik kerület szegényei.** Az idei költségvetés összeállításakor tudvalevőleg harmadélmillió deficit volt és erre kiadták a jelszót, hogy deficitnek nem szabad lenni. A pénzügyi osztály a legnagyobb mértékben redukálta a tételeket. A gyakorlati élet azonban hamar bebizonyította, hogy a tételek leszállítása nem volt reális. A hetedik kerületi előjáróság a szegényügyi kiadásokra ötven ezer koronát kért. A nagy redukció alkalmával azonban levontak belőle tízezer koronát s az előjáróság csak negyven ezer koronát kapott. Az előjáró póthitel kért, mert harminckilenc ezer koronát kell adnia azoknak, akiket az állandó segítség törvényesen megillet. A szegények számára tehát összesen ezer koronája maradt az előjáróságnak. A szegénység pedig megdöbbentően nagy a kerületben. A póthittel a tanács megtagadta. Az előjáró most újabb előterjesztést tett a tanácsnak. Az előjáróknak tegnap történt értekezletén bejelentette,

hogy ha a póthittel nem kapja meg, kénytelen lesz a legnagyobb nyomor közepette az egész szegényügyi adminisztrációt megszüntetni.

(*) **Az óbudaiak kérése.** Ma délelőtt az óbudai polgárság küldöttsége tisztelt *Halmos* János polgármesternél s emlékiratot nyújtott át neki, amelyben — reámutatva Ó-Buda elmaradottságára — kéri, hogy hajtassa végre a hatóság az előjárósági rozszant épület újjáalakítását, az aranyhegyi-érok megépítését s több utnak a rendezését. A polgármester kijelentette, hogy a kérélmel figyelembe veszi.

(*) **Régi emlék a fővárosi múzeumnak.** A báró *Podmaniczky* Frigyes elnöksége alatt álló Országos Honvéd-Egyesület vezetősége ma érdekes régi emléket ajándékozott a fővárosi múzeumnak. Egy dusan aranyozott porcellán-serleg az, amelyen ez a felirat van: „Kossuth Lajosnak, a hazafias ifjúság, 1848.” A serleget *ö. v. Bischoff* Anna urnő ajándékozta régebben a honvéd-egyesületnek, amely most a fővárosi múzeum gondozásába adta.

(*) **A főváros járuléka.** A pénzügyminiszter 160 873 koronát utalványozott ki a főváros részére, mint olyan összeget, amely a városi vám- és jogszabási-adó-pótlék fölöslege címén, az 1901. évben beszedett 3 214 450 korona összegből, a 2 400 000 korona előleg és 663 576 korona visszatérítés levonásával fennmaradt a főváros járulékaul.

A Kossuth-mauzoleum ügye.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, április 9.

A főváros mai rendkívüli közgyűlésén végképp eldőlt a Kossuth-mauzoleum pályázatának sorsa, még pedig akként, hogy elfogadták a jury ítéletét, amely az első díjjal a *Gerster-Ströbl*-féle görög stíli tervet tüntette ki. A Kossuth-mauzoleum tehát a sokat vitatott terv szerint épül föl. Bármily megnyugtató kelthet is, hogy a közgyűlés mai határozata nagy lépéssel vitte előbbre a nemzet amaz óhajátának megvalósítását, hogy Kossuth Lajos sirját monumentális emlékmű jelölje meg, mégis fájdalmas tudni, hogy a kivitelre elfogadott terv még laikus köröknek sem tetszik. A pályaművek közt akarhánny volt, amely a nemzeti jellegtől eltekintve, művészeiben oldja meg a szép feladatot és kétszeresen fájdalmas, hogy a nevesebb ízlésnek ezt a sajnálatos vereségét éppen annak az emlékműnek kell megsínylenie, amelyről mindenki azt remélte, hogy az magyar művészet egyik legszebb alkotása lesz.

Ma délután rendkívüli közgyűlés vette tárgyalás alá a *Kossuth-mauzoleum* ügyében kiküldött zsűri ítéletét s az erre vonatkozólag hozott tanácsi határozatot. Az érdeklődés igen nagy volt s a közgyűlésen a bizottsági tagok nagy számban jelentek meg.

Az ügy előzményeit *Bárczy* István tanácsos, a tanügyi ügyosztály vezetője ismertette s az előadás végén zajos helyeslések közben kérte, járuljon hozzá a közgyűlés a zsűri ítéletét helybenhagyó tanácsi határozathoz.

Quittner Zsigmond előre is kijelenti, hogy az ügyhöz teljes tárgyilagossággal kíván hozzájárulni. A zsűri határozatát főleg abból a szempontból kiigazolja, hogy az első és második jutalomra méltott pályaművek kivétel, több mint 60.000 koronával haladná meg az előírányzatot. De még nagyobb forma hibát lát a főlészállal abban, hogy a zsűri az ítéletében kijelenti, hogy a díjakat a relative legjobb műveknek ítéli meg, — holott a pályázati feltételek határozottan abszolútbecsű műveket követelnek. Általában véve, nincs meglegedve a pályázat eredményével; vannak figyelemreméltó tervek, de a kivitelre egyik sem fogadható el. Ezért azt javasolja, hogy az első díjat ne adják ki, csak a másodikát és harmadikat s a kivitelre való tervre hirdessenek újabb pályázatot. Egyes pályaműnek megvételét, mert bennük tényleg sok jó eszmé van, nem elenzi. A zsűri ítéletét tehát meg kell semmisíteni s új pályázatot hirdetni, azaz, hogy a mauzoleum költsége a 300.000 koronát semmi esetre sem haladhatja túl. (Egyelőli helyeslés, másfelől ellentmondások.)

Polányi Géza azzal a kérdéssel foglalkozik, vajjon megeléged-e a zsűri eljárása a kitűzött szabályoknak. Vannak lényegtelen alaki hibák a pályázat körül; ilyen az, hogy az első díjat nyert pályamű mintája körül olyan colonnade volt ábrázolva, amely a mauzoleum körül nem lesz tényleg ott; ilyen az, hogy *Kossuth Ferenc határozottan állást foglalt egy bizonyos pályamű mellett* s amint hírlék, egy városi mérnök a zsűri tagjainál külön-külön elmondta, hogy *Kossuth Ferenc* melyik tervet találta a legjobbnak. Meglehet, hogy ez befolyásolási, debát ezek a dolgok még mindig nem lényegesek. Sokkal lényegesebb a szavazás körül fömerült többrendbeli szabálytalanság, de a leglényegesebb szabálytalanság az, hogy a zsűri olyan pályaművet tüntetett ki első díjjal, amely 61.000 koronával haladja túl az előírányzatot.

Indítványozza, hogy a tanács javaslatát a közgyűlés ne fogadja el s új zsűrit küldjenek ki. *Berezvicy* Albert nem tartózkodik annak a ki-

nyilvánításától, hogy a zsüri ítélete a nagyközönségben, a közvéleményben általános megnyugvást nem nyújtott, de bizonyára akkor sem nyújtott volna, ha a kilépett zsüri-tagok növekednek az igazat. A főkérdés az, vajon fordul-e elő a zsüri ítéletében valamely evidens szabálytalanság. Az ő vélekedése szerint nem. Az ítéletnek vannak szépség-hibái, amelyek azt aggályosnak tüntetik föl, de kétségtelen szabálytalanságot ő nem tud találni. Részletesen foglalkozni a jóhozott alaki hibákkal, valamint azzal a kifogással, hogy a költség-előirányzatot túlhaladta s ezek közül egyiket sem tartja olyannak, amely okul szolgálhatna a zsüri ítéletének a megsemmisítésére. Elfogadja a tanács javaslatát azzal az óhajattal, hogy az első díjat nyert pályamű hibáit a kivétel idejéig simítsák ki s így tegyék alkalmassá a kitűzött nagy órára. (Helyeslés. Zai.)

A szólas jogáról lemondottak: *Máttyus Arisztid, Wagner Géza és Ballagi Aladár.*

Vászonyi Vilmos azzal kezdi, hogy az ilyen művészi dolgot nem lehet párhuzamba helyezni valamely árjelítéssel, vagy pöccögődür tisztítására vonatkozó vállalattal.

Vászonyi ennél tovább hosszú ideig nem haladhatott, mert óriás zaj tört ki, szakadatlan „Elállítkiáltásokkal. Végre is, hogy szóhoz jutasson, kijelentette, hogy ezt a hasonlatát visszavonja. Foglalkozik a zsüri ítéletével, s arra a végső következtetésre jut, hogy azt a közgyűlésnek nem lehet tudomására vennie, hanem utasítania kell a tanácsot, hogy tegyen ez ügyben előterjesztést.

Halmos János polgármester azt hangoztatja, hogy a zsüri elismerésre méltó, nehéz és dícséretes munkát végzett. Mivel a pályázati ítéletek szerint a zsüri ítélete föltétlenül érvényes, azt a közgyűlésnek nincs is jogában megsemmisíteni. Ha mégis megteszi, vég nélküli pöröknek teszi ki a fővárost. Ami formahiba — ha ugyan annak nevezhető — történt, az nem esik a zsüri ítéletének a terhére, hogy miért nem, bőven kitéri a polgármester. Hogy a zsüriből egyik, vagy másik tag hiányzott, éppen nem olyan ok, amely a határozatát semmissé tehetné. Polónyi főszóelőadására válaszul, kijelenti, nincs arról tudomása, hogy Kossuth Ferencnek a Strobl-féle pályamű előadására vonatkozó óhaját az egy fővárosi mérnök közölte a zsüri tagjaival. Egyébként, úgy tudja, Kossuth Ferencnek erre nem is volt szükségé, mert hiszen ő maga írta meg a *Független Magyarország*-ban, hogy igényt tart arra, hogy — mint mérnököt — őt is szakértőnek tartsák. Mindezt összegezve a zsüri eljárása, a pályázat ítéleteinek teljesen megelégedő, korrekta kifogástalan volt. Mivel pedig a zsüri ítéletét felülbíráni nem lehet, kéri annak a helybenhagyását s így a tanács előterjesztésének az el fogadását (Helyeslés.)

A tárgyhoz szól még: *Hock János*, aki elfogadja ugyan a zsüri ítéletét, de abban a reményben, hogy a jutalmazott pályamű tervezői — mérlegelvé az itt mutatkozó ellentétes hangulatot — nem fognak vállalkozni a kivételre.

Lőve Tivadar a zsüri ítéletének a megsemmisítését kívánja s új pályázat hirdetését, új ítéletekkel, amelyek közt ott legyen hogy az előíranyzott összeg túllépése ne legyen nagyobb öt százalékknál.

Az előző főpolgármester elrendelte a szavazást, még pedig első sorban a tanácsnak arra a javaslatára, hogy a közgyűlés fogadja el a zsüri ítéletét.

A közgyűlés nagy többsége elfogadta a tanács javaslatát s ezzel a jömlerült összes további indítványok eltek. A mai napirendre tűzött további ügyek elintézése a jövő szerdai közgyűlésre maradt.

SZÍNHÁZ, ZENE.

A nemzeti kártyatanyáról.

Budapest, április 9.

A *Nemzeti Színház* kártyabarlangját a nemzeti színművészet hazarjátékosa a maguk évelőd és enyelgő nevén „A *kis bűdös*”-nek szokták nevezni. A színházi terminológiának a terméke ellen csak egy szempontból van kifogásunk: *kis bűdösnek* ezt a helyiséget csak megfoghatatlan jóakarattal lehet nevezni. E rossz illatu elnevezéssel dícsőkvő helyiségből ma hosszú lére eresztett polémia áradt ki ama vezérekkel ellen, amelyekben az ország első színpadán divó privát mulatságokat bíraltak. A nyájas olvasó alább megtalálja az egész elukubráción. Magyartalanságában és sületlenségében ez a kezdetleges stilygkorlat találon jellemzi azt a nemzeti és szellemi színvonalat, amelynek a magaslatát a szerzők eljutottak.

Dehogy vonnák mi meg olvasóinktól o siralmas mosakodás élvezetét. Nekünk csak az aláírásokhoz van egy szerény megjegyzésünk. Ez az aláírás így szól: *A Nemzeti Színház férfitagjai*. Biztosan tudjuk, hogy ez a cégjegyzés bitorolt. Igen nagynevű és nagyon díszes tekintélyű férfitagjai a Nemzeti Színháznak nem csatlakoztak a véghetetlenül siralmas nyilatkozathoz. Emekre való tekintetből ki is jelentjük készségesen, hogy oikkeink csupán azoknak és azokról a névzetek, akik a művészi magabizálás áhitatos pillanatait a ferbli, nasi-vasi és makoó brutális mulatozásainak szánták. A kivételnek tisztelet. De ezek a kivételnek nem is foglaltak az aláírásban látható gyűjtő elnevezés alá. A többiekről pedig nincs mit szólnunk. Akik a színészi alakítás páuzát banális szerencsójátékkal töltik ki, azok

olyan szerencsenek, akik fehérre sohasem fognak mosakodhatni.

Ezek után ide iktatjuk a mentegetődzők szegényes nyilatkozatát. Magyartalanságukat csak izléstelenségük mulja felül. Az elretentő példa imigyen szól:

A lapokat néhány nap óta egy hír járja be azokról az ugynevezett kártyázásokról, melyek a Nemzeti Színház színpadán állítólag este-estére előadás közben folynak.

Különösen a *Budapesti Napló* e hó 8-iki számának vezetői, akik, amelyre reflektálni akarunk. Bámuljuk azon bizonyosan jogosult önbizalmat, melynél fogva a cikkíró a közvélemény nevében szól. Csodálkozva látjuk, hogy minő szenvedélyes, indulatos hangon leckéztet minket, oly sértő kifejezésekkel, amelyek használatá jó társaságban szokotlan. Mi ezen utra őt nem követjük, az általa használt fegyverekhez nem nyuink.

Nehogy azonban a közönség továbbra is tévedésben maradjon az igazságot illetőleg, szükségesnek tartjuk elmondani a következőket:

Ez ideig nem nyilatkoztunk, mert hiszen a vád abban a formában, ahogy elhangzott, nem volt igaz. Nem nyilatkoztunk a *Budapesti Napló*nak még *Nemzeti kártyabarlang* című vezércikere sem, mely bár erős hangon, de objektív akart maradni, amár — talán téves információk alapján — távol állott az igazságtól.

Észünk ágában sincs tiltakozni a kritika vagy felülbírási jogosultsága ellen, mert minden nyilvános pályán szereplő ember ki van téve annak, sőt ez erjesztője minden nyilvános szereplésnek.

Az „audiatur et altera pars” igazsága még talán fennáll, mi is a közvéleményhez a péllalunk, mert hiszen a közvéleménynek joga van egy a kritikát is felülbíráni.

A Nemzeti Színházban, teljesen függetlenül a színpadtól és öltözöktől, egy helyiség létezik, mely *Társalgó* néven ismeretes, ahol a színészek, gyakran színésznők, vagy a jó ismerősök, barátok, sőt hírlapírók is igen sűrűn összejönnek. E helyiség oly messze van a színpadtól, hogy a dohányzás is megvan benne engedve és ide járnak dohányozni. Minthogy pedig a színész oly természetű lény, hogy olyankor is a színháznál van, amikor nem játszik, a tagok a társalgóban gyűlnek össze dohányozni és megbeszélni a napi eseményeket. Lassankint valóságos kaszinó jellegű öltött tet a Társalgó. Elkézkedtek társasjátékot játszani a piquet, a tartli, a katabriász különféle nemei meghonosították, sőt egyideig persze egészen kis összegben még *hasard játék is folyt benne*. Sohasem történt meg, hogy az előadás menetét e teljesen tré és mulatságot célzó időtöltés megzavarja volna és nem tudunk esetet, hogy mint a cikkíró állítja, Hamlet, Bánk vagy Petur bán ott kártyáztak volna. *Igmis alszózt az első zselésúr*, akinek az első és öökdi telvonásban van dolga és tíz soros szerepét eleget elmékedhetett 20–25 éves színész-pályáján. Ugynevezet nagy szerepet játszó színész nem jöhet előadás közben a társalgóba, abból az egyszerű okból, mert ott olyan *pokoli jástól csinálnak a dohányzóok*, hogy azt nem bírja ki a játszó színész *gégéje*.

Marad tehát a nem játszó színész; a jóbarátok, szerzők meg újságírók társasága akik esténként bevetődnek a társalgóba, amely különben is csak téli tartózkodási hely, mert ha szép az idő, a színház udvara lesz dohányzóvá és társalgóvá, ott pedig még sohse kártyáztak.

Ez az igazság Szívesen látunk bármely tisztességes urt embert, akinek színész ismerőse van jöjjön el a társalgóba és győződjék meg az igazságról, amelyet még megtölkünk azzal, hogy a Nemzeti Színház összes eddigi igazgatói bejáratosok voltak a társalgóba; aki szerette a tréfás, évelődő kártyázást, bizony maga is leült kártyázni a színház tagjaival.

Még néhány szót ezen első és utolsó nyilatkozatunkhoz. Ismételve hangsúlyozzuk, hogy minden tárgyilagoss kritikát a legnagyobb respektussal fogadjunk. Igyekezünk okni és tanulni, ha ilyen célzatú íródtak, de határozottan visszautasítjuk azt a hangot, amely a kérdéses cikkben végigronni és amit a Nemzeti Színház művészi személyezte meg nem érdemel. Mi a közvéleményre bizzuk ez ügy igazának megítélését.

Budapest, 1902, április 9-én.

A Nemzeti Színház férfitagjai.

*** *Niobe a Várszínházban.* *Janovics Jenő* szegedi szántárolata ma este *Niobét*, a két Paulton bohózatát adta elő. A Várszínháznak ez a szenzációs reportár-darabja itt is zajos derűltségre hangolta a közönséget. Némok a főszereplők játéka volt mulatságos, élmés, jóízű; az egész ensemble arról tanuskodott, hogy a színtársulat kitünően van igyekezve és a legjobb vezetés alatt áll. *Hettyey Aranka* játszotta a megelevenedett *Niobét* és ritkán látjuk megnyervebbnek, szimpatikusabbnak, mint ebben a szerepben. Szoborszerű mozdulatait éppen úgy meg kell dicserünk, mint pathetikus hanghordozását. *Mészáros Gizella*, mint Hetty, igazi angol miss volt: naív, bájos, kíváncsi és kedvesen konfidens. *Mezei Péter* Dunn Pétert, a klasszikus szobor meggyűrtő áldozatát játszotta erős, természetesen komikummal. Mulatságos ábrázolója akadt *Helénnek*, a parancsolgató vén kisasszonynak is *Kris Irénben*. A hóhozát hangját valamennyi szereplő kitünően eltalálta. A közönség pompásan mulatott. — Ez a jeles színészársaság igazán megérdemellett, hogy minden előadását zsúfolt ház nézze végig.

(d. e.)

*** *Lili.* Este fél nyolc órakor *Stoll Károly*, a Népszínház rendezője a függöny elé lépett s kijelentette, hogy *Z. Bárdi Gabi* betegsége folytán a *Lili* című szerepét *Hegyi Aranka* játssza el. És erre a kijelentésre a közönség nagy tapsban tört ki. Ritka eset, hogy hírtelen bejelentett szerepváltozásnak örvendezzen a közönség, de ma megtörtént a csoda, mert hiszen szerepváltozás igazában az lett volna, ha *Lilit Kury Klára* és *Hegyi Aranka* ragyogó alakításai után *Bárdi Gabi* mutatja be, aki *Kolosvártort* sorra betanulta a Népszínház primadonnáinak legkiválóbb szerepeit s most jelesseggel tanuló-iskolájában is be akarja mutatni. Kisérletezését *Ádám és Éva*-ban kezdte s úgy hisszük, be is fejezte. Egyelőre tíz napra jelentett beteg, de nem hisszük, hogy a tíz nap elteltével újra nekivágjon a mérész játéknak. Ez egyképpen érdeke néki és a direktciónak is. Előreléptetett és igazgatónál meghatalmazott primadonnákkal nem lehet művészetet, talentumot, gráciát, intelligenciát és ezer olyan apró árnyalatot pótolni, amely a színésznő primadonnává teszi s lelkébe és kegyébe lopja a nagyközönségnek. Ne tegye ki magát a színház az esetlegességeknek, hogy míg egyik legnagyobb ökössége szabadságidejével élve, idegenben bugzálkodik, dicsőséget szerezi a magyar művészetnek, addig idehaza póprimadonnák játszzák el kis játékaikat s bizonyíték be ujtant, amit nékülük is tudunk, hogy mely erős, nagy, nélkülözhetetlen a másik. Maradjon meg a Kolosvárt sikereket látott művésznő annak a kedves, szemrevaló, mosolygó színésznőnek, akinek távozása előtt ösmertük s ne igyekezzék önmagán is felülemelkedni. A színházigazgató pedig legyen stratégia, aki szezonját s darabjait úgy ossza be, hogy mindenki mindig a neki megfelelő helyen legyen s ne álljanak be olyan páuzát, — amelyeket lehetetlen vállalkozásokkal kell kitölteni, aminek betek óta tanui vagynak. Maga az is nagy gyöngödtelenség, hogy egy illosztris művésznő legkitünőbb alakításait spontán játszzák le másokkal, alig hogy a saját otthonából kite a lábát. Ez a játérend megállapítása do gában nagy szégyenségre is vall. De azután kétszeresen szomorú az ilyen kis ügyeskedés, amikor nagyszerű eredetű után halovány, jelentéktelen és szánandó kópiákat kapunk. Kérem, Budapesten, előleki színpadon már mégis kává kell, nem oikória. *Hegyi Aranka Lilit* nem kell dicserni. Minden részletében költői, nemes alakítás. (p.)

*** *A Magyar Várszínház Részvényársaság* folyó hó 12-án, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja VIII. rendes évi közgyűlését a színház épületében, a II. emeleti igazgatósági teremben. A részvények folyó hó 12-én déli 1 óráig a színház nappali jegypénztáránál teendők le.

*** *A Népszínház új tagja.* A Népszínház igazgatósága októbertől kezdve tagjai sorába szerződtette *Fázmán Ferencet*. A fiatal énekes, aki most a temesváriak kedvence, csak tavaly került ki *Solymosi Elek* színésziskolájából.

*** *Darabváltás a Nemzeti Színházban.* A *Nemzeti Színházban* holnap, esütörtökön, *Lánczy Ilka* betegsége miatt a *Szerencse* helyett *Sardounak* két év óta szírne nem került drámáját, *Fedorát* adják.

*** *Kékszakállu herceg.* Nagyon érdekes estéje lesz szombaton a *Várszínház* közönségének. Offenbachnak évtizedek óta nem adott híres operettje, a *Kékszakállu herceg* kerül szírne, melyre a társulat énekes személyezte nagy ambícióval készült. A címszerepet *Mezei Mihály*, Boulloutom — *Feladi Boriska*, Fleuret — *Aradi Aranka*, Pochebe királyt — *Leóczy*, Oszkárt — *Fenyéri* játssza. A darabhoz az igazgatóság nényes új kosztümöket és díszleteket készített. Vasárnap megismétlik ugyanezt az előadást.

*** *Ledofsky Gizella*. *Temesvárott.* *Ledofsky Gizella*, a *Magyar Színház* kitünő primadonnája, tegnap és tegnapi délután a *temesvári színházban* vendégszerepelt a *Színházok* című operettben. A fiatal művésznő vendégfellépéséről a *temesvári Délmagyarországi Közlöny* a következőket írja: A közérdeklődés központja és az előadás lelke természetesen *Ledofsky Giza* volt, aki *Bertha* szerepében újra meghódította közönségünket. Meglátszik rajta, hogy igazi színésznő. Élénk, tüzes temperamentum, amely a pajzanság, a jókedv és a szilaj graciozítás kifejtésében határt nem ismer, s nemcsak a közönséget, de játszó társait is magával ragadja. Beszédese arának kifejező mimikája, majd meg mozdulatának graciozítása mindjárt maga felé fordítja az érdeklődést és nemcsak hogy megtartja mindvégig, de azt folyton fokozza. A játéka tele van hangulattal és ötletekkel, előadás pedig csupa báj, megvesztegető élmés és kedvesség. És mégis nem a játéka hanem lélekép a dalok bámulatosan finom, pointézott előadása az, amivel a közönséget lelkes tapokra ragadta. Ezüstcsengős hangjában van valami végtelenül kedves és behízelgő, s a hatást fokozza a hangok biztos, tiszta, finom fogása. A közönség rendkívül nagy elismeréssel volt irányában. Valósággal elhalmozta őt tetszése jeleivel. Mindjárt beléptekor hatalmas tapsvihar fogadta és egy gyönyörű virágernyőt nyújtott

tak fel neki a zenekarból. Az óvációk sűrűn megismétlődtek az est folyamán; valamennyi dalát megismételték és a második felvonásban újra virágokat nyújtottak át neki. A művész *Lili* címszerepében fejezi be nagyszerű vendégszolgáját.

Várszínház. A Várszínházban holnap, esztőtörtökön a *Nebánsvirág* kerül színe a címszerepben *Feladi* Boriskával, akinek szép sikere volt legutóbb ebben a szerepben. — Pénteken Suppének klasszikus zenéjű, régen nem adott operettje, *Szép Galathea* kerül színe *Szterényi* Malvinnal, *Mecsi* Mihályval, *Leóvey* Leóval, *Aradi* Arankával a főszerepekben. Ezzel egy este *Capus*nak a kiváló francia vígjátékírónak egy ötletes kis darabját mutatják be *As én szabóm* címmel, amelyet dr. *Janovics* Jenő fordított magyarra.

Zilahy Gyula bucsuja. *Zilahy* Gyula, a *Nemzeti Színház* kintinó művésze, aki éveken keresztül egyik legambitiozusabb és legkedveltebb tagja volt az ország első színpadainak e hónap végén bucsuzik el a színházról. A kintinó, ifjú művész *Tóth* Kálmának *A király házasodik* című vígjátékban fog bucsuzkodni; ugyanabban a darabban, melyben évekel ezelőtt először lépett fel. *Zilahy* Gyula, tudvalevőleg, az *aradi Nemzeti Színház* élére lép, ahol új tere nyílik ambíciójának. Az aradi színház május 1-én nyílik meg. A megnyitó előadás *Zichy* Géza himnuszával kezdődik, majd *Somló* Sándor szavalja el saját prólogusát. Utána *Zilahy-Singhofer* Vilma *Tannhäuser*-ből éneklé a *Te drága csarnok* kezdetű áriát, majd *Herczeg* Ferenc egyfelvonásos vígjátékát, *Ó* kerül színe, amelyet *Bartók* Lajos történelmi tragédiája, *Mohács után* követ. Az utolsó darab *Géczy* István vidám *Paraszt* tréfiája lesz. E darabok keretében mutatkozik be a társulat drámai személyzete. Aradon a legnagyobb érdeklődéssel és rokonszenvvel várják az új regime kezdetét.

A Népszínház bemutatója. *Kacziány* Gézának *A rozsdás malom* című népszínműve szombaton kerül bemutatásra a Népszínházban, *Biala* Luiza asszonnyal. Közreműködnek még a darabban: *Kápolnai* Irén, *Lesné*, *Szirmai*, *Németh*, *Raskó*, *Kiss*, *Solymosi*, *Horváth* Vince, *Ujvári*, *Szabó* Antal és *Szerdahelyi*. Ez a bemutatás lesz a Népszínháznak az idei tizenegyedik premijére és nyolcadik eredeti darabja. A próba pénteken délelőtt 10 órakor lesz. A pályanyertes népszínmű zenéjét *Dóczy* József temesvári zeneszerző írta.

Barbi Alice jótkönyv előadása. *Barbi* Alice jótkönyv dalestélyét, mely holnapra, április 10-ére volt hirdetve, a művész gyöngékedése miatt szombatra, április 19-ére halasztották el. Az előre váltott jegyek erre az estére érvényesek. Jegyek a *Harmonia* zeneműkereskedésben kaphatók.

Kározy Vilmos Párisban. *Kározy* Vilmos, az *An der Wien*-színház igazgatója, a napokban *Páris*ba s innét *London*ba megy — udjónságok keresése céljából.

Sardou új darabja. *Viktorien Sardou* új drámán dolgozik, melynek *Dante* lesz a hőse. *Sardou* a darabot *Henry Irving*, a híres angol tragikus számára írja s társszerzője, akivel a darabot együtt írja, *Emil Moreau*.

A hatvanhetedős Massenét. *Massenet*, a hírneves francia zeneszerző, jövő hónap 12-ikén tölti be hatvanadik évét. *A Manon* szerzőjét ebből az ültéből a legnagyobb ünneplésekkel fogják részesíteni.

Spanyol operett-társulat Bécsben. Egyik bécsi színpadon holnap kezdi meg tizennégy napos vendégszereplését az spanyol operett-társulat, melyről már tettünk említést. A társulat hatvan tagból áll s három ballet-operettet fog előadni. Első eset, hogy spanyol operett-társulat hazája határain kívül járják.

A Kassai társulat a szepesi városokban. A *Kassai* Nemzeti Színház társulata az idei nyáron felkeresi a szepesi városokat: *Lócsát*, *Késmárkot* és *Iglót* s mindegyikben hat-hat előadást fog tartani.

Gyermekhangverseny a Telefon Hírmondóban. Ma délután 5 órakor — mint minden esztőtörtökön rendszeren — gyermekhangverseny rendez a Telefon Hírmondó a kis előfizetők szórakoztatására. A mai hangverseny, melyet *Basa* bácsi rendez és vezet, közreműködnek: *Berts* Mimi, a Magyar Királyi Operaház és *Harsányi* Irén, a Vigszínház művésznője és *D. Sugár* Leona uró, *Dayka* Balázs, a Vigszínház tagja és *Gara* Ákos, azokivül *Basa* bácsi néhány apróság előadásával szintén hozzá fog járulni a hangverseny változatosabbá tételéhez.

Este a Telefon Hírmondó a Magyar Királyi Operaház előadását fogja közvetíteni. Előadásra kerül a *Denevér*, Strauss operettje *Szojzer* Ilonka vendégfeltevével. Az opera közvetítése után a rendezés esti felolvasás következik, majd annak bevégeztével 11 óráig még *éjfélyzene* lesz hallható a kagylókön keresztül, melyet az Elite és az Emke-kávéházból közvetít a Telefon Hírmondó.

A láda titka.

— A Vigszínház bemutatója. —

Budapest, április 9.

A *Vigszínház* mai udjónságának szerzője, *Bernard* Trisztant, mint ritkaságot, gombostűre kellene szurni. Az ember alig tud binni a szemének és a füllének.

— Hogyan? Lehetőség ez?... Egy francia bohózatíró darabot ír, amelyben nem szarvaznak fel senkit! Se feleség a férjét, se férj a feleségét, se m.n.d. a kettő a szeretőjét!

A francia bohózatírók e tulhéhér hollóának darabjában nem csinálnak meg senkit. Nyoma sincs benne a házasságörésnek, ennek a kiapadni sohasem akaró forrásnak, melyből az újabb francia bohózatírók már egy évtizednél hosszabb idő óta a darabjaikat merítik. Az a kis ostrom, melyet *Hippolyte* Foilarmand, a francia bohózatok stereotip csabítója, a premier-est első tizenöt perében a csinos *Jeanne*, *Godelle* ur felesége ellen indít, még csak kísérletszámba se megy, olyan ártatlan s a Lipót-körtüi színház, melyben megszoktuk a rákvörösré piruló női arokat, bátran odaírhatná a színlapjára, *Bernard* Trisztant darabjának a címe után: Bohózat, felsőbb leányiskolai kisasszonyok számára.

Ez persze csak azért van így, mert *Hippolyte* Foilarmand még mielőtt veszedelmesebb gonosz hajlamai támadnának, belekerült abba a ládába, mely a darab címében szerepel s amelyet rácsuknak a fejére. Egy lánán keresztül pedig még a szarvasok szarvasát, *Molière*: *George* Daudinját sem szarvazták volna fel.

Bernard Trisztant más vizeken evez, mint a tiltott szerelem édes vizein.

A *láda titka* szatirikus bohózat és a *bűnügyi* szímatot akarta kifigurázni. A vizsgálóbíró, aki mindenben büntettet szimatol s aki a legártatlanabb dologban is büntélet keres, ha egyszer belehajszolta magát, hogy neki minden áron büntet kell. Nyomról-nyomra, szinte csodálatos vakásgal követi a semmit s mikor a végén látja, hogy bakot lőt, minden örvád nélkül dörszólja a kezeit, hogy ó jót akart. Az, hogy meghurcolt ártatlanokat, hogy örült kelemelenséget csinált szegény, ártatlan embernek, nem igen mardossa a lelkismeretét: minde a közjó számárára megy.

Ez a vizsgálóbíró eléggé hálás és ismert bohózatú figura s *A láda titka*ban mindjárt kettőt kapunk ebből a fajtából: *Flappeaut* és *Borliert*. Az egyik vizsgálóbíró *Auxerben*, a másik *Boulogneban* s a „bűnügy”, melyet a két jó ur szimatol, abból indul ki, hogy *Mainieu*, egy élemedett öreg bácsi eltűnik a városkából s *Flappeau* vizsgálóbíró ur koponyájában megszületik az a gondolat, hogy az öreg urat az unokaöccse, *Foilarmand*, meggyilkolta s a holttestét egy ládába rejtezté távolította el a büntet színhelyéről. Ezt a látát maga *Foilarmand* vásárolta egy csinos asszonnyá, *Godellé* számára, aki az urával éppen tengeri fürdőre készül. A ládába, melynek az a saját-szerűsége, hogy ha a fedelét lecsapják, magától záródik be, egy kis bohózatú erőszakossággal *Goda* Foilarmand kerül bele s *Godellé* ragukkal viszik a fürdőre.

Ennek a lánának a nyomát kergeti aztán a két vizsgálóbíró. Mind a kettő meg van róla győződve, hogy az öreg *Mathieu* holtteste van benne. Az öreg selma azonban egy pikáns kirándulást tett egy ifjú hölgyecskével ugyanabba a tengeri fürdőbe, melybe *Godellé* utaztak s mikor élőlelvenen kerül a vizsgálóbíró szeme elébe, akkor ez inkább azt hajlandó hinni, hogy hallucinál, semhogy belátná hogy csalódott a bűnügyi szímatjában. A két vizsgálóbíró azonban, miután az öreg *Mathieu* semmi áron sem akar összevagdalt holttest számba menni, mégis csak kénytelen belátni a tévedését és egymásra igyekeznek tolni a saját ostobaságát, melylyei a *L'Affair Mathieu* csinálta.

A bohózatnak, melyet gyors tempóban játszóttak, sok mulatságos részlete van, amelyek a közönség sokat kacagott is, — de sok helyütt meg időt enged a nézőnek a csöndes kontemplációra, ami annak a bizonyosága, hogy a *L'Affair Mathieu* nem mindenütt emelkedik a komikai helyzet magaslatára. Ugy látszik tehát, hogy mégis csak több igazuk van azoknak a francia bohózatíróknak, akik a — tiltott szerelem vizein eveznek.

A *Vigszínház* kintinó trászának *Hegedűs*, (*Godelle*) *Góth*, (*Foilarmand*) és *Szeremi* (*Flappeau*), ma este is teljes hatással játszott. Nagyon jók voltak *Balassa* *Tapolczai*, *Vendrei* (*Mathieu*). A női ensembleban *Varsányi* Irénen kívül a *Vigszínház* ifjú női gárdájának három tagja is kivált izmosnak bizonyult tehetségével: *Pécsi* Paula,

aki jellemzően játszott egy szerelmes leánykát, továbbá *Fábián* Kornélia és *Kürthy* Sarolta. Mindkettő üde ifjú tehetség a természetesség ritka adományával, *Hegedűs* Ilona, *Gyód* és *Bónaszéki*, mint rendszeren, jó epizódisták voltak.

A darab fordítása *Fái* Béla ismert, avatott tollából került, főlöseleges hát külön dícsérünk.

(M—s.)

MŰVÉSZET.

□ **Sorsolás a Műcsarnokban.** Az Országos Magyar Képzőművészeti társulat tegnap küldötte szét 1902. március 5-ig belépett tagjainak azt az értesítést, hogy az április 10-ikén délután tartandó tagsági sorsoláson mely számokkal vesznek részt. Azok a tagok, akik március 15-től április 8-ig bezárólag léptek a társulat kötelékébe, az idő rövidsége miatt számaikról nem voltak értesíthetők, de az igazgatóság által hitelesített lajstromba a társulat titkárságánál a hivatalos órák alatt bármikor meggyőződhetnek róla, mely számokkal vettek részt a sorsolásban.

□ **A Vörösmarty szobor** pályázati határideje tudvalevőleg május 15-én jár le. A szobrászoknak egy küldöttsége ma elkereste *Rákosi* Jenőt a szoborbizottság elnökét és 18 szobrász által aláírt kérvényt adott át neki, amelyben arra kéri a szoborbizottságot, hogy a pályázat lejárati idejét szeptember 1-éig hosszabbítsa meg. Az elnök a kérést a szoborbizottság elé terjeszté, amely pénteken, e hó 11-én délután 3 órakor ebben a dologban ülést tart az *Othón* helyiségében.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **A Budapesti Theologiai Társaság** ma délután *Heinrich* Gusztáv elnöklésével ülést tartott, amelyen *Császár* Elemér bemutatá *Jenosi* Bélának *Az esztétika története* című nagy munkájának harmadik befejező kötetét és felhívta reá a közönség figyelmét. A munka öt nagy fejezetben ismerteti a XIX. század esztétikai törekvéseit, tudományos szellemmel, de mindvégig vonzóan és érdekesen, úgy, hogy nemcsak a szaktudós olvassa tanulsággal, hanem a nagy közönség is haszonnal és érdeklődéssel iorgathatja. Utána *Hornyánszky* Gyula értekezett *filológia* és *filozófia* címmel.

VIDÉK.

— **(Tiszújítás)** *Esztergomból* táviratozzák: Ma tartotta meg a város tisztújító ülést. Polgármesterré újból *Vimmer* Imrét, tanácsnokoknak *Kollár* Károlyt és *Hochmann* Ferencet, ügyészségnek dr. *Földváry* Istvánt választották meg, mérnök *Tiefenthal* Gyula lett, pénztáros *Kotra* Kálmán.

— **(Elismerés.)** A belügyminiszter megleghan levelet intézett *Lainovits* Pál bácsmegei főispánhoz, amelyben eddigi céltudatos és helyes irányú főispáni működéséért elismerését fejezi ki s egyben köszönetet mond az elhanyagolt árvaaházygek rendezésért. A vármegyében a főispánnak megérdemelt kitüntetését lelkes örömmel fogadták.

EGYESÜLETEK.

(Az országos közegészségügyi-egyesület) ma tartotta évi rendezés közgyűlését a budapesti kir. orvos-egyesület szentkirályi-utcai házában dr. *Kéty* Károly egyetemi tanár, egyesületi elnök vezetése alatt, aki nagy hatást keltő elnöki megnyitó beszédében kegyellett emlékeztet meg az egyesület nagyvívó alapítójának, dr. *Fodor* József egyetemi tanárnak elhunytáról.

Utána dr. *Gerlőczy* Zsigmond főtitkár terjesztette elő az egyesület évi jelentését a múlt 1901. évi működéséről. A tagok száma a lefolyt évben 294-gyel gyarapodott. Az egyesületi iolyóirat ez évi áprilistól kezdve havonként jelenik meg, úgy hogy a tagok az eddigi 6 füzet helyett 12 füzetet kapnak évenként. — Az évi jelentést, valamint dr. *Elischer* Gyula pénztárosi jelentését a közgyűlés tudomásul vette. A Treitort-jutalmak odaátelése következett ezután. A közzétett 69 jelentékesre a választmány ajánlatára a közgyűlés elismerő oklevéllel tüntette ki *Szabolcs*, *Jász-N.-K.-Szolnok* megyét, *Szombathely* várost, *Veszprém* várost, *Pápa* várost, *Farkas* Kálmán földmívelési miniszteriumi osztályfőnököt, *Rathony* Nándor igazgatót, *Gerlis* Sándor, *Kapossy* Lucian tanárokat, *Takács* Mihály,

Mirtuscrème

Érv. védve szepit, bőrfel-
mít, szívala és ártalmatlan a bőrt
és kezérem, elköveti a bőrt
hát, szepit, bőrfel-
mít, szívala és ártalmatlan a bőrt
és kezérem, elköveti a bőrt

Raditz Róbert

— Budapesti —
József-körút 61. n.
Boros-utca közelében.

CASCARADIN

Évtized óta bevált, orvosi tekintélyek által rendelt szer gyomor-
és májba, székrekedés, sárgaság, epék, aranyér, elhízás ellen
kintő vértisztító 1/3 doboz 1 k. 20 Ft, 1/2 doboz 2 k. 20 Ft.

Bortyik György lelkészeket, Horváth Gyula igazgatót, Kirschner Odón lelkészt, Winkler Márton igazgatót, Volzer Ignác főbíró, Bandár Miklós tanítót, Csernyei Mór tanárt, Weber János tanítót, Reiner Ferenc plébánost, Takács Lajos lelkészt, a Szabadkai Tűzoltó Egyesület mentőosztályát, Wenczel Lajos számvetőt, Germán János főlabdarúgárórt, Oláh Dezső tanítót, Acs György főkalauzt. — 100 korona pénztünetet kapott: Keményfi Katinka tanítónő. — 80 korona pénzbéli kiutaltatást: Ajtay Gyula igazgató, Gál Vilma ovónő. Végül 18-an 25 korona jutalmat kaptak. A választmány kilépő tagjait: Elischer Gyulát, Boleman Istvánt, Hutya Ferencet, Leövey Sándort a közgyűlés újból megválasztotta.

(A Mária Dorothea-egyesület) tanítónői szakosztálya a hó 12-én szombaton délután öt órakor, Andrassy-ut 65. szám alatt ülést tart, melyen vendégeket szívesen látunk. Tárnyak: 1. Machik Ilona: Visszaemlékezés Előindira. 2. Komáry Erzsébet: Vonós hangszerek bemutatása. 3. Folyó ügyek.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Némétül hirdető francia jósóné. Az utóbbi időben a rendőrség erőlyes akcióit indította a fővárosban működő „jósók” ellen. Ezek között első helyen állott a francia jósóné, úzvegy Wilner Alojzsné született Vajty Anna párisi születésű francia nyelvtesztőrnő, aki nap-nap után így hirdette magát a lapokban: *Zukunft sage true, nach Lenormand gebor. Pariserin.* A rendőrség feljelentésére a büntető járásbírósnál Wiener bíró ma tárgyalta a francia jósóné kihágási bűnügyét s in contumacia elítélte 2 napi elzárásra és 10 korona pénzbüntetésre.

Nyiltér.

Fájdalmas, kínos és kellemetlen, ha teste bárhol viszket vagy száraz, vagy bőrkérgedések vagy kipálások (s kisebbek) kínlóznak bájok teljes megszűntetésére elég egy tégely

Erényi-féle „Ichtio-Salicyl“-t venni.

Ára 3 korona utastárolás. Székhely: Erényi György utca, Szabadkai utca. Főraktár: Török József, Király-utca 12. Egger gyógytár, Váci-körút 17.

1600 K.-t meghaladó fizetéssel és 1000 K.-n fölül nyugdíjérettel bíró köztisztviselőket fizetésük való előjegyzés mellett

kaphatnak pénzkölcsönt
a Belvárosi Hitellegylet m. sz.-nél
BUDAPEST, IV., ESKÜ-UT 5. SZÁM.

Dr. FABINYI J.
specialista — volt kórházi szakorvos,
rendel nemi betegségek ellen
délutól 9-ig, este 6-ig.
Budapesten, Erzsébet-körút 12. félemelet.

Angol fejmosó-víz
(Shampooing) a haját megmossádják a zsírosodást és korpástól, a hajhullást megmossák. Ajánlja Chamberlin londoni egyetemi orvos-tanár által. Nagy üveg 3 korona, kis üveg 2 kor. Főraktár: Bradbury & Co. London, 33 Regent Street.
Magyarországi főraktár: **Vanicsek Gyula női fodrász**
Budapest, Előut 21. szám.

(Az e rovat alatt közöltneknek sem tartalmáért, sem siakijáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

A hármasszövetség.

Páris, április 9. A Figaro berlini tudósítója megintevivolt egy iteni kiváló állásban levő olasz államférfint, aki azt a meggyőződését fejezte ki, hogy a hármasszövetség megújítása már azért sem látszik valószínűnek, mert Viktor Emánuel király döntött befolyását gyakorol Olaszország külső politikájára.

A német vámtarifa.

Berlin, április 9. A vámtarifa-bizottság elfogadta a 47 tétel Spaun indítványának elfogadása mellett. A tétel szarított és aszalt alma és körte után a vámtételt 10 márkában, aszalt szilva után, csomagolatlan állapotban 10, csomagolva 15 márkában, egyéb szarított és aszalt gyümölcs után pedig 8 márkában állapítja meg métermértésünk. A vita folyamán Wermuth miniszteri igazgató kiemelte, hogy a konzervált gyümölcs a kereskedelmi szerződési tárgyalásoknál mint kereskedelmi politikai kompenzációs eszköz szerepel. A déligyümölcsökre és déligyümölcs-héjakra vonatkozó fejezetet a kormányjavaslatnak megfelelőleg fogadták el. E szerint a vámtételek a következők: Friss banána vámentes, narancs, citrom, cédrusalma, gránátalma, datolya, füge, friss mandula, 12 márká; szarított füge, mazsola, datolya és szarított mazsolaszóló 24 márká; mandula,

narancs, gránát 80 márká; ananász, Szt.-János-kenyér 4 márká; tengeri sóval leöntött hámozott citrom 80 márká; éretlen narancs sóvízben 4 márká. A vita folyamán Posadowski államtitkár kifejtette, hogy Németországnak nagy érdeke a narancs- és citromvámi elfogadása. A bizottság ezután el fogadta a 60. tételt, mely kávéra, kávébúvlyre nyersen 40 márká, égetett, pörkölt és darált kávéra 60 márká vámat állapít meg.

A dán-nyugatindiai szigetek.

Kopenhága, április 9. A landihing ma befejezte titkos tanácskozását a dán-nyugatindiai szigetek átengedése ügyében és megválasztotta az eladót.

Közigazdasági táviratok.

Bécs, április 9. Az osztrák gabonátörzsdék megbizottainak küldötsége a miniszterelnöknek memorandumot fog ányujtani, amelyben azt kívánják, hogy a kormánynak a törzsdék autonómiáját megsemmisítő kinevezési joga mellőzendő, épp úgy minden büntető intézkedés és a választott bíróságokhoz hivatásos bíróknak kirendelése is és a szokványok jóváhagyásánál az egyszerű eljárás hozandó be, továbbá a deklaráció kényszer elhagyandó és az ártolyam megállapítás a kormány által jóváhagyandó szabályzat által eszközözendő.

Pétevár, április 9. Az orosz távirati ügynökség értesülése szerint az új perzsa kölcsönnek 75 év alatt kell törlesztőnie. A perzsa leszámítoló- és kölcsönbank, amely a kölcsönt megkötötte, a perzsa kormánytól koncessziót kap arra, hogy a kankázusi határtól Tabrizson át utat építsen Kaszving.

Bern, április 9. A rendtanács egyhangulag jóváhagyta az egyesült svájci vasutaknak szabadkézből való visszaváltásáról szóló szerződést.

Belgrád, április 9. Milovanovic pénzügyminiszter a kölcsöntárgyalások alkalmából április 11-ikén Párisba utazik. A miniszter rövid ideig Bécsben is fog időzni.

London, április 9. (Gabonapiac.) Az irányszat szilárd és állandó. Külföldi buza és amerikai liszt 3 p.-vel drágább. Városi liszt 21 sh. 9 p. — 28 sh. Repceolaj 26 sh. Tengeri 21 sh. Behozatal: buza 10,000, árpa 1000, zab 50,000 qu. Az idő nagyon nedves.

Melbourne, április 9. A szövetségi parlament illetékes bizottsága a gyapot- és lenszövetek vámját az érték 5%-ában állapította meg.

New-York, április 9. (Terménylősség.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 9 1/4 (9 1/4). Áprilisra 9.16 (9.08). Júliusra 9.06 (8.98). New-Orleansban helyben 9.— (8 1/4). — Petrolem: Stand white New-Yorkban 7.20 (7.20). Stand white Philadelphában 7.15 (7.15). Refined in Cases 8.80 (8.80). Credit Balances at Oil City 1.15 (1.15). — Zsír: Western steam 9.95 (9.90). Rohe és Brothors 10.10 (10.10). — Tengeri irányszata állandó. — Májusra 64 1/4 (64 1/4), Júliusra 64 1/4 (63 3/4). — Szept-re 68 3/4 (68 3/4). Buza irányszata szilárd. — Páris ószi helyben 85.— (84 1/4). Májusra 78 3/4 (77 3/4), Júliusra 78 3/4 (77 3/4), Szept-re 77 3/4 (76 3/4), Dec-re 79 3/4 (78 3/4). Gabona szállítási díja Laverpoolba 1 1/4 (1 1/4). — Kávé: fair Rio (. sz. 5 1/4 (5 1/4). Áprilisra 5.10 (5.15), Júliusra 5.40 (5.45). — Liszt: Spring Wheat clear 2.80 (2.80). — Cukor: 2 1/2 (2 1/2). — Ón: 27.55 (27.13). — Réz: 12.— (12 1/4 (12.—, 12 1/4). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, április 9. (Terménylősség.) (Zárlat.) Buza irányszata szilárd. — Májusra 72 1/4 (71 1/4), Júliusra 72 1/4 (72 1/4). — Tengeri irányszata állandó. — Szept-re 58 3/4 (58 3/4). — Zsír: Májusra 9.60 (9.50). — Júliusra 9.70 (9.62). — Szalonna short clear 9.25 (9.20). — Sertészsír: Májusra 16.50 (16.15). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Boldogtalan vagy.

— Bródy Mihály fordítása. —

Boldogtalan vagy s én nem zokogok,
Legyünk mindketten boldogtalanok!
Míg csak kettőnk beteg szíve dobog,
Legyünk mindketten boldogtalanok!

Oh látom, ajkad gyöyösen nevet,
Oh látom, a szemedben dac ragyog,
Oh látom, góg emeli kebledet,
Még sem vagy boldog, mint én nem vagyok!

Kintől vonaglik szád láthatlanúl,
Szemedbe' nemcsak dac, könny is ragyog,
Kebledbe' titkos seb fájdalom dől —
Legyünk mindketten boldogtalanok!

Heine.

A színész sorsa.

Irta: José Echegaray.

(A napokban meghalt Antonio Vico, Spanyolország legkiválóbb színésze. Az elhunyt színész emlékére rendezett ünnepen a madridi művészek megkoszorúzták a szobrárt és a legjelesebb költők verseit szavalták ez ünnepen. Az emlékbeszédet — amelyet itt közlünk — Echegaray írta.)

Mily keservesen bánik a sors a színésszel! Nagy küzdelmébe kerül, hogy dicsőséges nevet vivjon ki magának és milyen bizonytalan alapon áll ez a dicsőség! A többi művészetek terén sem könnyű nagyot alkotni, hirt és sikert aratni; de ezek a művek maradandók. A művész alkotásai nem tűnnek el vele együtt, hanem megnövekszenek és bizonyosságát adják annak a tehetségnek, amely nekik életet adott. A festő festményeit hagyja az utókornak és velük maradandó formát ad tehetségű fényének. Századok mulnak el és az egész világ ismeri Velazquez, Murillot, Rembrandtot, Tiziant, Rafaelt, Leonardot da Vincit. Ok nem halnak meg soha. Műveikben élnek, — ók halhatatlanok. Sem a kicsinyes irigység, sem a mérges kritika, a vak szenvedélyesség, vagy az utókor leledékenysége nem árt a festés géniuszának. Sokáig küzdhetett, sokat szenvedhetett, de a győzelme maradandó. Ugyanez áll a szobrászra vonatkozólag is. Alkotásai bizonyos szempontból örökéletűek. A márvány és a bronz hálásak és isteni formáikban megörzik az alkotó dicsőségét.

Az építésze is vonatkozhatik ez. Nézzetek oszlopait, oszlopfejeit, boltíveit, székesegyházait — egy egész világ kövekből, amelyet építjük a semmiből teremtett. És nevért folyton hirdeti. Ezt az előjogot élvezi a költő, a zenész, a bölcs. Műveik még inaradnobbak, mint a köböl és érebböl való. Egy pergamendarab, egy lap papír, néhány jel és betű — és dallamuk, versük, gondolatok századokon át hirdetik írójuk nagyságát. Aki kételkedik abban, hogy Calderón és Lope nagy költők voltak, olvassa műveiket! Aki tudni akarja, ki volt Shakespeare, tanulmányozza drámáit! Aki Newton jelentőségét nem érti, igyekezzék azt tanulni, amit ő tanított, az ég és föld bizonyosságát adják fölfedezéseinek!

És hogy különbözik mindeztől a nagy színész sorsa! Halottunk is csodálatraméltó alkotó volt. Ő nem egy festményt, nem egy szobrot alkotott, nem, szászai! Nagy pillanatai voltak ezek a művészetnek. És mi maradt meg mindezekből? Hol van? Hol halljuk, hol látjuk? Ma már csak emlékezés, holnap, ha ez a generáció elvész, feledésbe merül és legfőljebb egy név marad meg belőle a művészet történetében, egy üres név, egy hideg tradíció. Mintha már hallanám a későbbi kor szavát: „Azt mondják, nagy színész volt!” Azt mondják! „Mi nem tudjuk, nem hallottuk őt, de a művészet történetében fel van jegyezve a neve... csak a neve.” Gondoljatok arra, mi volna nekünk Velazquez, ha a festményei nem maradtak volna reánk. Egy halvány árnyék! A nagy színész is ez. A festményei elharmvadnak, a szobrai porrá válnak, a templomai beomlanak. Semmi sem marad meg abból a titánszerű, osodás munkából, amely lázba hozta minden idegünket! Csak a sikernek egyre gyengülő visszhangja, az újságok kritikája, a barátok könnye és néhány emlékezés, amely folyton foszladozik és elmerül, mint vízözöpp az élet tengerében.

És miért?

Mert a színésznek nincsen festőké, márvány, érce, sőt egy szelot papírja sem. Fenséges szobrot alkot, de saját életnedvével, a szíve verésével, a hangjával, májával, ami nem ölthet anyagi alakot: az örömeivel, fájdalomával, nevetésével, zokogásával, az emberiség szenvedélyeivel. Ha megszűnik az élete, befejeződnék a művésze nagy érveisei is és eltűnnek a halál örök árnyékába. Nincs művész, aki olyan rövid idő alatt arathatna nagyobb sikereket, mint a színész, de ezek a sikerek drágák. A halhatatlanság, amelyet az egyik órában elérni hitt, egy másikban — az utolsóban — eltűnik vele!

— Modern hadikooi. Londonban a kristály-palotában a napokban egy modern hadikooi állították ki. Ez a hadikooi olyan, mint egy teknősbéka: hat milliméter vastag páncoján nem halolhat át semféle puskagolyó. Kivülről 28 angol láb hosszú, 10 láb magas, 8 láb széles; fel van szerelve villamos fényszórával, két Pompon- és két Maxim-ágyuval. Ézenkívül 20,000 lövegnek és 20 tüzérnek van benne hely. A négyhengerű Daimli-motor tizenhat lőerejű, s a kooi 200 angol mértőldre elegendő petroleumot vihet magával. A kooi nagyon alkalmas partvédelemre, teherkooi és ágyuk húzására.

— A művészet és az örület. Azon a legfelső fokán az emberi értelemnek, melyen a művész áll, csak egy lépést kell tenni fölfele s az örök szellemi sötétségbe zuhan az ember. A művész-zsenialitásnak

közszomszédja az örület s Lombro már elég gyakran beigazolta, hogy a művészek legnagyobb része örök szellemi éjszakába bukik pályája végén. Egy francia revue, a *La Contemporaine*, most arva az igen érdekes tanítással oldja meg ezt az igazságot, hogy azok az emberek, akik sohasem voltak művészek, örületükben művészi foglalkozásokat kezdenek s olykor magas fokúlyra is viszik művészetüket. Az említett francia szemle legujabb száma, az örületek művészeiről írva, konstatálja, hogy a legtöbb örült rajz-önt ves kezébe s képeket vagy véseleteket készít. Ezek az alkotások természetesen formailag nagyon lökéletlenek, de eszmei tartalmuk mindig van, sőt gyakran nagyon érett s nagy tudásra valló eszméket fejeznek ki. A legtöbb ilyen alkotás dekoratív természetű. Így egy hosszak íries paraszt-motivumokkal van tele. A legérdekesebb egy megőrült talusi postás rajz-sorozata, melyen a szegény ember martiriuma van megörökítve. Az örült ember természetesen, a saját martiriumát rajzolta le s ámbár a képe-lődés nagy szerepet játszik ebben a munkában, mégis nagyon megható. A tizenharmadik századbeli templomi festők naiv stílusában a művészi ölszentelése látható, mely alatt aztán van a tulajdonképpeni martirium. Magasrangú postásistiek lácaeket vernek a szegény ember koponyájába. A harmadik képen levágják a postás tagjait, a negyedikben pedig üstben főzik meg a megcsontított testet.

Haró a pinóernők körül. Nagy társadalmi kérdés gyanánt tárgyalják jelenleg Glasgowban a vendéglősök eddigi belügyét. Nevezetesen azt a tetszésükre bízott jogukat, hogy pinóereket alkalmazzanak-e, vagy pinóernöket. A tapasztalás ugyanis azt bizonyította be, hogy a glasgowi vendéglősök, éppen úgy, mint a többiek, legelőbbnyire szép és fiatal nőket alkalmaznak étkezőkben és borozókban a vendégek kiszolgálására. Ez ezta le nem tagadható valóságot a glasgowi moralisták annak tudják be, hogy a férfiakra, úgy a nő, mint a nőlelre, sokkal inkább vonzó hatással vannak a szép és a fiatal pinóernők, semmint a rutak és a vének. Nehéz feladat volna letagadni e magyarázat helyességét és éppen úgy bajos dolog az is, kétségbe vonni, amit ezenfelül leveleznek a pinóernők szótiben-hosszában való alkalmazásának sajnálatos eredménye gyanánt. A glasgowi szociál-reformerek ugyanis azt vitatják, hogy a pinóernők és a vendégek között holmi... flirtelések fejlődnek ki s ez megmétélyezi a restaurációk ősi intézményét s terjeszti az erkölcsellenes hangulatokat. De nemcsak ez a káros hatása a fiatal lányok kocsmái szolgálatainak, hanem az is, hogy a borozókban való tartózkodás kelletlenül kellemesebb válik és kelletlenül több szeszital-igyasztást von maga után. Egy-szóval, az erkölcs és a józanság érdekében roppantul kívánatosnak tartják Glasgow előbbrehaladott kora moralistái, hogy a kocsmárosok a pinóernők alkalmazásától tiltassanak el és köteleztesen arra, hogy kizárólag pinóereket állítsanak be csapszékeikbe, étkezőkbe, borozókba. Az újabb generáció azonban ellenzi ezt a gyámokodást és a kocsmárosok mellett foglal állást, akik a szabad rendelkezési jogra hivatkozva tiltakoznak minden jogkorlátozás ellen, állítolag — elvből.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A Magyar Általános Készőbánya-Részvény Társulat ma tartotta évi rendes közgyűlését 18 részvényes jelenlétében. 44.155 részvény képviselőben gróf Teleki Géza valóságos belső titkos tanácsos elnökle alatt. Elnök bevezetőül a közgyűlés nevében örömeink a kifejezést ama kitüntetésé alkalmából, amely legelőbb helyről a társulat vezér-gazdáját egy a társulat, mint a hazai közgazdaság terén kifejtett munkásságáért érte s indítványozza, hogy az jegyzőkönyvbe foglalassék. **Feszty** Lajos részvényes a megjelent összes részvényesek nevében csatlakozik az indítványhoz annak hozzáadásával, hogy a közgyűlés intézzen köszönet feliratot a kormányhoz, a közgyűlés ez indítványokat egyhangulag elfogadta.

Királdi **Hercz** Zsigmond udvari tanácsos, vezér-gazdát hálás megköszönvén a megnyi alkotó figyelmet, előterjeszti az igazgatóság évi jelentését. Előadja, hogy bár a tartós ipari pangás a bányászatra igen súlyosan nehezített és a hazai bányák nagyobbrára nem voltak abban a helyzetben, hogy termelőképeségüket kifejthessék: a társulat mindazonáltal fokozott termelést és kielégítő eredményeket tud felmutatni. Ezen kedvező eredmény főleg a tatabányászattal továbbfejlesztésére irányuló fáradozások sikere, melyben hathatós támaszul szolgált a tatabányászati folyton emelkedő közkeveltsége. A tatabányászati kiváló minősége és nagy előzítőképesége

(5,5—5,8-ig) folytán újabb tért hódított magának az ország azon vidékein, ahol eddig külföldi szénét igyasztottak, másrészt a társulat fáradságot és nagy áldozatokat nem kiméve lenntartotta kivételét Ausztriába, dacára azon agitációknak, mely ott a magyar szén bevitelét ellen folyik és az üzletet rendkívül megnehezíti. A kivétel Ausztriába a tatabányászatra, illetőleg ennek továbbfejlesztésére nézve életkérdést képez és első sorban a től függ, hogy a jelenlegi viszonyok — a fuvarételek tekintetében — változást ne szenvedjenek. A tatabányászati kiépítés és felszerelése oly nagy arányban haladt, hogy ez évben könnyen termelhet 8 millió métermázsát és szükséglet esetén a termelés, tekintve a bányá kedvező viszonyait s különösen az újabb feltárt, kitűnő szén szolgáltató külszíni fejtést, rövid idő alatt évi 10—12 millió métermázsára emelhető. A brikettgyár felépült és a brikett, melynek gyártására a tatabányászati kiválóan alkalmas, máris kedvelt lötszerré vált. Kitűnő és olcsó tüzelőanyag nyújt a társulat a tatabrikettel, mely a porosz szénét pótolni van hivatva hazánkban. Az annak technikai felszerelése szállító, visszaemelő és szállító gépekkel, valamint vég nélküli kötéllal való szállítással tetemesen tokozza azok szállítóképeségét. A mult év folyamán 35 munkásház épült, egyenként hat lakással, egy altiszti lak, egy gyógyszerári épület és kibővített a kórház, irodai épület és műhelyi épületek. A tatabányászati jelenleg 320 épület van, a telep utcák és terek szerint van beosztva, csatornázással ellátva és beásvítva. Egy templom berendezés alatt áll. A munkások ételmezei olcsóbbítás végett egy sütőházat és pékműhelyt, továbbá vágóhidat és hozzávaló isállót építettek. A bányatelepek ez idő szerint „Alsó-Galla bányatelep” elnevezés alatt vasúti megállóhelyen van, a nagy arányokat öltött személyforgalom céljára, úgy szintén saját posta- és táviró-, jegyző- és anyakönyvi-hivatala. A telep önláló községgé fog alakulni.

Az **esztergomi bányászattal** a **tokodi bánya** gépészeti felszerelését folytatták és építettek egy fizti lakházat négy munkásházzal. **Dorogon** és **Esztergomban** a kutató munkákat folytatták és ez utóbbi területen a széntelepet két fúróllyukkal megfelelő vastagságban konstatálták. **Elsztergomban** a méstermelést tetemesen tokozták és e célból 19 mézskemencőt emeltek. A nagyarányú mézszállítások felvételére a budapest-esztergom-üzítői h. é. vasut külön vágányt és mézszakodót építet.

Sajó-Szent-Péteren az üzem rendszeren folyt; a forgalmi eszközöket szaporították.

A **királdi bányászati viszonyai** nem javultak. A tartósan uralkodó nyomás és duzzadás igen drágítja a termelési árakat, melyek az eladási árakkal nem állanak arányban és ezen körülmény az év eredményét érezhetően csorbitotta. Újabb beható tanulmányok alapján jelenleg bányászati munkálatok vannak folyamatban, melyek a termelési költségek esetleges olcsóbbítását ígérk, azonban határozott vélemény csak a folyó üzemi és tapasztalatai alapján lesz alkotható. A királdi bányához tartozó **sátai** területen eszközölt fúrások és kutató vágások eredménnyel jártak és a megírt, kitűnőnek bizonyult szénanyag 40 millió métermázsára becsülhető.

A társulat bányáinak összes termelése a mult esztendőben 10.715,287 métermázsá volt; az előző évi 9.330.603 métermázsával szemben 1.384.679 métermázsá emelkedést mutat.

A jelentést egyhangulag tudomásul vette a közgyűlés, mire a vezér-gazdát előterjeszti a mult év pénzügyi eredményét és javasolja, miszerint az 1901. évi brutto jövedelemből, mely az előző évről áthozott nyereséggel együtt 3.665.768-85 K. volt, elsőbbségi kölcsön kamatai és járuléka, adók, üzleti költségekre és fizetésekre 1.247.911 korona 96 fillér felhasználva, értékesítőkenek leírásokra 668.663 K. 72 fillér, a ppszabályszerű és rendkívüli tartalékokra 216.000 — K., igazgatóság és tisztviselői jutalékokra 50.334-38 K., a részvénytöke 5%-os osztalékára 600.000 K. fordítassék, míg a fennmaradó és a mult évi nyereségáthozatot magában foglaló 893.848 81 K. új számlára vitessék elő.

A közgyűlés mindezen javaslatokat egyhangulag elfogadta s a felmentvényt az igazgatóságnak és a dollgoló bizottságnak megadta és egyuttal kimondta, hogy az osztalék-szelvény a szokásos helyeken folyó h 10-ikétől kezdve fog bevéltatni.

A **Báró Hirsch Mór** jótékonyági és önségélyét egyuttal 6-ikán tartotta XI. rendes évi közgyűlését, **Faludai** Gábor enőkleje alatt. A bevétel 306.343 korona 24 fillér volt, a kiadások 302.332 korona 78 fillért tettek, a bevétel többlet 4610 korona 46 fillér. A kiadott összegből halálzási segélyekre 64.357 korona 80 fillér, betegsegélyekre 34.300 koronát, gyógyszer-ekre 61.108 korona 04 fillért, orvosok fizetésére 67.646 korona 79 fillért és rendkívüli segélyekre 3.019 korona 46 fillért fordítottak. Az egyesület vagyona az 1901. év végén 218.037 korona 13 fillér.

A new-yorki tőzsde. New-Yorkból jelentik április 8-iki kelettel: A pénzpiac tegnapi bizonytalan helyzete miatt támadt aggodalmak előszlottak, mert a tőzsdén azt hiszik, hogy a kamatláb emelkedése következtében az aranykivétel nem fog megszűnni. A forgalom néhány értékpapírra szorított, később az árfolyamok emelkedése nyereség-realizációk következtében ismét kárba vészett. Zárlat engedékeny árfolyamok mellett gyenge. Részvényforgalom 720,000 darab.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára **Budapestben** pénzben 39.— korona, áruban 39.50 korona. **Bécsben** a kontingentál készáru készpénzben 37.80 korona, áruban 38.20 korona.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székesfővárosi sertés-konzumvásár árgyjegyzése 1902. évi április 9-én. Készlet 77 darab. Erkezett 301 darab. Összesen 378 darab. Eladatot 201 darab. Maradt 87 darab. Napi árak: 120—130 kilogramm súlyban 6—106 koronáig, 220—280 kilogramm súlyban 96—106 koronáig, 320—380 kigr. súlyban 98—104 K.-ig Öreg nehéz páronként 400—500 kilós 92—106 koronáig, Malac ——— fillér. Az irányzat lanyha volt.

A budapesti gabonátőzsde.

Budapest, április 9.

Nyugodt üzletmenet és változatlan árrakkal 16,000 métermázsá buza került forgalomba.

Rozs lanyha és 2200 métermázsát 10 fillérrel olcsóbb áron adtak el.

Tengeri 5 fillérrel alacsonyabban.

Zabban néhány hajrákomány csak 10 fillér ár-engedménnyel akadt vevőre.

Eladatot:
Buza. Tiszavidéki: 150 mm. 79 k. 9 K. 62½ f., 200 mm. 79 k. 9 K. 57½ f., 200 mm. 78-8 k. 9 K. 45 f., 300 mm. 78-8 k. 9 K. 42½ f., 100 mm. 77-5 k. 9 K. 85 f., 400 mm. 77 k. 9 K. 37½ f.
Mezőhegyesi: 3000 mm. 77-5 k. 9 K. 87 f.
Fejérmezei: 1000 mm. 77-5 k. 9 K. 43½ f., 400 mm. 77 k. 9 K. 42½ f., 400 mm. 78-8 k. 9 K. 42½ f., 300 mm. 74 k. 9 K. 15 f., 200 mm. 74-5 k. 9 K. 10 f.

Pestmegyevidéki: 100 mm. 80 k. 9 K. 50 f., 500 mm. 78 k. 9 K. 37½ f., 800 mm. 78 k. 9 K. 35 f., 100 mm. 77-5 k. 9 K. 30 f., 400 mm. 77 k. 9 K. 37½ f., 500 mm. 77-5 k. 9 K. 23½ f., 100 mm. 76 k. 9 K. 80 f., 270 mm. 75-8 k. 9 K. 20 f., 240 mm. 75-8 k. 9 K. 20 f.

Tolnai: 2000 mm. 78 k. 9 K. 27½ f.
Dunai: 1000 mm. 76-2 k. 9 K. 22½ f.
Romániai: 1000 mm. 77-5 k. 9 K. 20 f., 500 mm. 75 k. 8 K. 87½ f., 750 mm. 74-4 k. 8 K. 65 f.
Baktárkány: 500 mm. 76 k. 9 K. 15 f.

Mind három hónapra.
Rozs: 200 mm. 7 K. 29 f., 1000 mm. 7 K. 24 f., 1000 mm. 7 K. 22 f.

Arpa: 350 mm. 6 K. 20 f., 300 mm. 6 K. 09 f.
Tengeri: 100 mm. 5 K. 22½ f. (6-áru).

Zab: 100 mm. 7 K. 70 f., 100 mm. 7 K. 55 f., 100 mm. 7 K. 32½ f., 100 mm. 7 K. 30 f., 3600 mm. 7 K. 07 f.

Készpénzfizetés mellett.
 A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktőzsde s-okásai szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	Kiló	Kilogramm ára		Kilogramm ára			
		K.-M	K.-g	K.-M	K.-g		
Tiszavidéki	uj	76	0,10	0,25	0,0	0,00	0,00
		77	0,10	0,25	0,0	0,00	0,00
		78	0,10	0,25	0,0	0,00	0,00
		79	0,10	0,25	0,0	0,00	0,00
Fehérmezei		76	0,10	0,25	0,0	0,00	0,00
		77	0,10	0,25	0,0	0,00	0,00
		78	0,10	0,25	0,0	0,00	0,00
		79	0,10	0,25	0,0	0,00	0,00
Pestvidéki		76	0,10	0,25	0,0	0,00	0,00
		77	0,10	0,25	0,0	0,00	0,00
		78	0,10	0,25	0,0	0,00	0,00
		79	0,10	0,25	0,0	0,00	0,00
Bánási		76	0,10	0,25	0,0	0,00	0,00
		77	0,10	0,25	0,0	0,00	0,00
		78	0,10	0,25	0,0	0,00	0,00
		79	0,10	0,25	0,0	0,00	0,00
Bácska		76	0,10	0,25	0,0	0,00	0,00
		77	0,10	0,25	0,0	0,00	0,00
		78	0,10	0,25	0,0	0,00	0,00
		79	0,10	0,25	0,0	0,00	0,00

Egyéb gabonafajták	Kiló	Kilogramm ára		
		K.-M	K.-g	
Rozs	uj	70-72	7,50	7,46
			7,20	7,80
Arpa		00-00	6,10	6,20
			6,04	6,16
Zab		00-00	0,00	0,00
		30-41	7,20	7,30
Tengeri			0,00	0,00
Ropos			0,00	0,00
Köles			4,00	5,00

A határidőszület folyamán a következő költségek történtek:
 Áprilisi buza 1902. . . 9.09—9.10—9.11—9.12—9.13
 Májusi buza 1902. . . 9.06—9.07—9.08—9.09—9.07
 Októberi buza 1902. . . 8.08—8.01—8.02—8.3—7.99
 Októberi rozs 1902. . . 6.55—6.56
 Októberi zab 1902. . . —
 Májusi tengeri 1902. . . 4.90—4.91—4.93—4.92—4.91
Déli égy óraker a következés áráraikat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Áprilisi buza 1902.	9.14	pénz 9.15	Áru
Májusi buza 1902.	9.09		"
Októberi buza 1902.	8.01		"
Októberi rozs 1902.	6.65		"
Októberi zab 1902.	5.88		"
Májusi tengeri 1902.	4.94		"
Augusztusi repce 1902.	11.80		"

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza áprilisra 1902.	9.13	9.15
Buza májusra 1902.	9.09	9.10
Buza októberre 1902.	7.99	8.
Októberi rozs 1902.	6.55	6.58
Októberi zab 1902.	5.57	5.58
Májusi tengeri 1902.	4.92	4.93
Augusztusi repce 1902.	11.80	11.90

A budapesti értéktőzsde.

Az előtőzsdén esekély forgalom mellett kedvező volt a hangulat, csakis Déli vasut részvényben volt élénk a kereslet. A déli tőzsde nyugodt irányzattal folyt le s értékek tartott áron zárultak.

Előtőzsde. Osztrák hitelrészvény 675.50—674.25. Magyar Hitelrészvény 688.50—689. Leszámítógépek részvény 442.—Jelzálogbank részvény 465.50. Rimamurányi részvény 608.— Déli vasut 67.50—69.50. Államvasuti részvény 688.75—689.25. Városi villamosvasut részvény 315.—Közüti vaspálya 664.—Alpesi bányarészvény 392.—Koronajáradék 97.70 korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 97.47 $\frac{1}{2}$ százalék. Itégle-váltás 101.06 százalék.—Magyar hitelbank részvény 687.50—688.50. Ipar- és kereskedelmi bank részvény 54.50. Jelzálogbank részvény 464.50. Osztrák hitelrészvény 673.50—674.25. Rimamurányi vasút részvény 607.50. Közüti vaspálya részvény 642.—643.—Városi villamosvasuti részvény 313.50. Déli vasut részvény 68.—Osztrák-magyar államvasut részvény 688.50—689.50. Német birodalmi márka 117.42 korona.

Az utőtőzsde gyenge, berlini jegyzésekre lanyha. Osztrák hitelrészvény 671.76. Államvasuti részvény 387.50 korona.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatok maradt:

Osztrák hitelrészvény 671.50. Magyar hitelrészvény 687.—Rimamurányi vasut részvény 607.50. Osztrák-magyar államvasuti részvény 687.25. Közüti vasut részvény 642.—Villamosvasut részvény 313.—korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyzék-bizottság hivatalosan a következő ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: huorna magyar 48.—56.—korona, vörös aprószemű 38.—42.—korona, vörös erdélyi ——— korona, vörös bángási ——— korona, középszemű 45.—48.—korona, nagyszemű 50.—54.—korona. Disznózsír: budapesti: 56.75—57.25 korona, vidéki ——— korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki ——— korona, városi 4 darabos 47.25—47.75 korona, 3 darabos 51.50—52.50 korona, ístűtő ——— korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 18.75—14.—korona, 120 darabos ——— korona, 100 darabos 17.25—17.50 korona, 85 darabos 20.—21.—korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 18.50—18.75 korona, 100 darabos 16.75—17.25 korona, 85 darabos 19.50—20.—korona. Szilvai: slavóniai 19.25—19.50 korona, szerbiai 17.50—18.—korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, április 9. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) New-York esekély javulást jelentett, ellenben a nyugot-európai piacok gyöngye árjegyzései paralizáltak ezt a javulást, így tehát külföldről nem mutatkozott direktiva és a budapesti piac részéről is hiányoztat a kezdeményezés. Mindennek következtében nyugodt forgalom mellett az irányzat alig változott. Zab 4—5 fillért, rozs 1—2 fillért veszített, egyebekben zárlatok a tegnapi estéi ár-folyamok maradtak meg. Kötéltek: buza május—júniusra 9.12—9.13—9.10—9.11, rozs tavaszra 7.88—7.87, rozs május—júniusra 7.30—7.29, zab május—júniusra 7.27—7.23, tengeri május—júniusra 5.18—5.17, július—augusztusra 5.32. Zárlatok maradtak: buza tavaszra 9.20—9.23, rozs őszre 6.65—6.68, zab tavaszra 7.23—7.24, repce augusztus—szeptemberre 12.25—12.35, buza tavaszra 9.17—9.18, bna május—júniusra 9.14, rozs május—júniusra 7.30, tengeri május—júniusra 5.21.

A bécsi értéktőzsde.

A magyar pénzügyminiszter tegnapi nyilatkozatainak, továbbá a békehírek hatása alatt az előtőzsdén kedvező hangulat uralkodott.

A déli tőzsde üzletlen volt.

Zárlat csöndös volt.

Bécs, április 9. (Magyar értékek zárlata.) 4 $\frac{1}{2}$ -os aranyjáradék 120.—, Tiszai és szegedi köcsön sorsjegy 162.50. Magyar vasuti köcsön ezúton 100.60. Magyar keleti vasuti állami kötvény —, Magyar leszámítógé- és pénzváltóbank —, Rimamurányi vasut részvény 507.—, Magyar koronajáradék 97.40, 4 $\frac{1}{2}$ -os Magyar földterem. kötvény 97.25. Magyar hitelbank részvény 685.—, Magyar nyerecmény köcsön sorsjegy 200.—, Kassa-oderbergi vasuti részvény 375.—, Magyar keresk. bank —, Magyar cukoripar 1400.

Bécs, április 9. (Osztrák értékek zárlata.) 4 $\frac{1}{2}$ -os papírjáradék 101.55, 4 $\frac{1}{2}$ -os osztr. aranyjáradék 120.75, 1890-os sorsjegy 152.10. Osztrák hitelrészvény 432.—, Angol-osztrák bank —, Bécsi bankjegyek 460.—, Osztrák-magyar bank 1600. Déli vasut 67.—, Dunajórási részvény 371.—, Dohányrészvény 290.—, Császári és királyi arany 11.32. Német bankváltók 117.57, 4 $\frac{1}{2}$ -os ezüst járadék 101.35. Osztrák koronajáradék 98.30, 1864-iki sorsjegy 246.—, Osztrák hitelintézet részvény 672.50, Unionbank 445.50. Osztrák Länderbank 418.—, Osztrák-magyar államvasut 668.50. Elhavölgyi vasut 466.50. Alpesi bányarészvény 390.—, 20 frank. arany 19.06, Londoni váltó 240.07 Bécsi Tramway Ltt B. 283.25. Bécsi Tramway Ltt A. 287.25. Liptó köb 348.—, Az irányzat nyomott.

Bécs, április 9. (A Budapesti Napló tudósítójának telefon-jelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 671.—, Magyar hitelrészvény 684.—, Angol-Osztrák bank 283.50. Bécsi bankjegyek 461.—, Union bank 546.—, Länderbank 418.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 668.—, Déli vasut 67.—, Elhavölgyi vasut 467.—, Északnyugati vasut részvény 462.—, Dohányrészvény 291.—, Rimamurányi vasut 507.—, Alpesi bányarészvény 390.—, Májusi járadék 101.55 Magyar korona járadék 97.40, Török sorsjegyek 107.40. Német birodalmi márka 117.42.—, Napoleonár 19.06.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, április 9. (Tőzsde tudósít.) A külföldi tőzsdék gyenge irányzatúval egybehangzóan az itteni 16zsde is eleinte gyöngye volt. A Ruhreidőkről jövő kedvezőtlen jelentések károsan hatottak a bányáértékekre. Bankok tartottak magukat. Járadékok állandók. Vasutakban nincs forgalom. Később bányáértékek javultak, a többiek nem változtak. Új orosz államköcsön első megjelenéskor 98.75. Magánkamat-láb 1 $\frac{1}{2}$ %.

Berlin, április 9. (Zárlat.) 4 $\frac{1}{2}$ -os papírjáradék —, 4 $\frac{1}{2}$ -os osztrák aranyjáradék 120.75. Elhavölgyi vasut —, Magyar koronajáradék 98.25. Osztrák-magyar államvasut 143.30. Kassa-oderbergi vasut —, Bécsi váltó 85.05. Magyar vasuti beruházási köcsön 189.30. Alpesi bányarészvény —, Disconto-Commandit 101.10. Aitalons villamosági Edison 179.—, Gelsenkirchen 162.75. Laura-köb 169.30, 4 $\frac{1}{2}$ -os ezüstjáradék —, 4 $\frac{1}{2}$ -os magyar aranyjáradék 101.10. Osztrák hitelrészvény 211.10. Déli vasut 18.50. Károlyi Lajos vasut —, Orosz bankjegyek 216.15. 4 $\frac{1}{2}$ -os új orosz köcsön 96.80. Török dohányrészvény —, Olasz járadék 100.75. Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 177.40. Harpeni 164.25. Az irányzat üzletlen.

Berlin, április 9. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4 $\frac{1}{2}$ -os magyar aranyjáradék 101.10. Magyar koronajáradék 98.20. Osztrák hitelrészvény 210.60. Osztrák-magyar államvasut 143.—, Déli vasut 18.40. Északnyugati vasut 18.25. Elhavölgyi vasut —, Orosz bankjegy készpénz —, Buschtchradri —, Orosz bankjegy 216.15. (Utolsó) Lombard —.

Páris, április 9. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut —, 4 $\frac{1}{2}$ -os osztrák aranyjáradék 103.—, Osztrák Länderbank —, 3 $\frac{1}{2}$ -os francia járadék 100.80. Ottoman-bank 563.—, 3 $\frac{1}{2}$ -os francia járadék 102.50. Alpesi bányarészvény —, Déli vasut —, 4 $\frac{1}{2}$ -os magyar aranyjáradék 101.50. Párisi bankrészvény 100.20. Olasz járadék 100.80. Francia törleszt. járadék —, Osztrák földhitelintézet részvény 1295.—, Török dohányrészvény 317.—, Az irányzat bágyadt.

Frankfurt, április 9. (Zárlat.) 4 $\frac{1}{2}$ -os papírjáradék 101.60, 4 $\frac{1}{2}$ -os osztrák aranyjáradék 102.65. Magyar koronajáradék 98.20. Osztrák-magyar bank 118.90. Déli vasut 18.80. Elhavölgyi vasut —, Londoni váltó 204.45. Bécsi bankjegyek 469.47. Villamos részvény —, 3 $\frac{1}{2}$ -os magyar aranyköcsön 56.40, 4 $\frac{1}{2}$ -os ezüstjáradék 101.50. 4 $\frac{1}{2}$ -os magyar aranyjáradék 101.15. Osztrák hitelrészvény 211.40. Osztrák-magyar államvasut 140.20. Északnyugati vasut —, Bécsi váltó 85.16. Párisi váltó 82.83. Unio bank —, Alpesi bányarészvény 200.—, Az irányzat gyenge.

Frankfurt, április 9. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Ár-folyamok javútra. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 210.80. Német bank 18.25. Disconto 18.10. Berlini kereskedelmi bank 151.25. Gelsenkircheni 164.25. Harpeni —, Laura-köb —, Olasz járadék 100.80. Szilárd.

Hamburg, április 9. (Zárlat.) 4 $\frac{1}{2}$ -os ezüstjáradék 101.30, 1890. sorsjegy 152.75. Déli vasut 18.40, 4 $\frac{1}{2}$ -os osztrák aranyjáradék 102.50. Osztrák hitelrészvény 210.70. Osztrák-magyar államvasut 142.75. Olasz járadék 100.80, 4 $\frac{1}{2}$ -os Magyar aranyjáradék 101.20. Az irányzat gyengült.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Április 9. A sertésüzlet irányzata változatlan.
A) **Húsos sertések ára:** I. A) Magyar elsőrendű: Óreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 98—100 fillérről. Óreg könnyű (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérről. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 106—107 fillérről. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 102—104 fillérről. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérről. II. Magyar eredeti: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérről. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillérről. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérről. III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérről. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérről. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérről. IV. Romániai eredeti (Stachi). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérről. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérről. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) 102—104 fillérről. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 98—100 fillérről. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 96—98 fillérről.

Sertéselészteszm 1902. április 7. napján volt készlet 36.940 darab. — 1902. április 8. napján teljhajtató 350 darab. 1902. április 8. napján elszállított 421 darab, 1902. április 9. napjára maradt készletben 36.869 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Április 9. —

Kivétel. Az igazságügyminiszter Kerekes István nyir-egyházi kir. törvényszéki joggyakorokot a nyiregyházi, Kray-

zoll Miklós eperjesi kir. törvényszéki joggyakorokot a rimaszombati kir. törvényszékhez, Riedl Gyula miskolci kir. törvényszéki joggyakorokot a miskolci, dr. Tóth László veszprémi kir. törvényszéki joggyakorokot a dunanodonyi és Vo ess Béla zentai kir. járásbírói joggyakorokot a bacsalászi kir. járásbírói joggyakorokot a Csoe ei János zúvárváraljai kir. járásbírói telekönyvi átalakító díjakot a besztercebányai kir. törvényszékhez és Mészáros János es. és. kir. 32-ik gyalgalmazódi számúv örösmester, igazolványos alizstet a győri kir. járásbírói joggyakorokot irókókká nevezte ki. A vallás-és közoktatásügyi miniszter Véges Sándorné szül. Boga Irma állami felsőbb leányiskolai nyugdíjazott rendes tanítóné a tényleges szolgálatá visszahelyezte és az egri állami felsőbb leányiskolához rendes tanítónévé kinevezte, a rimaszombati pénzügyigazgatóság Kálmán Lajos rimaszombati díjtalan adóhivatali gyakorokot a tornalynai kir. adóhivatalhoz díjas gyakorokká nevezte ki.

Áttelezés. Az igazságügyminiszter Kiss József öcsái és Krotkovszky Imre beszercei kir. járásbírói aljegyzőket kölesönösen, a vallás-és közoktatásügyi miniszter Tomori M. Vimos zölými és Jenéi Nándor zölými-pispéri állami elemi iskolai tanítókat kölesönösen áttelezte.

Névváltoztatás. Kiskoru Dragomér Aladár ifjévalyi illetőségű közölvári lakos Szabóra, Waldmann Jakab karczagi lakos, ugyizntán kiskoru Izidor és Juliska gyermekei Vértessé, kiskoru Schlesinger József nemesapáti illetőségű nagykánizsari lakos Farkasra, kiskoru Messinger Menő hódmezővásárhelyi lakos Mezeire, kiskoru Reichmann Ernő kassai lakos Radványira, Haxner Márkus Árvántrstenai illetőségű gombási lakos Balmosra, Schwartz Miksa tatai lakos, valamint Szidónia nevű kiskoru leánya Szántóra, Curticepan László vajdaszentivői illetőségű közölvári lakos Kovácsra, kiskoru Saal József apatini lakos Szálra és Fleischner Henrik szombathelyi illetőségű ugyanottani lakos családai nevének Tegzersé kért átváltoztatása beülgymintizteri rendes eljárat megengedte.

Napirend.

Napló: Csütörtök, április 10. — Római katolikus: Ezekiel pr. — Protestáns: Ezekiel. — Görög-orosz: (március 28.) István. — Zsidó: Nisan 3. — Nap fél 5 óra 6 perckor. — Nyugszik: 6 óra 29 perckor. — Hoid két: 6 óra 8 perckor reggel. — Nyugszik: 9 óra 2 perckor este.

A miniszterelnök és belügyminiszter fogad d. u. 4 órakor. A közoktatásügyi miniszter fogad délután 4 órakor. A honvédelmi miniszter fogad déli 12 órakor. Az igazságügyi miniszter fogad délután 1 órakor. A képviselet élneke fogad délután 2 órakor. Oszlájnyajrók huzda d. e. 9 órakor. Tavaszi tárlat a városigeti Múcsarnokban d. e. 9-től délután 6-ig belépődij 1 korona.

Nemzeti Szalon tavaszi tárlata d. e. 9 óratól este 8-ig. Belépődij 50 fillér.

Nemzeti Múzeum. Természettajri tár. Nyitva délelőtt 9 óratól délután 1 óraig. Többi tárzi 1 korona belépődij mellett tekintétek meg.

Iparművészeti múzeum délelőtt 9 óratól d. u. 1-ig. Technologiai iparmúzeum délelőtt 9-1-ig.

Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-út 72.) délelőtt 9-től 1 óraig.

A földtani intézet múcsama (Stefánia-út 14.) nyitva d. e. 10-1-ig. Belépődij nincsen.

Múzeum-könyvtár délelőtt 9 óratól 1 óraig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 óraig 7 óraig.

Egyetem könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 12-ig és délután 3—8 óraig.

Állatkert a Városigetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti minitár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos kért: délelőtt 9-től délután 2 óraig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőknek áruiszlásokat is eszközöl) a városigeti iparszarnokban nyitva: délelőtt 9 óratól 12 óraig és délután 3 óraig 6 óraig. A külföldi kirendelési kért központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, április 9.

Európát magas levegőnyomás borítja, az aránylag alacsony levegőnyomás pedig észak-keleten, meg délen tartózkodik.

Európában az idő általában hűvös és tulnyomóan száraz volt. Észak jobbra a Balkánon és szórványosan Németországban fordultak elő.

Hazánkban az idő hűvös volt, helyenkint éjjeli fagyokkal. Kevés eszt az Alföldön.

Küldés: A hőmérőskét emelkedésével tulnyomóan száraz idő várható.

Vizállás.

	Apr. 9.	Apr. 8.	Apr. 7.	Apr. 6.
Ann	Schärding	1.10	1.45	
Duna	Fleiss	3.70	3.80	
	Lina	1.10	0.80	
	Bécs	1.13	1.23	
	Pösson	5.61	5.80	
	Wien	4.03	4.21	
	Budapest	3.86	3.81	
	Paks	3.64	3.64	
	Mohács	4.49	4.47	
	Gombos	4.44	4.44	
	Újvidék	3.04	3.72	
	Pancsova	3.72	3.72	
	Orsova	3.72	3.72	
	Szécsény	1.84	1.44	
Mérv	Magyarváros	2.90	2.95	
Vág	Zelina	1.40	1.11	
	Trencsén	1.10	1.10	
	Szécsény	1.84	1.44	
REBA	Sz. Gothárd	0.99	0.54	
	Károly	1.69	1.42	
	Győr	2.85	3.50	
Dráva	Fejta	0.60	0.60	
	Zákány	0.16	0.16	
	Barca	1.49	1.84	
	Latoros	2.80	2.42	
	M. Stordob	1.60	1.50	
Sáva	Zágráb	1.70	1.50	
	Szécsény	2.80	2.42	
	Mitrovics	4.21	4.80	
Szécsény	Déle	0.99	0.49	
	Szatmár	1.90	1.82	
Kraszna	N. Mátyás	1.58	0.47	
	Latoros	0.49	0.49	
Laboros	Homonna	0.73	0.62	
Ung	Urgvár	0.50	0.62	
	M. Szeget	1.10	0.93	
	Soboszló	0.90	1.10	
	V. Nemesgy	3.07	2.07	
	Tokaj	3.24	2.07	
	Tisza-Túr	3.84	4.04	
	Ócsa	3.80	3.00	
	Csongrád	3.19	3.41	
	Szeged	3.92	3.64	
	Tisza	2.72	2.78	
	Török-Bécs	3.77	3.80	
	Tisza	2.72	2.78	
Óndorva	Bárta	0.44	0.46	
Topolya	Köde	0.84	0.84	
Bodrog	Kompán	3.18	3.32	
Sajó	Szocsa	2.18	2.10	
Hernád	H. Nemes	0.73	0.66	
Békés	Margita	0.18	0.33	
Kerekegy	S. János	0.32	0.30	
	Magyica	0.67	0.51	
	N. V. V. V.	0.48	0.48	
	Balvány	1.45	0.96	
	Tuska	0.65	0.74	
	Gurabona	0.72	0.72	
	Borosjenő	3.56	0.60	
	Báta	3.28	2.28	
	Gyoma	2.65	2.64	
	Gy. Fehérvár	0.28	0.26	
	Bronyoska	1.00	0.60	
	Ócsa	0.60	0.60	
	Árad	0.54	0.88	
	Makó	0.40	0.49	
	K. Köcsény	1.10	1.10	
	Kisvárd	1.38	1.34	
	Tomesvár	0.90	0.33	
	Békerek	1.77	0.72	

Magyar Könyvtár

Szerkeszti
RADÓ ANTAL

Kiadja:

LAMPEL R. (Wodianer F. és Fiai)
cs. és kir. udvari könyvkereskedése

Á márciusi sorozat a következő:

Mikszáth Kálmán. A tót atyafiak. — 277—278.

Az első olcsó Mikszáth-kiadásnak újabb számai. A nagy humorista szébbnél-szebb rajz- s novella sorozata, a mely irodalmunkban egyetlen méltó párja a jó palócok-nak.

Benito Pérez Galdós. Elektra. Dráma 5 felv. 233—234.

Ford. Radó Antal.
A modern spanyol drámairodalom egyik leghatásosabb alkotása, a mely egyuttal nagy jelentőségű iránymű.

Egy-egy szám
ára 30 fillér.

Minden filset egyenként kapható.

Teljes jegyzék minden könyvkereskedésben kapható.

Az eddig megjelent számok részletfizetésre is kaphatók.

Megrendelhetők **LAMPEL RÓBERT (WODIANER F. ÉS FIAI)**
CS. ÉS KIR. UDVI KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN, BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 21. SZÁM.
és minden könyvkereskedésben.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonarövid (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmolegebben ajánlható

Dr KAJDACSÝ,
v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Electrotherapiai rendelő-intézet
IV. Kigóy-utca 5. I. em. Klótid-palota
(Átjárás és lift-használat).

A legelhanyagoltabb húgycsőfolyásokat, legkülönösen húgyhólyagbajokat, hújakóros sebeket, syphilist, az ünferfőzetés utóbjait.

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage
vagy **Psychrophor**

által megálméleket. nőknek főberfőlyást befőkezendés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori hünek kővekterében beállott ideg és ennek utőkövetkezményeképpé létrejött hágyereinek bajokat győzött a legújabb gyógy- mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: déliólt 9 óráól 4 óráig; este 7—8 óráig. Nőknek ugy mint férfiaknak külön be- és kijárat. Külön várőtermek.

Levelokre díjtalanul azonnal válaszoltatik; esetleg gyógyszerkezől is gondoskodva lesz.

Legszébb Legjobb Legolcsóbb

1 szeszálható vasgőy 8 db	1 szőf sodrony ágybetét	fr
1 kiverhető matraca — 10.—	1 tengertű matraca — 4.50	
1 rouge paplan — 1.80	1 áfrigue — 5.—	
1 prima — 2.80	1 kőszőf — 12.—	
1 csehmír paplan — 8.40	1 ablak kőper függőny — 8.—	
1 asztal — 3.80	1 tunis — 1.50	
1 asztal csehmír — 4.80	1 gyapjú — 4.50	
1 szőnyeg szőnyeg — 8.50	1 ággy, 1 asztal, kőszőf, bútor — 5.30	
1 fodros selyem sz. papl. 13.60	2 „ 1 gyapjú — 12.—	
1 jó váson paplan lepedő — 1.30	1 nagy szőnyeg — 2.60	
1 ággy — 1.30	1 nagy szőnyeg — 2.60	
1 fűzőlő ággy — 2.50	1 ággy — 1.85	
1 gyapjú — 5.50	1 ággy — 1.50	
1 jó lepedő — 1.80	1 matr. jó fűzőlőnyeg — 4.40	
1 tőf pókó — 4.60	1 „ „ miniatúr — 70	
1 szőf fall szőnyeg — 7.50		

GICHNER JANOS

paplan, matraca és kőszőfőnyű győre, szőnyeg, függőny, vasbőr stb. nagy raktár.

Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.

Arjegykezőt kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltek, nem telőző árak kicseröltek.

Friedrich Correll Neustadtban a H. 15710. számú

„Vasuti szénállomás”

című 1899. március 31-ről és a 16736. számú

„Zárszerkezet magtárak szállító esatornái számára”

című 1899. május 19-ről kelt magyar szabadalmaira

vevők vagy engedmenyesek kerestetnek.

Szives ajánlatok „W. P. 2480” alatt **Mosse Rudolfhoz Bécs I., Seilerstätte 2.** intézendők.

A „KIS LAP”

mely a 7—12 éves gyermekeknek legkedveltebb képes újsága, harmincegyedik évfolyamával lép immár olvasói elé.

Szerkesztik: **Forgó bácsi és Roboz Andor.**

A „KIS LAP” hetenként a lehető legváltozatosabb tartalommal jelenik meg.

A „KIS LAP” kiváló írők tollából megjelent közleményei a legkülönösebb tárgykörből merítik. Hosszabb és rövidbe elbeszélései, esengő-bongó versei a hazaszeretettel és a kitartó, becsülettel munkásság elveit plántálják a gyermek lelkébe.

A „KIS LAP” komoly és vidám hangú elbeszélésekkel kívül közli utóiratokat, meséket és hangulatban rajzokban hirdeti a természet szépségét.

A „KIS LAP” nagy súlyt helyez a gyermekek etikai nevelésére; a nagy emberek életét vagy életük egy-egy jellemző szakaszát adomáserű apró közleményekben ismerteti.

A „KIS LAP” a kézi ügyesség fejlesztésére is szerető gondot fordít; magyarázatokkal kísért rajzokban tanítja meg fiatal közönségét arra, hogy mint készítheti el ügyszőlővann semmiből, kis papír- vagy fadarabkákból önmaga a játékaikat és mint mulattathatja környezetét búvésztárszerző tudományos alapon nyugvó mutatóványokkal.

A „KIS LAP” mindezek mellett közli különféle rejtvényeket, találati időközönként pályázatok hírdet, hogy a gyermekek elméjüket munkára serkentse és a szép stílus iránti érdeklődést már ezen a fokozaton fejlessze.

A „KIS LAP” rajzait és képeit a művészi nevelés és leghatásosabb előmozdító: könyvek, a gyermek képzelőerejét szőzők, nagybátára vidám jökövet és egészséges humort árasztanak.

A „KIS LAP” előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona.

A „Budapesti Napló” előfizetői a „KIS LAP”-ot

kedvezményes előfizetési áron kaphatják, és pedig egész évre 6 kor.-ért, félévre 3 kor.-ért, negyedévre 1.50 kor.-ért.

A „KIS LAP” ezen kedvezményes előfizetési összege a „Budapesti Napló” utalványán is beküldhető.

Egyedül valódi angol Balzsam Thierry A. gyógyszerésztől

Közegésségügyileg megvizsgálva és jóváhagyva.

Az évekkel felszerelése a kereskedelmi törvények védőjogaitalma alatt áll.

Uzen balzsam bőséggel és különleg használatos. — 1. A tüdőnek és mellnek összes betegségeinél elérhetetlen gyógyszernek bizonyult, megszünteti a katarrhist és kőpeltkiváltást, a fájdalom köhögésnek elejét veszi, sőt még legelő betegségeket is gyógyítja. 2. Kétfő hatással van torokgyulladásnál, rekedtségégnél és a torok összes betegségeinél. 3. Alaposan kírítja a hideglelést. 4. Megelőzi gyorsan gyógyítja gyomorgörögést, köhögést és székletzavarokat. 5. Jótékony hasbajító és vérisztító, tisztítja a veséket, megszünteti hypochondriát és melancoliát és előmozdítja az étvágyat és emésztést. 6. Kétfő hatás van fogfájásnál, lyukas fogaknál, szápenészen, továbbá minden fog- és szájbetegségeinél és megszünteti a felfőfőzést, valamint a száji- és gyomor rossz szagát. 7. Különc csodás gyógyszer minden sobre, ugy mint hőpörénés, sipoly, szőmölés, égési seb, fagyott testrészek, rüh, kősz és kiütések, megszünteti továbbá a főfőjást, zugást, szakgatást, köszővont, fűfőfőjást stb. Tessedk mindig vigyáznál a zőld apóca-veőjegyre, mint fent látható! Hamisításoktól legelőbőrvan szer egyenesen a győrből eredeti kartonokban bérmentve az osztrák-magyar monarchia minden postáldomására 12 kicsi vagy 6 dupla üveget 4 koronáért hozatni. Bosznia és Hercegovinába 4 kor. 60 fillér. Kevesebb nem küldetik. Széküldés csak az ősszeg előzetes utalványozása vagy lefőzetése mellett.

Miért szenved? miker őennek a biztos gyógyulásra a legelőbb sebeknél is kilátása van és majdnem mindig elkerölhető a fájdalom operáció vagy amputálást, ha

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi centifolia-kenőcsét

használja, mely a sebek gyógyításában rendkívül jó hatással van, a fájdalom enyhítésében pedig elérhetetlen. Valódi centifolia-kenőcs használatik: a gyermekgyógyászat mellbajainál, a tejelválasztás akadályainál, mellkémegnyésnél, vörhenyénél, mindenfőle régi hajgnál, nyílt sebeknél lábakon és csontokon, sebeknél, sőszesz, dagadt lábknál, sőt csontszádnál is: fűtő, szurt, lőtt, vágott és roncsett sebeknél; az idegentestek kiválasztásánál, mint üveg- és faszálak, homok, dar, tövis stb.; mindenféle dagant; az idegentestek kiválasztásánál, mint üveg- és faszálak, homok, dar, tövis stb.; mindenféle dagant; az idegentestek kiválasztásánál, mint üveg- és faszálak, homok, dar, tövis stb.; mindenféle dagant; az idegentestek kiválasztásánál, mint üveg- és faszálak, homok, dar, tövis stb.; mindenféle dagant;

E két gyógyszerre való mulattathatlan szer, sohasem romlik el, ellenben minél régebb lesz, annál értékesebb és hatásosabb, és nem a meleg, som pedig a hideg nem árt nekik, így tehát az év bármely szakában küldhető. Majdnem mindig van hatásuk és segítenek, legalább az orvos megőrközésig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy offőle sokszorosán ajánlt hasonló, de hatástalan szereket használni, melyekért csak legelőbb a pénz dobjuk ki, hanem maradjunk csak e mellett a két régi elismert, jó, olcsó, megbízható amollett teljesen ártatlan, világhírű szerűl, melyeknek minden csődnél találhatónak kellőnek lenni. A hol a fent ismertetett védőjegyekkel valódián kapni nem lehet, tessék egyenesen rendelni és címezni:

Thierry (Adolf) gyógyszerész Limited Órangyal-győgyosztára, Pragrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Közp. raktár Budapeston: Török J. gyógyszerész, Zágrábban: Mittebach J. gyógyszerész és Bécsben: Brady C. gyógyszerésznél.

BUTOR

kőszőfőzött vagy részletfizetésre legelőncsőbban

FUCHS BODOGNÁL

BUDAPEST, József-körút 26.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Egy kis ipartelep

minden háztartásban csekély költséggel berendezhető. Előrendi szükségleti cikkek. Jó kereset biztosítva. Levelok 25 filléres bélyeggel bérmentve. Eggrat & F. E. Magrini, S. Damiano 26. címen, Malland (Olaszország).

KWIZDA féle Korneuburgi marha táppor

Étrőnd szőf lovat, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legelőbb ismerten használatban van ővőgy — híny s rossz emésztőnél, a tej javítására és a tehén legelőképességének fokozására, csontőrséknél. — 1) doboz ára 1 korona 40 fillér, 1/2 doboz 70 fillér. Csak a fenti védőjegyvel rendelni. Kapható minden győgyosztárban és győgyítőkerekedésben. Főraktár: **Kwizda Ferencz János**, cs. és kir. osztr.-magyar, román királyi és polgár lejedelmi udvari szállító, kerületi győgyosztársz, Korneuburg, Bécs mellett.

Főraktár: **Török József** győgyosztár, Király-utca 12. és Andrassy-ut 26.

STANDARD életbiztosító-társaság

Edinburghban (Angolhon.)

Alapítottak 1825-ben.

Magyarországi fiók: Budapest IV., Kossuth Lajos-n. 4.

Évi bevétel. 30,000,000

Kiutalt nyereményrészek 170,000,000

Vagyon 240,000,000

Halálesetek folytán kifizetve 484,000,000

A Standard kötvényeinek nevezőszóvevő előnyei:

Kétségtelen biztosítás. Alacsony díjak. Szabad viládkötvények. A kötvények érvényben tartása díjfértések elmulasztásánál. Tőkésítés és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámdatalatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háborúbiztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

